

Fakultet for naturvitenskap og teknologi

Volodymyr Zelenskyjs strategiske lederskap og kriseledelse, i et krisehåndteringsperspektiv.

En case-studie av Ukrainas strategiske lederskap under Russlands invasjon 24.02.2022.

Morten Muggebye

Masteroppgave i Samfunnssikkerhet SVF-3920, juni 2023

Antall ord: 22 606

Sammendrag

Siden Sovjetunionens kollaps i 1991 har Russland søkt å gjenopprette sin posisjon som en av verdens mektigste nasjoner. Vladimir Putin har økt Russland sin innflytelse og maktposisjon gjennom strategisk posisjonering, økt militær kapasitet og offensiv utenrikspolitikk, og den 24. februar 2022 iverksatte Russland en konvensjonell militær invasjon av Ukraina.

Konflikten har implikasjoner for det internasjonale samfunnet og sikkerhetssituasjonen i Europa. Når Russland har eksponert sin vilje til å bruke militære maktmidler for å oppnå politiske målsettinger er det viktig å reflektere over hvordan norsk kriseledelse vil håndtere en tilsvarende situasjon, ikke bare hva angår militærstrategiske og taktiske erfaringer, men også nasjonal krisehåndtering og kriseledelse.

Studien undersøker hvordan Volodymyr Zelenskyjs strategiske lederskap og kriseledelse i Ukraina-krigen kan vurderes ut fra teoretiske perspektiver på krisehåndtering, og hva vi kan lære av hans strategiske rolle i krisehåndtering. Problemstillingen besvares kvalitativt gjennom en case-studie som bruker dokument- og innholdsanalyse som metodisk verktøy

Zelenskyjs rolle som strategisk ledelse i Ukrainas håndtering av krigen har i store trekk vært i henhold til teoretiske perspektiver på krisehåndtering, med noen avvik. Det er spesielt verdifullt å ta lerdom av Zelenskyjs synlighet, visuelle profil, rolle og fokus. Betydningen av dette er underbygget av teori, har vist god effekt og burde søkes implementert i en norsk modell for strategisk ledelse i krisehåndtering. Også Zelenskyjs budskap om hans fysiske plassering i konflikten er relevante erfaringer å ha med i en slik modell. Studien viser også at å benytte krisehåndteringsteori på konflikter som har eskalert utover det tradisjonelle krisespekteret gir merverdi, og kan fungere som et utgangspunkt for utviklingen av norsk modell for nasjonal krisehåndtering i sikkerhetspolitiske kriser.

Forord

Jeg ønsker å takke fakultetet og studieansvarlig ved masterstudiet i samfunnssikkerhet for å være fleksible, behjelpeelige og tilpasningsdyktige.

Jeg ønsker å rette en spesiell takk til min veileder for hennes fleksibilitet, forståelse og samarbeidsvilje utover det som, innenfor rimelighetens grenser, kan forventes. Tusen takk.

Takk til alle forelesere og studentkontakter for den hjelp dere har gitt meg om mine medelever gjennom hele studiets varighet.

Tusen takk til venner og familie for all støtte og forståelse gjennom dette studiet, og takk til alle kollegaer som har utvist interesse og fascinasjon for de faglige samtalene vi har hatt. Det har hjulpet meg gjennom denne studietiden.

Takk for meg.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Forord	2
1 Innledning.....	6
1.1 Bakgrunn	6
1.2 Problemstilling.....	8
1.3 Avgrensning.....	9
1.4 Forfatterens bakgrunn og forkunnskaper.....	10
2 Teori	11
2.1 Tidligere forskning	11
2.2 Fred, krise og krig.....	11
2.3 Krisebegrepet.....	13
2.3.1 Sikkerhetspolitiske kriser	16
2.4 Krisehåndtering	19
2.4.1 Situasjonsforståelse	20
2.4.2 Beslutningstaking	22
2.4.3 Meningsdannelse	24
2.4.4 Krisekommunikasjon	26
2.4.5 Læring	29
2.5 Strategisk ledelse	30
3 Metode.....	32
3.1 Case-studie.....	33
3.1.1 Datainnsamling.....	35
3.1.2 Analyse.....	38
3.2 Induksjon og deduksjon.....	42

3.3	Prinsipper for kvalitativ metode	42
3.3.1	Generalisering	43
3.3.2	Pålitelighet.....	43
3.3.3	Gyldighet.....	45
3.3.4	Transparens	45
3.4	Metodiske begrensninger.....	46
4	Empiri og resultater	47
4.1	Generelt	47
4.2	Hva har vært Zelenskyj sitt budskap og narrativ?	48
4.3	Har Zelenskyjs kommunikasjon endret seg gjennom perioden? I så fall, hvordan? .	52
4.4	Hvor har Zelenskyj fysisk oppholdt seg i perioden?	54
4.5	Hva har vært prioritert fokus for Zelenskyj i hans kommunikasjon?.....	55
4.6	Hva har vært Zelenskyj sitt visuelle uttrykk i perioden?	57
5	Drøfting	59
5.1	Situasjonsforståelse	60
5.2	Beslutningstaking	61
5.3	Meningsdannelse	63
5.4	Krisekommunikasjon.....	65
5.5	Læring.....	67
5.6	Generelle funn	67
5.7	I hvilken grad er kriseteoretiske perspektiver hensiktsmessig for å analysere krigssituasjoner?.....	69
6	Konklusjon	69
7	Implikasjoner og videre forskning	70
	Referanseliste	72

Vedlegg A: Tidslinjal	79
-----------------------------	----

Tabelliste

Tabell 1: Denne grafen viser en oversikt over antall ord i talene som Zelenskyj har holdt, primært rettet mot Ukrainas befolkning.	52
---	----

Figurliste

Figur 1: Et gjentakende visuelt uttrykk av Volodymyr Zelenskyj gjennom oppgavens tidsavgrensede periode.	57
---	----

Figur 2: Zelenskyjs besøk til militære sanitetsfasiliteter inneholder et tydelig visuelt uttrykk.	58
--	----

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Siden Sovjetunionens kollaps i 1991 har Russland jobbet aktivt for å gjenopprette sin posisjon som en av verdens største og mektigste nasjoner (Kuzio, 2022). Under ledelse av Vladimir Putin har Russland økt sin innflytelse og maktposisjon på den internasjonale arenaen gjennom strategisk posisjonering, økt militær kapasitet og offensiv utenrikspolitikk. Siden tidlig 2000-tallet har Russland stadig økt sin maktposisjon i det internasjonale samfunnet, og med Vladimir Putin i spissen, målrettet posisjonert seg i det internasjonale teateret for å bli ansett som en troverdig utfordrer til Vestens verdenshegemoni. Ukraina har vært en viktig brikke i Russlands strategi for økt innflytelse i regionen, og spenningene mellom de to landene har eksistert siden Sovjetunionens fall (Shyrokykh, 2018; FN-Sambandet, 2023).

Ukraina-Russland konflikten er en kompleks konflikt som har pågått i nærmere ti år, og konflikten har dype historiske og kulturelle røtter, og det er viktig å ha en forståelse for bakgrunnen for konflikten for å kunne analysere dagens situasjon. Russland har gjennom historien alltid sett på Ukraina som en del av sin innflytelsessfære, og mange i Ukraina har følt seg undertrykket av Russland. Etter Sovjetunionens sammenbrudd har Ukraina forsøkt å bevege seg mot Vesten, mens Russland har arbeidet for å beholde sin innflytelse i landet (Shyrokykh, 2018).

I 2014 eskalerte relasjonen mellom Russland og Ukraina til en åpen konflikt da Russland annekterte Krim og støttet opprøret i Øst-Ukraina. Dette førte til en forverring i forholdet mellom Russland og Vesten, og sanksjoner ble innført mot Russland. Siden da har konflikten fortsatt i mindre skala, og spenningene har økt i løpet av de siste årene.

Den 24. februar 2022 iverksatte Russland en konvensjonell militær invasjon av Ukraina, etter måneder med økt spenning og trusler. Vestlige sikkerhetstjenester hadde lenge rapportert om Russlands betydelige militære evner (Essex, 2022), og i 2022 viste Putin vilje til å bruke militær kapasitet for å oppnå politiske mål. Putin begrunnet dette med å ville beskytte russiske interesser i landet og hevdet at Ukraina var i ferd med å forberede et angrep på russisk

territorium. Vestlige land og Ukraina avviste disse påstandene og fordømte invasjonen. Allikevel har fraværet av en Russiske militære fremgangen i konflikten, samt Ukrainas evne og vilje til total og omfattende motstand, overrasket mange. Volodymyr Zelenskjyj har steget frem som en sterk og tydelig krieseleder for hele det Ukrainske folk, og ledet nasjonen i en kamp for å bevare landets suverenitet.

Denne konflikten har viktige implikasjoner for det internasjonale samfunnet og for sikkerhetssituasjonen i Europa. Konflikten har ført til økt spenning mellom Russland og Vesten, og det er frykt for at konflikten kan eskalere til en større krig. Samtidig har konflikten også vist viktigheten av internasjonalt samarbeid og solidaritet i møte med aggresjon fra en stormakt. Når Russland nå har eksponert sin vilje til å bruke militære maktmidler for å oppnå politiske målsettinger er det viktig å reflektere over hvordan en norsk krieseledelse vil håndtere en tilsvarende situasjon, og således gjøre oss i stand til å trekke uvurderlige lærdommer fra situasjonen som nå utspiller seg på kontinentet, ikke bare hva angår militærstrategiske og taktiske erfaringer, men også nasjonal krisehåndtering og krieseledelse. Norsk debattklima er preget av militære kapasiteter, forsvarsevne og militær beredskap, og spørsmål om norsk håndtering av en lignende situasjon har blitt drøftet. I denne sammenhengen er det viktig å undersøke hvilken rolle Zelenskjyj har hatt i Ukrainas samlede motstand mot den Russiske overmakten, og hva man kan lære av hans håndtering av situasjonen. Hva kan vi egentlig lære av lære av Volodymyr Zelenskjys håndtering av situasjonen? Hvilet fokus, budskap, handlinger og bevegelser har blitt foretatt? Hvem snakker han med, hvem snakker han til, og hvilket visuelt uttrykk har han og hans president-stab valgt å fokusere på i deres pågående arbeid med å håndtere konflikten og lede landet? Og hvilken betydning har egentlig Zelenskjyj hatt i Ukrainas samlede motstand mot den Russiske overmakten? Denne oppgaven skal forsøke å belyse deler av disse spørsmålene, med vekt på å etablere et rammeverk for videre studier av konflikten som på sikt kan styrke Norges strategi for krisehåndtering og krieseledelse.

Kjølberg (2013, s. 44) argumenterer videre for viktigheten av kunnskap om krisehåndtering fordi «(...) de underliggende prinsippene kan være med på å fremme norske interesser og å forhindre unødvendige motsetninger mellom parter som har et forhold som fremdeles i altfor

stor grad er preget av gjensidig mangel på tillit og kunnskap». I tillegg skriver Fermann (2010, s. 38) at «Innsikt i relevant (...) teori gjør det mulig for en forsker å studere strategisk ledelse i krise og krig på en systematisk og intelligent måte». Det samme gjelder for vår politiske ledelse og deres evne til å «håndtere crisesituasjoner på kompetent vis. "Hvis alt man har er en hammer, ser alle løsninger ut som spiker" (Abraham Mazlow)» (Fermann, 2010, s. 38). Det finnes med andre ord vitenskapelig belegg for å hevde at kunnskap om krisehåndtering er av betydning, og Ukraina-Russland-konflikten er en mulighet for å identifisere, erfare og implementere lærdommer før en eventuell tilsvarende krise ankommer vår egen nasjon og vår egen befolkning.

1.2 Problemstilling

Med utgangspunkt i studiens bakgrunn er studiens problemstilling definert er som følger:

Hvordan kan Volodymyr Zelenskyjs strategiske lederskap og kriseledelse i Ukraina-krigen vurderes ut fra teoretiske perspektiver på krisehåndtering, og hva vi kan lære av hans strategiske rolle i krisehåndtering?

For å svare på denne problemstillingen er det nødvendig å bryte den ned i flere forskningsspørsmål. Dette er nødvendig for å synliggjøre oppgavens videre fokus og vil fungere som retningslinjer for utvikling av metoden som er benyttet. Oppgavens forskningsspørsmål er utledet til å være som følger:

1. Hvilke handlinger har Volodymyr Zelenskyj, i lys av det teoretiske rammeverket, foretatt seg av strategisk kriseledelse i konflikten?
2. Hvordan har Zelenskyjs situasjonsforståelse og meningsdannelse utviklet seg i løpet av konflikten?
3. Hvordan har Zelenskyjs budskap og narrativ utviklet seg, internt og eksternt?
4. I hvilken grad er kriseteoretiske perspektiver hensiktsmessig for å analysere krigssituasjoner?

1.3 Avgrensning

I en krisesituasjon er hele statens maktapparat satt i bevegelse for å avverge, håndtere og redusere skadeomfanget av en krise. Omfanget av denne oppgaven er ikke tilstrekkelig til å ta for seg alt som har foregått på den internasjonale scene eller i kulissene i den tidsperioden vi har begrenset oss til. Oppgaven fokuseres mot Volodymyr Zelenskyjs handlinger i tidsperioden, og det vil derfor være mange hendelser gjort av andre sentrale lederskikkeler i det Ukrainske maktapparatet som ikke blir omtalt. Eksempler på sentrale spillerne er statsminister Denys Shmyhal (04.03.2020 – p.t) utenriksminister Dmytro Kuleba (04.03.2020 – p.t) eller forsvarsminister Oleksii Reznikov (03.11.2021 – p.t).

Tidsperioden oppgaven vil omhandle er avgrenset til de innledende ukene av Russlands konvensjonelle invasjon av Ukraina. Helt spesifikt omhandler dette perioden fra 23.02.2022 til 16.03.2022. I denne oppgaven ønsker vi å se på hvordan krisehåndteringen til Ukraina kan vurderes fra et teoretisk perspektiv. Tidsperioden vi undersøker kan derimot defineres som krig og således er det tilsvynelatende ikke aktuelt å benytte krisehåndteringsteori i denne situasjonen. Allikevel kjennetegnes kriser ved usikkerhet, kaos og tidspress (Pursiainen, 2018, s. 2; Boin et al., 2017; Kjølberg & Heier, 2013), og det kan argumenteres for at dette er tilstandsbeskrivelser som vil passe godt i å skildre situasjonen Ukraina opplevde i tidsperioden 22.02.22 til 16.03.22. Senere i konflikten er derimot noe av kaoset borte og man beveger seg over i en mer avklart situasjonen med et tydelig militært preg, hvor det militære maktapparatet har fungert og de resterende delene av samfunnet ikke lenger i like stor grad er preget av total usikkerhet og kaos. Derfor er det interessant å se hvordan Ukrainas håndtering av konflikten, i lys av krisehåndteringsteori, har blitt gjennomført i akkurat denne tidsperioden. Det er også interessant fordi det underbygger de teoretiske betraktingene om at det er vanskelig å definere et tydelig og kategorisk skille mellom fred, krise og krig. Kanskje er det mer hensiktsmessig å se på dette som et flerdimensjonalt spekter hvor ulike deler av samfunnet, ulike deler av myndighetene og myndighetenes ressurser befinner seg på ulike deler av skalaen på samme tid.

På grunn av oppgavens omfang vil det ikke være anledning til å analysere hver enkelt hendelse i dybde og detalj. Dette er altså ikke en diskursanalyse, men fokuset vil ligge på å

danne en overordnet forståelse for hvilke handlinger som ble foretatt, hvilke budskap og narrativ som har fått fokus og hvilke påvirkning dette kan ha hatt på konflikten basert på det teoretiske grunnlaget som eksisterer for krisehåndtering og kriseledelse.

Denne oppgaven ser på handlingene som president Zelenskyj utførte innenfor de første tre ukene etter den konvensjonelle russiske invasjonen av Ukrainia. Allikevel vil det være hensiktsmessig å følge effekten av disse handlingene også utover disse tre ukene og videre ut i konfliktens varighet. Derfor vil det omtales kilder som ikke er begrenset til denne tidsperioden for å gi studien ytterligere situasjonsforståelse og dybde.

Informasjonen som er tilgjengelig om denne konflikten vil være et gjentagende tema gjennom oppgaven. I dette avsnittet er det derfor tilstrekkelig å påpeke at forfatterens språklige rekkevidde og utfordringer med tilgang på gradert informasjon vil være en begrensende faktor for studien. Dette er ikke bare avgrensninger for oppgavens ambisjoner, men også metodiske utfordringer som addresieres i senere kapitel.

1.4 Forfatterens bakgrunn og forkunnskaper

Forfatteren av denne masteroppgaven har 10 års arbeidserfaring fra militær sektor og tjeneste i Hæren. Uteksaminert fra Hærens befalsskole i 2014 og Hærens Krigsskole i 2017. Hærens Krigsskole er Hærens offisersutdannelse med fokus på militære studier, ledelse og landmakt. Interessen for konflikten i Ukraina, som etter hvert har resultert oppgavens formulerete problemstilling, er faglig betinget og formet gjennom forfatterens interesse for sikkerhetspolitikk, militære problemstillinger og lederskapsutfordringer generelt. Før, under og etter Russlands invasjon av Ukraina har norske nyhetsmedier fulgt utviklingen tett og rapportert fortløpende på oppdukkende hendelser og Zelenskyjs fremferd. Denne fremstillingen av konfliktens forløp, fra norske og vestlige nyhetsmedier, er lite sannsynlig spesielt nyansert og objektiv, men heller et resultat av en kontinuerlig kamp om narrativet. Dette er et kjent fenomen i tilspissede sikkerhetspolitiske utfordringer og konflikter. Med andre ord er også forfatteren, med sine personlige interesser også naturligvis påvirket og formet av det perspektiv og narrativ som daglig har blitt presentert i nyhetsbildet. Gjennom analysen er dette forsøkt nyansert og oppgaven tilstreber å være så objektiv som mulig. Det er

av forfatterens oppfatning at oppgavens troverdighet styrkes ved å erkjenne at til tross for disse bestrebelsene vil oppgaven unektelig bære preg av den tid og kontekst den er skrevet i.

2 Teori

Før vi iverksetter vår utforskning av Zelenskyjs strategiske lederskap i et krisehåndteringsperspektiv er det nødvendig med noen definisjoner, og et solid teoretisk grunnlag for diskusjon. I det følgende kapittelet vil først fokuset rettes mot forståelsen av det kategoriske skillet mellom fred, krise og krig. Betydningen av dette skillet kan ha implikasjoner for hvordan krisehåndteringsteori benyttes i en betydelig eskalert konflikt. Deretter retter vi fokus mot krisebegrepet, hva kriser er, hvilke ulike kriser finnes og deres årsaker, samt en utforskning av sikkerhetspolitiske kriser og deres natur. Videre vil vi adresserer krisehåndtering generelt og krisehåndteringens faser fra et teoretisk perspektiv. Kapitelet avsluttes med å utforske hva som menes med strategisk ledelse, og hvilken rolle dette har i det overordnede krisehåndteringsperspektivet.

2.1 Tidligere forskning

Det finnes generelt lite forskning som omhandler Zelenskyjs strategiske ledelse i et krisehåndteringsperspektiv. Spesielt etter konfliktenens eskalering til en konvensjonell militær konfrontasjon. Dersom dette finnes er det ikke tilgjengelig for denne studiens utnyttelse, sannsynligvis på bruk av språklige barrierer eller sikkerhetsgradering som gjør den utilgjengelig. De studiene som omhandler konflikten i det hele tatt er primært fokuseret mot diskursanalyser, eller omtaler konflikten kun som en situasjonell faktor som kan ha en påvirkning på det som undersøkes i den aktuelle forskningen. Utover dette finnes det to studier som har vært relevante, henholdsvis Douglas, L. & Melander, S. (2022) *Zelenskyj–Defending the Democratic Spirit* og Hobson, J. A. & Bjurström, E. (2022) *Porträtteringen av Putin och Zelenskyj under Rysslands invasion av Ukraina*.

2.2 Fred, krise og krig

Den tradisjonelle inndelingen av staters beredskapsnivå baserer seg på et kategorisk skille mellom fred, krise og krig. Fred er det de aller fleste generasjoner i dagens Norge vil kjenne igjen som normalsituasjonen. Dette er relativt enkelt å kjenne igjen, spesielt i tradisjonelle

forsvarsgrener som Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret som fysiske domener. Dette kategoriske skillet blir straks vanskelig å opprettholde så snart man inkluderer Cyberforsvaret og/eller Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM), som daglig håndterer angrep mot norsk cyberinfrastruktur. Definisjonen av en krigssituasjon er også relativt enkel å identifisere i fysiske domener. Dette kan vi for eksempel lese av kgl.res. datert 10. juni:

«Med vepnet angrep forstås i dette direktiv enhver uhjemlet innstrenging over norsk land-, sjø- og luftterritorium av væpnede styrker fra fremmed makt, når de åpenbart har fiendtlige hensikter eller når de bruker makt mot norske styrker som vil stanse dem»

(Direktiver for befal mv. ved angrep på Norge, 1949)

Denne kategoriske inndelingen av fred, krise og krig blir derimot ekstremt krevende å forholde seg til når man utforsker krisedomenet. Som beskrevet i innledningen kjennetegnes kriser ved usikkerhet, kaos og tidspress (Pursiainen, 2018, s. 2; Boin et al., 2017; Kjølberg & Heier, 2013). Senere i konflikten er derimot noe av kaoset borte og man beveger seg over i en mer avklart situasjon med et tydelig militært preg, hvor det militære maktapparatet fungerer og de resterende delene av samfunnet ikke lenger i like stor grad er preget av total usikkerhet og kaos.

Det finnes en hel del litteratur om krisehåndtering. Det finnes også en hel del militærteoretisk litteratur som omhandler krigens natur og hvordan man skal vinne militære konfrontasjoner. Dette skillet er trolig et resultat av det allerede omtalte kategoriske tankesettet som skiller mellom politisk ledelse i fred og krise, og militær ledelse i krig. Det er dog mulig å argumentere for at et slikt skille er lite hensiktsmessig. Vi ser hvordan Zelenskyjs politiske og strategiske ledelse påvirker den overordnede konflikten Ukraina står i. Det vil med andre ord være interessant å utforske gråsonen mellom krise og krig og potensielt utvikle ny kunnskap om hvordan denne gråsonen, eller overgangen mellom krise og krig, kan håndteres fra et strategisk ledelsesperspektiv. Som Heier (2013, s. 225) beskriver oppstår kriser «gjerne i gråsonen mellom fred og krig, og de er i sin natur uforutsigbare».

2.3 Krisebegrepet

Boin et al. (2017, s. 9) beskriver dagens forståelse av kriser som bestående av flerfoldige årsakssammenhenger, som interagerer over tid og har potensialet til å produsere alvorlige og eksistensielle trusler. Engen et al. (2021, s. 319) og Roux-Dufort (2007, s. 109) understreker også at årsaksforklaringene kan starte lenge før en krise manifesterer seg som akutt, og at krisen kan ha konsekvenser lenge etter at den akutte fasen er avsluttet. Ifølge Kjølberg og Heier (2013, s. 13) er det en utfordrende oppgave å fra et teoretisk perspektiv diskutere krisebegrepet fordi det ikke finnes en allmenngyldig og felles forståelse av hva nøyaktig en krise er. Krisebegrepet brukes, og misbrukes, i dagligtale og i nyhetsbildet i hverdagen vår og således vaskes det vitenskapelige krisebegrepet ut, og vi mister den vitenskapelige nøyaktigheten vi er avhengig av for å gjennomføre en fruktbar analytisk diskusjon. Krisebegrepet blir brukt «på alle nivåer i samfunnet, fra det personlige til det globale (Isyar 2008 i Kjølberg, 2013, s.23-24). Derfor er det spesielt viktig å innlede her med å skape en felles forståelse for krisebegrepet gjennom å definere noen av krisens konstante bestanddeler.

Kjølberg (2013, s. 21) forklarer i sitt kapittel ‘*Hva er krisehåndtering?*’ at ordet *krise* «kommer fra det greske ordet *krisis* som betyr "et skille"». Dette skal angivelig beskrive tilstanden til en pasient hvor det hersker usikkerhet vedrørende den fremtidige utvikling til pasientens tilstand, som enten kan resultere i en bedring eller en alvorlig forverring.

I dag definerer vi en krise som «noe som avviker fra dagliglivet, og som potensielt kan true stabiliteten» (Kjølberg & Heier, 2013, s. 13). For at dette avviket skal oppleves som en krise må den rådende persepsjonen være at den utgjør «En alvorlig trussel mot strukturer, verdier og normer i et sosialt system som under tidspress og usikkerhet gjør det nødvendig å foreta kritiske beslutninger» (Engen et al., 2021, s. 301). Altså er usikkerhet og tidspress essensielle bestanddeler vi må forholde oss til når vi snakker om kriser. Thomas Schelling omtaler denne uforutsigbarheten og usikkerheten når han skriver at: "It is the essence of a crisis that the participants are not fully in control of events; they take steps and make decisions that raise or lower the danger, but in the realm of risk and uncertainty" (Kjølberg & Heier, 2013, s. 13).

Boin et al. (2017, s. 5) underbygger dette når han definerer krisebegrepet som en situasjon hvor et sosialt system, for eksempel et samfunn, en organisasjon, en nasjon eller en region, opplever en overhengende og umiddelbar trussel mot grunnleggende strukturer og fundamentale verdier. Situasjonen er også preget av usikkerhet og hvor løsningen innebærer omfattende tiltak. Og jo viktigere disse verdiene eller strukturene er, jo større og viktigere oppleves krisen (Boin et al., 2017, s. 6).

Nå har vi etablert en grunnleggende forståelse for essensielle bestanddeler av en krise, og vi har allerede nevnt det neste sentrale aspektet vi skal introdusere nemlig; persepsjon. Persepsjon er et vitalt begrep for å forstå kriseteori, og det er hensiktsmessig å introdusere det tidlig. Vi starter med å introdusere Pursiainen (2018, s. 3) som argumenterer for at en krise kan være vel så mye et resultat av persepsjon som en objektiv virkelighet. Det er altså hvordan vi oppfatter en situasjon som definerer om det er en krise eller ikke, fremfor at kriser er en objektiv del av virkeligheten. Boin et al. (2017, s. 29) hevder også at kriser i en betydelig grad, og kanskje også i sin helhet, er sosial konstruerte trusler. Argumentet for persepsjonens avgjørende rolle i krisesituasjoner er at en krise aldri vil eksistere uavhengig av menneskelig persepsjon. Det som oppleves som en krise er avhengig av det subjektive, og derfor er krisepersepsjon avgjørende for å forstå hva en krise er, og hva den ikke er.

Den subjektive persepsjonen av en situasjon er altså avgjørende for hvorvidt situasjonen er å anse som en krise eller ikke. Senere vil vi diskutere hvordan den subjektive og individuelle krisepersepsjonen kan overføres til en kollektiv intersubjektiv krisepersepsjon. Kollektiv og intersubjektiv virkelighetsoppfatning er sentralt for å stadfeste en krise som en objektive virkeligheten. Boin et al. (2020, s. 121) beskriver at en kollektiv krisepersepsjon kan utvikle seg organisk over tid, eller så kan den konstrueres gjennom sosiale prosesser. Kriser, eller intersubjektive trusselpersepsjon, kan «(...) oppstå overraskende uten forvarsel» eller de kan «(...) ha utviklet seg gradvis over tid» (Kjølberg & Heier, 2013, s. 13; Boin et al., 2020, s. 121). Uansett hvilket tidsperspektiv denne intersubjektive trusselpersepsjon har er det sentralt at den oppleves truende for den sosiale strukturens interesser og verdier i en bred forstand og har derfor ofte det Kjølberg og Heier (2013, s. 13) definerer som et «(...) sektorovergripende nedslagsfelt (Kjølberg & Heier, 2013, s.13).

Oppsummert kan vi stadfeste følgende hittil i argumentasjonen: Kriser er intersubjektive, sosiale konstruksjoner som er avhengige av individuell og kollektiv trusselpersepsjon. I tillegg er denne persepsjonen preget av alvorlige trusler mot grunnleggende strukturer og fundamentale verdier. Videre kan kriser forsås som avgjørende prøvelser for disse strukturene og verdiene hvor deres videre eksistens ikke lenger er en selvfølgelighet (Boin et al., 2017, s. 5). Slike situasjoner er sterkt preget av kaos, tidspress, usikkerhet og et press på å iverksette avbøtende tiltak (Boin, McConnell & t Hart, 2021, s. 5; Kjølberg, 2013, s. 22; Pursiainen, 2018, s. 2; Boin et al., 2017, s. 7). Kjølberg (2013, s. 21) oppsummerer sin forståelse av krisesituasjoner med å poengtere tre karakteristiske forhold: «1) en følelse av at sentrale verdier er truet; (2) et behov for (rask) handling og en følelse av at noe *må* gjøres; (3) en følelse av usikkerhet: Hva er det som skjer? Hva blir det neste?». Pursiainen (2018, s. 3) hevder at disse karakteristikkene ved moderne kriser er mer krevende enn kriser i tradisjonell forstand, fordi moderne kriser er ikke-lineære, sektoroverskridende, trans-nasjonale og er i større grad preget av usikkerhet knyttet til årsak og opprinnelse. Videre angående trusselpersepsjon er det viktig å poengtere at krisens bestanddeler, kaos, usikkerhet, tidspress og trusler heller ikke er objektive kriterier men kan være gjenstand for semantisk, strategisk manipulasjon og påvirkning fra aktører som har en agenda (Boin et al., 2017, s. 6-7).

Nå har vi slått fast krisens bestanddeler og at trusselpersepsjon er avgjørende for hvorvidt vi har en krise å håndtere eller et mindre relevant problem som får leve videre uten omfattende oppmerksomhet. Spørsmålet nå er hva det er som gjør at noe defineres, og får status, som en krise. Det kan være utfordrende å få klarhet i situasjonelle årsaksforhold, og hvorvidt utfordringer burde defineres som et sikkerhetsspørsmål (Engen et al., 2021, s. 309; Åtland, 2013, s. 166-167). Det er her spørsmålet om politisering, og i ytterligere forstand sikkerhetisering, kommer inn i bildet.

«Hvorvidt noe blir et sikkerhetsspørsmål, avhenger av hvordan sentralt plasserte aktører definerer det, og i hvilken grad disse lykkes med å overbevise et autorativt publikum om at det foreligger en eksistensiell trussel som rettferdiggjør bruk av ekstraordinære virkemidler

(Åtland, 2013, s. 167).

Det er først når et spørsmål settes på den politiske dagsorden at det politiseres. Deretter kan spørsmålet sikkerhetiseres. Buzan, Wæver og de Wilde beskriver sikkerhetisering som «a more extreme version of politicization» (Åtland, 2013, s. 167). Det er gjennom intersubjektive sosiale prosesser at spørsmål sikkerhetiseres og oppnår status som en sikkerhetsutfordring. Studier som interesserer seg for sikkerhetisering forsøker å kartlegge hvem som kan sikkerhetisere hvilke utfordringer, hvordan og med hvilken effekt og konsekvens (Vuori, 2017, s. 64-65). Forsøk på å definere diverse utfordringer som gjenstand for sikkerhetisering utføres gjennom det flere aktører omtaler som *speech acts*, nemlig å ta til orde for at situasjonen utgjør en grunnleggende og eksistensiell trussel mot dagens strukturer og verdier som tillater og krever en omfattende respons gjennom ekstraordinære virkemidler (Åtland, 2013, s. 168; Aradua & Munster, 2017, s. 77; Vuori, 2017, s. 64). Når en utfordring har oppnådd status som et sikkerhetsspørsmål vil det «kunne bli et sikkerhetsspørsmål i lang tid. Dette betyr ikke nødvendigvis at krisen behøver å utvikle seg til en væpnet konflikt, bare at bruk av militære maktmidler vurderes som en mulig og legitim handlemåte» (Åtland, 2013, s. 168). I fraværet av en *speech act* kan konsekvensen være en krypende krise som et resultat av manglende oppmerksomhet (Boin et al., 2020, s. 122). Krypende kriser vil ikke omtales videre i denne oppgaven.

2.3.1 Sikkerhetspolitiske kriser

Det finnes mange ulike kriser, og de fleste av dem preges av særegne karakteristikker. Allikevel er det anledning for å kategorisere dem gjennom noen generelle egenskaper, og på denne måten identifisere egenskaper som er fellesnevner innenfor de ulike kategoriene. For eksempel har vi naturskapte kriser. Dette kan være jordskjelv, oversvømmelser og orkaner og betegnes gjerne som katastrofer (Kjølberg, 2013, s. 25). Hvorvidt disse katastrofene er naturskapte eller menneskeskapte er en diskusjon innenfor krisetematikken, og kan leses mer om i O'Keefe et al. (1976) *Taking naturalness out of disaster*, men ligger utenfor denne oppgavens begrensninger og vil ikke omtales videre her. Lindell (2013, s. 797) omtaler slike katastrofer på en tilsvarende måte som vi tidligere har definert det generelle krisebegrepet,

nemlig som hendelser konsentrert i tid og rom hvor sosiale systemer opplever trusler eller forstyrrelser som kan, helt eller delvis, ødelegge samfunnets eller organisasjonens funksjoner.

Videre karakteriserer Kjølberg (2013, s. 26) et distinkt skille mellom to andre former for krise, nemlig terroranslag og sikkerhetspolitiske kriser. Han erkjenner allikevel at de to har fellestrekksom omhandler det faktum at man i «(...) begge situasjoner skal forholde seg til en motpart». Videre vil denne delen av teorikapittelet ta for seg sikkerhetspolitiske kriser og deres karakteristikker og egenskaper.

En sikkerhetspolitisk krise er definert som en «spent og uforutsigbar situasjon i forholdet mellom to eller flere *stater*, hvor disse må sikre sine interesser, og hvor det foreligger maktbruk, eller trusler om dette» (Tunberger et al. 2002 i Kjølberg, 2013, s.24). Det foreligger med andre ord en så alvorlig og pressende trussel mot «(...) grunnleggende verdier, stats- eller samfunnsinteresser» (Åtland, 2013, s. 164) at partene i konflikten er tvunget til å foreta seg noe for å sikre egne interesser og posisjon. Wohlforth (2017, s. 11-12) argumenterer for at det er umulig å forstå det moderne sikkerhetsklimaet uten en forståelse for realismens forutsetninger, og hvis man legger denne til grunn, nemlig et rådende internasjonalt anarki, er det åpenbart at en slik situasjon har stort potensialet for å føre til eskalering. Åtland (2013, s. 164-165) beskriver denne dynamikken på følgende måte:

«De tiltak den ene part iverksetter for å beskytte sine interesser, kan av den annen part bli oppfattet som potensielt truende og dermed utløse mottiltak av militær eller annen karakter (...) Denne "action-reaction"-dynamikken, ofte drevet av frykt».

Denne dynamikken er spesielt sårbar for eskalering dersom de mellom-statlige relasjonene er preget av manglende tillit, svake diplomatiske bånd og generell mistro til motpartens intensjoner. Dette resulterer i en situasjon som ofte kjennetegner sikkerhetspolitiske krise hvor partene involvert i konflikten «(...) står overfor tre alternative: (1) ensidig *oppgivelse av egne krav* til fordel for motparten(e)s, (2) *gjensidige innrømmelser* som åpner for inngåelse av et kompromiss, eller (3) *fastholdelse av ens opprinnelige krav*» (Åtland, 2013, s. 165). Etter hvert som slike konflikter utvikler seg kan de bli vanskeligere å håndtere, spesielt dersom de eskalerer (Kjølberg, 2013, s. 31).

Videre skal vi forsøke å skape en forståelse for slike konflikter og hva som gjør de vanskelige å håndtere. Et essensielt faktum i så måte er at sikkerhetspolitiske kriser kan være et resultat av en villet politisk påvirkning og utvikling. Denne utviklingen kan «(...) være resultatet av en bevisst politikk fordi opptrapping eller det å påføre en motpart et ydmykende nederlag, eller å legitimere en krig, da kan være et mål i seg selv» (Kjølberg, 2013, s. 31).

Et sentralt aspekt ved sikkerhetspolitiske kriser, som kan påvirke håndteringen av disse, er det Bøe-Hansen (2013, s. 196) omtaler som graden av menneskelige årsaker til krisen. Kort fortalt innebærer dette at vi vet at «jo mer menneskelig årsaken til krisen er, desto større blir det opplevde traumet hos mennesker. En menneskeskapt krise oppleves som mer traumatisk enn en naturkatastrofe på grunn av økt grad av fremmedarhet, uforutsigbarhet, ukontrollerbarhet og skyldighet». Allikevel finnes det potensielt formidlende omstendigheter ved slike kriser. Dette handler om hvorvidt volden eller traumet håndteres i et felleskap eller ikke. «Dersom volden håndteres i fellesskap, er den lettere å tåle enn volden som må håndteres individuelt. Derfor tåler vi politisk vold bedre enn kriminell vold» (Weisæth 2012, i Bøe-Hansen, 2013, S.196). Det å aktivt ta del i en viktig kamp for felleskapet kan faktisk øke en befolknings tåleevne fordi «dette styrker både meningsfullhets-, begripelighets- og håndterbarhetskriteriene» (Bøe-Hansen, 2013, s. 205). Disse kriteriene vil beskrives ytterligere senere i kapitelet.

Sikkerhetspolitiske kriser er i sin natur vanskeligere å håndtere enn andre kriser på grunn av den aktive og tenkende motparten som har motstridende interesser og kontinuerlig forsøker å posisjonere seg for å innfri og oppfylle sine målsettinger, ofte på bekostning av egne interesser. Buzan (1991, s. 432-433) omtaler sikkerhet som et fravær av trusler, og at suverene og selvstendige stater er i stand til å opprettholde sin uavhengige identitet og funksjonelle integritet overfor aktører de anser som fiendtlige. Denne sikkerhetstilstanden påvirker flere domener og Buzan omtaler militære, politiske, økonomiske, samfunnsmessige, sosiale og miljømessige hensyn som avhengige av denne tilstanden. Dette innebærer også at i sikkerhetspolitiske hensyn er det ikke tilstrekkelig handlingsrom for å ivareta alle disse domenene, som vi også kan eksemplifisere ved å se på den kalde krigen. Det var først når den militære konfrontasjonen mellom USA og Sovjetunionen hadde de-escalerte at økonomiske,

samfunnsmessige, sosiale og miljømessige hensyn ble prioritert inn i den internasjonale sikkerhetsagendaen (Buzan, 1991, s. 433).

2.4 Krisehåndtering

Det synes passende å starte dette delkapittelet om krisehåndtering med å sitere Boin et al. (2005, s. 1, i Bøe-Hansen, 2013, s. 195) for å poengtere noe av essensen i denne studiens fokus på den strategiske ledelsens rolle i krisehåndtering:

«In times of crisis, citizens look at their leaders: presidents and mayors, local politicians and elected administrators, public managers and top civil servants. We expect these policy makers to avert the threat or at least minimize the damage of the crisis at hand. They should lead us out of the crisis; they must explain what went wrong and convince us that it will not happen again».

Konsekvensen av manglende, fraværende eller mislykket krisehåndtering kan være store og få varige og «i verste fall uopprettelige konsekvenser, eksempelvis i form av redusert handlefrihet, tapte rettigheter eller varig skade på miljøet» (Åtland, 2013, s. 173).

Beredskapsplanlegging er et enormt vitenskapelig fagfelt som er etablert for å unngå, redusere og håndtere uønskede kriser. Høiback (2013, s. 219) forklarer dette rasjonale på en ypperlig måte når han beskriver en lærdom fra militær vintertjeneste: «En gammel tommelfingerregel fra landforsvarets vintertjeneste var at det første du skulle gjøre om morgen var å barbere deg om kvelden (...) Alt som er for sent å gjøre i dag, må gjøres i går». Det eneste problemet med denne måten å tenke på er at «Det vi er forberedt på, inntreffer ofte ikke, nettopp fordi vi har forberedt oss på det» (Høiback, 2013, s. 219). Og med dette har rasjonale for å være bevisst, og utvikle, sin egen krisehåndtering oppstått.

Videre vil vi strukturere teksten etter Boin et al. (2017, s. 15) sine fem kritiske oppgaver for strategisk lederskap i krisehåndtering; Situasjonsforståelse, beslutningstaking, meningsdannelse, krisekommunikasjon og læring. For å innlede disse fem kritiske oppgavene lytter vi til følgende sitat fra Boin, McConnell og ‘t Hart (2021, s. 19): «For a crisis to be effectively governed, it must first be noticed, interpreted, understood and assessed».

2.4.1 Situasjonsforståelse

Som beskrevet i overgangen til dette delkapittelet må en krise, for å i det hele tatt kunne håndteres, oppfattes, tolkes, forstås og vurderes. Fellesbetegnelsen på disse oppgavene er bredt anerkjent som å tilegne seg situasjonsforståelse.

Situasjonsforståelse handler om «forståelse av krisens natur, forløp og utvikling. Dette innebærer en effektiv analyse av vesentlige og sentrale karakteristikker ved krisen, og vil være avgjørende (...)» for videre krisehåndtering (Muggebye, 2022, s. 1). Winge (2021, s. 65-66) definerer situasjonsforståelse som å være klar over og bevisst de forholdene som utfolder seg rundt deg, og sentralt i denne forståelsen ligger en evne til å hente ut den informasjonen i situasjonen som er av vesentlig karakter. For å gjøre dette må en analysere situasjonen og konsekvensene av denne, samt være i stand til å identifisere sammenheng mellom de kritiske informasjonsdelene, for på denne måten å kunne predikere hvordan utviklingen vil være fremover i tid (Kjølberg, 2013, s. 34; Høiback, 2021, s. 134). Quarantelli understreker at denne delen av krisehåndteringen er så avgjørende at det er bedre å bruke tid på å skape en god situasjonsforståelse enn å iverksette med umiddelbare handlinger (Engen et al., 2021, s. 330). For å lykkes med etableringen av en så virkelighetsnær og korrekt situasjonsforståelse som mulig må de aktuelle aktørene, og strategisk ledelse spesielt, lykkes med informasjonsdeling, unngå beslutningsfeller som bias og gruppetenkning (Boin et al., 2017, s. 56), samt omsette sin situasjonsforståelse til relevante og effektive tiltak (Winge, 2021, s. 70).

Fordi en sentral del av krisens natur er en iboende og vedvarende følelse av tidspress understreker Høiback (2013, s. 218) at et det er essensielt å ikke ta forhastede beslutninger innledningsvis, men heller «forsøke å kartlegge hvor god tid man egentlig har». Colin Powell, tidligere amerikansk forsvarssjef (tilsv.) og senere USAs utenriksminister skal ha satt ord på dette på en meget treffende måte: «In my own experience, a deep breath is always a good first reaction to a first report. Try to let a hot potato cool a bit before you pick it up» (Høiback, 2013, s. 219).

Boin et al. (2017, s. 23-24) argumenterer for at vellykket krisehåndtering avhenger av strategiske lederes evne til å etablere en omfattende situasjonsforståelse for krisens årsaker,

karakteristikker og konsekvenser. Forskjellen mellom suksess og fiasko kan argumenteres for at ligger i evnen til å produsere, dele og revidere situasjonsforståelse.

Etter hvert som krisen utvikler seg argumenter Boin, McConnell og t Hart (2021, s. 34) for at usikkerheten gradvis reduseres til fordel for en bedre og bedre situasjonsforståelse. Dette gir mening i et kriseperspektiv der krisens karakter og kjerne ikke tar nye former. Ta for eksempel COVID-19 pandemien. I det tilfellet fikk man bedre og bedre innsikt i pandemiens karakter og økt forståelse for hvordan viruset oppførte seg. Hvis man derimot befinner seg i en sikkerhetspolitisk krisе, med en tenkende motpart som aktivt prøver å motvirke din håndtering av krisen, er situasjonen en annen. I en slik situasjon vil ikke situasjonsforståelsen automatisk bli bedre, og usikkerheten blir heller ikke mindre. Det er heller en kontinuerlig kamp om å opprettholde situasjonsforståelse og redusere egen usikkerhet. Dette skjer gjennom en dynamisk dans mellom de ulike aktørene, gjennom etterretning, hemmelighold og utførelsen av egne planer. Derfor vil situasjonsforståelse vedvare som essensielt gjennom krisens varighet (Boin, McConnell & t Hart, 2021, s. 21; Weick & Sutcliffe, 2015, s. 35).

For å lykkes med å etablere en god situasjonsforståelse kreves kompetanse. Kompetanse i denne forstand er ikke det samme som erfaring fordi erfaring bygges på tidligere hendelser, mens fra et kriseperspektiv kan slik erfaring fungere som fallgruver når man forsøker å fange krisens unike karakteristikker (Boin et al., 2017, s. 35). Kompetanse kan i denne konteksten dreie seg vel så mye om hvordan man etablere den samme situasjonsforståelsen i flere deler av organisasjonen eller samfunnet. Karl E. Weick beskriver dette som *kollektiv situasjonsforståelse* (Boin, McConnell & t Hart, 2021, s. 20), noe som krever kompetente mennesker som forstår hva som er essensiell informasjon for organisasjonen eller samfunnet og dens strategiske ledelse (Boin et al., 2017, s. 33).

Engen et al. (2021, s. 373) beskriver *Crowd-sourcing* som en metode for å bruke befolkningen som en kilde til informasjon som kan bedre situasjonsforståelsen. Uansett er manglende situasjonsforståelse en kritisk, og ofte relevant, utfordring, også i norsk kontekst (Winge, 2021, s. 69).

2.4.2 Beslutningstaking

Som vi har slått fast er usikkerhet og tidspress essensielle elementer i enhver krise. Kjernen i beslutningstaking handler om å håndtere denne usikkerheten og ta beslutninger på vakkende informasjonsgrunnlag. En effektiv krisehåndtering innebærer å iverksette gode og tilpassede tiltak for å håndtere situasjon (Kruke, 2015, s. 183).

Samtidig må strategisk ledelse være spesielt bevisst vedrørende hvilket detaljnivå man velger å fatte sine beslutninger på. Strategiske ledere kan ofte ha en tendens til å være for detaljerte og involvere seg i det operasjonelle og taktiske nivået i krisehåndteringen, og fremfor å etablere strategiske målsettinger og definerte retninger senker man seg til et nivå hvor man gir føringer om hvordan oppgaven skal utføres fremfor hvilke oppgaver som skal løses (Winge, 2021, s. 68). Konsekvensene av dette er mangfoldige, men mest prekært er det faktum at man mister sin strategiske helhetsoversikt, samtidig som man ikke utnytter den fagkompetansen som befinner seg på nivåene under. «Ofte gjør fagfolk en langt bedre jobb om de får albuerom til å bruke sitt profesjonelle skjønn. Det beste en leder kan gjøre i slike situasjoner er å holde seg vekk» (Høiback, 2013, s. 219). Kruke (2015, s. 183) underbygger dette perspektivet ved å stadfeste at det ofte er personellet nærmest problemet som har best forutsetninger for å håndtere det. Med andre ord er det avgjørende at strategisk ledelse er «(...) bevisst hvilke beslutninger det er viktig at han fatter, og hvilke som andre kan behandle minst like godt (Høiback, 2013, s. 219).

Faktisk kan sentralisert beslutningsmyndighet innebære at det blir iverksatt færre tiltak og at man opplever økt forvirring fordi det nivået der myndigheten er sentralisert opplever en total overbelastning. Sentralisert beslutningsmyndighet kan gjøre taktisk og operasjonelt nivå ute av stand til å gjøre sin jobb, og store ressurser i krisehåndtering forblir helt eller delvis ubrukt (Boin et al., 2017, s. 59-60). Som et eksempel på det motsatte var det en offentlig tjenesteperson på lavt nivå som på eget initiativ stengte det amerikanske luftrommet i timene som fulgte etter angrepet på New York 9. september 2001, og tusenvis av fly ble tvunget til å lande umiddelbart. Dette kunne potensielt vært avgjørende for umiddelbar krisehåndtering, muliggjort gjennom en desentralisert tilnærming til strategisk kriseledelse. Et annet interessant eksempel er myndighet til utskyting av atomvåpen under den kalde krigen. Denne

var delegert til ubåtkommandører, *de facto* myndighet til å starte den neste verdenskrigen dersom situasjonen krevde det (Boin et al., 2017, s. 60). I hvilken grad strategisk ledelse skal «(...) involvere seg i selve den operative delen av krisehåndtering, og da særlig den militære delen, er et omstridt spørsmål» (Kjølberg, 2013, s. 36).

I mange situasjoner kan det faktisk også være slik at avgjørelsene som tas er mer avhengig av at det skapes en oppslutning rundt dem enn at det er den taktisk beste løsningen (Høiback, 2021, s. 142). Da er det viktig at strategisk ledelse opprettholder sin strategiske overhøyde slik at man er i stand til å identifisere disse tilfellene. Denne egenskapen forsvinner om man er for detaljorientert, men har anledning for å bli ivaretatt om man anvender et desentralisert lederskap.

Engen et al. (2021, s. 346) skiller mellom uformell og formell desentralisering. Uformell desentralisering innebærer at det taktiske nivået opplever et tidspress som det strategiske nivået ikke er i stand til å understøtte med informasjon og føringer. Dette kan for eksempel skyldes en overbelastning av det strategiske nivået. Formell desentralisering er derimot ofte et resultat av erfaringer fra tidligere kriser eller kriseøvelser. For stor grad av sentralisering kan medføre treghet og manglende utnyttelse av faglige ressurser på operasjonelt og taktisk nivå. Flere nasjoner har identifisert disse utfordringene og har tatt aktive steg mot et desentralisert tilnærming til krisehåndtering (Staupe-Delgado & Kruke, 2017, s. 4).

Desentralisert ledelse innebærer, i et beslutningstakingsperspektiv, at det finnes beslutninger som ikke skal fattes av overordnet nivå. En utfordring for en organisasjon eller krisehåndteringssystem som ikke er trent i forståelsen for rolle, ansvar og myndighet i en slik situasjon er at beslutninger som må fattes faller inn i et ansvarsvakuum. Dette kan tolkes som «(...) beslutningsvegring av folk lenger ned i responsystemet» (Engen et al., 2021, s. 346). Problemet med beslutningsvegring er at det kan minne om hva Engen et al. (2021, s. 347) og Boin et al. (2017, s. 53) kaller *Strategisk unnvikelse*. «(...) En slik strategisk unnvikelse kan være å insistere på at hovedansvaret for håndtering av en spesiell krise ligger hos andre aktører.

2.4.3 Meningsdannelse

Meningsdannelse «innebærer å forme, påvirke og definere den offentlige oppfattelsen og forståelsen av krisens relevante aspekter. Det handler om å formulere et overbevisende narrativ som søker å reduserer usikkerhet, og skape tillit mellom befolkningen og landets strategiske beslutningstakere» (Muggebye, 2022, s. 2). I dette teorikapittelet søker vi å opprettholde et skille mellom den teoretiske øvelsen meningsdannelse, nemlig det å formulere innhold og budskap, og krisekommunikasjon som en praktisk øvelse i å kommunisere denne meningen til de relevante aktørene.

Et avgjørende faktum som underbygger betydningen av krisehåndteringens meningsdannelse er betraktningen om at sikkerhetspolitiske kriser aldri finner sted i «et politisk vakuum. Både ikke-statlige aktører og grupper med særinteresser innen byråkratiet kan søke å legge føringer på regjeringens politikk for å fremme egne interesser» (Kjølberg, 2013, s. 29). For å sikre at det er den strategiske ledelsens egne agenda som vinner frem i det offentlige narrativet må det bygges, med utgangspunkt i situasjonsforståelsen, et budskap som sikrer best mulig krisehåndtering.

Logikken som gjør seg gjeldende i krisehåndtering på internasjonalt nivå legger til grunn en gjensidig rasjonalitet blant de involverte partene. Dette betyr at det finnes rasjonelle grunner for hvorfor partene gjør som de gjør. Dette betyr dog ikke at partene opererer med den samme rasjonaliteten, og dette vanskeliggjør prediksjon av motpartens neste trekk (Kjølberg, 2013, s. 30). Sikkerhetspolitiske kriser preges altså av en kamp om narrativet. I denne kampen må strategiske ledere forholde seg til det Robert Putnam kaller et ‘*Two-level-game*’. Dette innebærer å balansere både innenrikshensyn med fokus på krisehåndteringen, men også internasjonale hensyn med fokus på motparten og eventuelle tredjeparter i konflikten. Etter hvert som flere aktører, interesser, mulige reaksjoner, motparter og støttespillere skal hensyntas i krisehåndteringen beveger vi oss nærmere det som omtales som ‘*nested games*’, altså sammenlevende spill (Kjølberg, 2013, s. 29-30). Dette er kompliserte hensyn som strategisk ledelse skal forsøke å ta hensyn til og balansere parallelt med, og kanskje til støtte for, egen krisehåndtering.

Støtten fra allierte eller vennskapelige aktører i en internasjonal sikkerhetspolitisk krise er avgjørende, spesielt for et lite land, og spesielt dersom konflikten har beveget seg høyt på eskaleringsstigen. Små staters politiske handlingsrom er betydelig begrenset sammenlignet med hva stormakter har til rådighet, og de har «(...) også en mindre sikkerhets- og overlevelsesmargin enn mektigere stater» (Fermann, 2010, s. 33). Det er i meningsdannelsen og gjennom krisekommunikasjon at kampen om narrativet vinnes eller tapes, og for småstater er det avgjørende at deres narrativ vinner frem slik at man oppnår støtte fra, og allianser med, ellers mektigere stater.

Meningsdannelsen burde samtidig ta sikte på å påvirke egen og andres interne opinion for å «(...) få gjennomslag for sin virkelighetsbeskrivelse og (...)» konstruktive forslag til problemløsning» (Fermann, 2010, s. 62). En slik meningsdannelse kan ha sentral betydning for utfallet av konflikten. Kjølberg (2013, s. 35) beskriver slik opinionsdannelse som et viktig mål for kriehåndteringen, og legger til at man må lykkes med to forhold:

«For det første må ansvaret for den oppståtte situasjonen legges på den annen part (...) For det andre må konflikten settes inn i en politisk eller juridisk sammenheng som gjør at ens eget standpunkt fremstår som å være i samsvar med internasjonale normer og regler, noe som er viktig for å oppnå støtte og sympati».

Gode eksempler på slik meningsdannelse, som kommer til uttrykk gjennom krisekommunikasjonen, er President Bush og statsminister Blair sin håndtering av henholdsvis 11. september 2001 og invasjonen av Irak. De formet aktivt «(...) befolkningens forståelse av krisen for å bygge støtte for sin politikk (Boin et al. 2005:69, i Bøe-Hansen, 2013, S.206). Boin, McConnell og 't Hart (2021, s. 6) beskriver det politiske håndverket som utøves av strategisk ledelse som evnen til å skape et helhetlig budskap knyttet til krisens trusler, sosial risiko, ulike gruppers interesser, samt å utnytte mulighetene til å bruke en krise som motor for reform, og navigere i det politiske landskap. For å lykkes med dette kreves et bevisst forhold til meningsdannelse. Den strategiske ledelsen har inngående kunnskap om det faktum at «(...) virkeligheten ikke er begrenset til bestemt form entall. Snarere er virkeligheten gjenstand for sosial konstruksjon, og kan derfor manipuleres for politiske eller kommersielle formål» (Fermann, 2010, s. 34).

Bøe-Hansen (2013, s. 198) beskriver tre sentrale kriterier den strategiske ledelsen burde være bevisst når man formulerer sitt budskap gjennom meningsdannelsen. De er basert på sosiologen Aaron Antonovskys forskning innen *Opplevelse av sammenheng* fra 2000. De tre kriteriene er: «*Meningsfullhet* - Hva er det som skjer? *Begripelighet* - Hvorfor skjer det og hva betyr det? *Håndterbarhet* - Hva kan jeg som enkeltmenneske gjøre med det, og hva gjør det som har ansvaret for å håndtere det?».

I sikkerhetspolitiske kriser vil som nevnt motparten kontinuerlig forsøke å motvirke effekten av de tiltakene den strategiske ledelsen iverksetter, og i tilfeller hvor krisen er iverksatt «(...) for å legitimere en konflikt, vil krisehåndteringen ha en annen hensikt og et annet forløp, hvor hovedsaken blir hvor langt den svakere part kan la seg presse for å unngå en åpen konflikt» (Kjølberg, 2013, s. 30). Et annet viktig perspektiv gjennom meningsdannelsen er å gi sin motpart anledning til å unngå «(...) å "tape ansikt" og prestisje dersom den må akseptere en situasjon som kan tolkes som et nederlag» (Kjølberg, 2013, s. 32).

Det er avgjørende for strategisk ledelse å «(...) engasjere seg i den offentlige meningsdannelsesprosessen, for å opprettholde sin tillit, legitimitet og kredibilitet. Dette er noe beslutningstakere trenger for å opprettholde sin beslutnings- og gjennomføringsevne» (Muggebye, 2022, s. 2).

2.4.4 Krisekommunikasjon

Denne delen av teorikapittelet vil bemerkes av opplyste leser at fraviker noe fra Boin et al. (2017) fjerde strategiske lederoppgave. Den fjerde strategiske lederoppgaven er opprinnelig *Accountability*, nemlig det å formulere årsakssammenhenger for befolkningen og presentere hvilke tiltak den strategiske ledelsen har truffet gjennom krisen. Det vi derimot skal omtale her er det som best kan beskrives som den praktiske utførelsen av krisekommunikasjon, altså hvordan man kommuniserer det budskapet og den meningen man har definert som hensiktsmessig i meningsdannelsen. Forskjellen på meningsdannelse og krisekommunikasjon i denne betydningen er at meningsdannelse handler om innhold og budskap, men krisekommunikasjon handler om hvordan kommunikasjonen gjennomføres og hvilket visuelt uttrykk som følger denne, for eksempel gjennom taler, statens kroppsspråk og diplomati.

Sammen med meningsdannelse, og det desentraliserte perspektivet på beslutningstaking, kan man argumentere for at krisekommunikasjon er den mest avgjørende oppgaven i krisehåndtering. Dette blir enda tydeligere når man fokuserer på rollen til strategisk ledelse. Det er fornuftig å innlede denne delen som omhandler krisekommunikasjon med Gunnar Fermann (2010, s. 66) sin beskrivelse av viktigheten med å lykkes med å informere og påvirke befolkningens kriseforståelse og virkelighetsoppfatning:

«En befolkning som har begrenset forståelse av hva som forsvarer, hvordan og under hvilke rammevilkår, vil gi den strategiske ledelsen mindre støtte i tilfelle krise og krig. En sikkerhetspolitisk dårlig informert og uforberedt befolkning er en mørken gulvplanke i mobiliseringsforsvaret»

Derfor må den strategiske ledelsen anerkjenne sin rolle som de som må opplyse befolkningen om hva situasjonen innebærer og hva som foregår rundt oss; «A crisis never speaks for itself» (Boin et al 2005:148, i Høiback, 2013, s.224). Boin et al. (2017, s. 80) beskriver at dette gjøres gjennom to deler, som vi i dette teorikapittelet har kalt meningsdannelse og krisekommunikasjon, nemlig man først må formulere et overbevisende og helhetlig narrativ, deretter må dette budskapet leveres på best mulig måte. Kampen om å vinne frem med sitt narrativ i en krisе er sterkt preget av konkurranse, og hvis andre relevante aktører i krisehåndteringen vinner frem med sitt narrativ vil den strategiske ledelsens handlingsrom begrenses i betydelig grad (Boin et al. 2005:13, i Høiback, 2013, s.219).

Bøe-Hansen (2013, s. 207-208) presenterer et forslag til generelle prinsipper for krisekommunikasjon for å opprettholde egen definisjonsmakt og kontroll på narrativet i befolkningen. Disse er å (1) kommunisere gjennom et begrenset antall enheter, (2) distribuere informasjon så tidlig som mulig for å opprettholde status som premissleverandør av narrativet, (3) være ærlig og sannferdig, (4) del heller for mye informasjon enn for lite, og (5) oppretthold en jevn informasjonsflyt. Disse stegene er kompatible med annen krisehåndteringsteori og er dermed en god oppsummering av, og et godt utgangspunkt for, krisekommunikasjon. For eksempel underbygger Fermann (2010, s. 42) punkt 1 ved å presisere at «Om staten utad fremstår som enhetlig og rasjonell, er det fordi dens beslutningsprosesser har maktet å redusere flere "mindset" til ett, og fordi handlingsvalget

oppfattes som et fornuftig svar på den aktuelle utenrikspolitiske utfordringen», og Segal (2022) underbygger punkt 3 om autentisitet og sannferdighet.

Signalering er en effektiv måte for staten å gjennomføre sin krisekommunikasjon på en ikke-verbal måte. Eksempler på signalering kan være bruk av militære styrker. Ikke nødvendigvis til åpen konfrontasjon, men for å illustrere både vilje og evne til å eskalere situasjonen og således avskrecke sin motstander i den hensikt å inngå et kompromiss i konflikten. Allikevel understreker Kjølberg (2013, s. 38) at det ikke er tilstrekkelig «bare å ha makt og militære virkemidler på rett sted til rett tid og ha sterke interesser relatert til konflikten», man må også være fysisk og mentalt forberedt på «(...) å ta risiko der det er nødvendig, og å klare å overbevise den annen part om at disse holdningene er til stede». Slik signalering er en viktig del av krisehåndtering på internasjonalt nivå (Kjølberg, 2013, s. 38).

At militære maktmidler utgjør en sentral del av statens verktøykasse i internasjonal krisehåndtering er sjeldent gjenstand for uenighet, men det finnes andre sentrale og relevante virkemidler i denne verktøykassen. Disse kan for eksempel være «(...) diplomati, økonomiske virkemidler, informasjonsstrategier, osv.» (Åtland, 2013, s. 174). Signalering kan blant annet ha til hensikt å både «(...) søke støtte hos allierte og ved å påvirke motparten» (Kjølberg, 2013, s. 36). I tillegg har stater, det Åtland (2013, s. 166) kaller, *kroppsspråk*, som kan utnyttes til å sende tydelige signaler til en motstander eller motpart, primært forstått som ikke-verbal kommunikasjon. Åtland eksemplifiserer denne ikke-verbale kommunikasjonen med «(...) bruk (eller ikke-bruk) av militære fartøyer, fly og helikoptre (...), men staters kroppsspråk kan også synliggjøres gjennom andre kanaler, for eksempel gjennom utvisning av diplomater, tilbaketrekning av lisenser eller innskrenking av industrielle eller finansielle muligheter til et land eller en sone. Dette kan «være et subtilt redskap for ikke-verbale kommunikasjoner og påvirkning i krisesituasjoner (...).» (Åtland, 2013, s. 166). Det er uansett form og farge på kommunikasjonen viktig å innvilge andre aktører tilstrekkelig tid til å identifisere og reagere på egen signalering før man iverksetter ytterligere eskalerende tiltak (Åtland, 2013, s. 166).

Dagens strategiske ledere må kontinuerlig håndtere mediebildet, både tradisjonelle nyhetsmedier og sosiale medier. Sistnevnte har intensivert kampen om narrativet.

Tradisjonelle medier har blitt mer sensasjonelle og aggressive (Boin et al., 2017, s. 83). Dette kan ha en forsterkende effekt på det opplevde traumet dersom mediene får fritt spillerom og den strategiske ledelsen mister kontrollen på det rådende narrativet i befolkningen (Bøe-Hansen, 2013, s. 197). Fermann (2010, s. 64) forklarer at en skal være varsom og bevisst når man inviterer mediene dypt inn i krisehåndteringsforløpet da dette kan være med på å risikere at den strategiske ledelsen mister det som tituleres *regikontroll*. I krisekommunikasjonens domenet er det ønskelig å forsterke rasjonell og behersket atferd, og unngå kaos og panikk. Dette kan man oppnå ved å presentere «(...) kvalitetssikret og nøktern informasjon» som bidrar til å instruere befolkningen i korrekt atferd (Bøe-Hansen, 2013, s. 196).

Krisekommunikasjon er som vi skjønner ikke en enkel øvelse, og dersom politisk, sosial og kulturell avstand til publikummet en tilstreber å påvirke er stor blir det enda vanskeligere å vinne frem med sitt narrativ (Fermann, 2010, s. 64). Det er uansett ikke en øvelse man kan velge å ikke delta i, fordi ved fraværet av et plausibelt narrativ fra den strategiske ledelsen finnes det en rekke andre aktører som er klare for å fylle meningsvakuumet med sitt eget narrativ. Det er den strategiske ledelsen som burde definere krisenarrativet siden det er de og ikke mediene som presumentivt har den mest relevante kompetansen til dette (Bøe-Hansen, 2013, s. 205). Dette svekker i så fall tillit til den strategiske ledelsen og jo lengre et plausibelt narrativ lar vente på seg jo «(...) vanskeligere blir det å endre de allerede etablerte holdningene, siden holdninger er lettere å forme enn å endre» (Bøe-Hansen, 2013, s. 197).

2.4.5 Læring

Det er bredt anerkjent i litteraturen at læring er en yndet målsetting, men vanskelig å få til i praksis (Boin et al., 2017, s. 128). Læring i et krisehåndteringsperspektiv er ofte ansett som noe som skjer etter at krisens akutte fase er avsluttet, og vil derfor ikke oppta stort av denne studiens fokus, men kontinuerlig læring og implementering av disse lærdommene i ny praksis kan styrke krisehåndtering som skjer over tid. Denne evnen til å trekke lærdommer er et underutviklet fagfelt i et krisehåndteringsperspektiv (Boin et al. 2005:14, i Høiback, 2013, s.222). For å lykkes i større grad med dette må den strategiske ledelsen ha etablert institusjonell kapasitet for å analysere og vurdere egne tiltak, samt vedvarende motivasjon for å implementere dette i ny praksis fortløpende gjennom konflikten (Boin et al., 2017, s. 128).

Fortløpende læring krever også en tilpasningsdyktighet og evne til atferdsendring for å være effektiv (Murray & Chapman, 2003, s. 275). Deverell (2009, s. 182) beskriver denne egenskapen til forløpende identifisering og implementering av lærdommer innenfor en og samme krise som '*intracrisis learning*'. Mens den mer tradisjonelle måten å lære på, mellom ulike kriser, betegnes '*intercrisis learning*'.

Et overordnet paradoks i utvikling av lærdommer i krisehåndtering er at når strategisk ledelse er fornøyd med hvordan krisen er håndtert er man tilbøyelig til å ikke gjøre tilpasninger i sitt krisehåndteringssystem nettopp fordi man lykkes i forrige krise. Men som vi har diskutert tidligere er det sjeldent kriser man er forberedt på, og har systemer for å håndtere, inntreffer nettopp fordi man er forberedt på dem (Boin et al., 2017, s. 131).

2.5 Strategisk ledelse

Harald Høiback (2021, s. 149) skriver at «Lykkelig er det folk som har ledere som er verdt å følge». Ledelse er et innflytelsesrikt og potensielt kraftfullt verktøy for å skape retning og fremdrift mot fastsatte mål. Et begrep som det i denne studien vil være nødvendig å utforske, konkretisere og definere er strategisk ledelse. Begrepet inngår i problemstillingen og vil bli brukt kontinuerlig gjennom oppgaven. Fermann (2010, s. 25) beskriver strategisk ledelse som en lederskapsutfordring som helt konkret handler om å «å verne landet mot eksterne trusler hvordan de enn måtte komme til uttrykk, og om å konkretisere hva dette atferdsmessig skal innebære når en strategisk ledelsesutfordring seiler opp over horisonten».

Strategisk ledelse i et sikkerhetspolitisk perspektiv handler om hvilke strukturer for styring og ledelse som er etablert og organisert for å forhindre og håndtere både eksterne og interne problemstillinger som kan utfordre, true eller begrense det Fermann (2010, s. 26) oppsummerer som «landets sikkerhet, politiske handlingsrom, økonomiske interesser eller de verdier samfunnet er tuftet på». Boin et al. (2017, s. 12) underbygger dette ved å stadfeste at strategisk ledelse har ansvaret for å begrense utfoldelsen og varigheten av det kaoset, den usikkerheten, den hjelpebosheten og det sinne som krisesituasjoner har en tendens til å utløse, samt forsterke mestringsevnen til samfunnet som er berørt av krisesituasjonen. Dette gjøres gjennom kalibrert og effektiv organisering av kriseresponsen for å begrense konsekvensene av krisen, samt fasilitere for en hurtig gjenoppbygging av hva krisen måtte ha ødelagt av

fysiske, mentale og sentimentale verdier. Et sentralt ledd i denne organiseringen er å konstruere effektive budskap for å opprettholde samfunnets gjensidige tillit til infrastruktur og institusjoner (Boin et al., 2017, s. 13).

Det handlingsrommet som den strategiske ledelsen i demokratier har, gjennom sine verdier, normer og regler, er mer begrenset enn andre styreformer i møte med kriser fordi det finnes tiltak som ikke kan iverksettes når du er avhengig av å respektere individuelle borgeres frihet og rettigheter, og på denne måten opprettholde den tillit man er avhengig av for å bli værende i maktposisjon også etter at krisen er over (Boin et al., 2017, s. 14). Det er nettopp dette handlingsrommet som den strategiske ledelsen er avhengig av å identifisere og utnytte, slik at de setter seg selv i stand til å «(...) balansere og prioritere hvilke utenrikspolitiske *målsettinger* som skal forfølges (...) dosere og fase den utenrikspolitiske *virkemiddelbruken* innenfor (...) det handlingsrom som eksisterer, de interessevurderinger som er gjort, og den risikoviljen som foreligger» (Fermann, 2010, s. 43). Dersom dette handlingsrommet er sterkt redusert eller fullstendig fraværende innebærer dette i praksis at den «(...) strategiske ledelsen (...) for alle praktiske formål har blitt redusert til administratorer av politisk nødvendighet (...) og dermed lang på vei har opphört å fungere som *politiske* beslutningstakere» (Fermann, 2010, s. 32).

Det er verdifullt å komme til erkjennelsen om at det i krisesituasjonen ikke kun er «(...) statsministre eller forsvarssjefer som er beslutningsfattere (...) men alle som fatter beslutninger på vegne av flere enn seg selv, og som må basere deler av beslutningen på informasjon som vedkommende selv ikke har et førstehånds forhold til» (Høiback, 2013, s. 217). Med andre ord er det ikke kun den strategiske ledelsen som skal ut å gjøre en jobb for effektiv krisehåndtering. Alle disse oppgavene og gjøremålene skal vi ikke utforske dypere i denne studien, men poenget er at den strategiske ledelsen må finne sin balanse mellom hva de skal iverksette og beslutte, og hva den faglige ekspertisen skal delegeres ansvar for og myndighet til. Høiback (2021, s. 137) beskriver videre at tidligere forsvarsjef general Sverre Diesen skal ha slått fast at «Politikere bør trenе seg til å holde fingrene av fatet. Det blir ikke god ledelse eller bedre resultater av å henge over skuldrene på dem som har det daglige ansvaret og blande seg inn i smått og stort». Dette betyr at en viss form for desentralisert ledelse er viktig å praktisere for den strategiske ledelsen. Samtidig er det viktig at dersom den

samlede innsatsen ikke er synkronisert og koordinert i tilstrekkelig grad er det den strategiske ledelsen som må stimulere til bedre horisontal samhandling mellom de ulike aktørene (Boin et al., 2017, s. 70).

I en norsk kontekst definerer Fermann (2010, s. 28) den strategiske ledelsen i krise og krig som først og fremst bestående av «(...) den politiske og faglige ledelsen i UD, FD og JD med underliggende etater som Forsvaret, Kystvakten, Den nasjonale sikkerhetsmyndighet (NSM), Etterretningstjenesten og Politiets sikkerhetstjeneste». Dette er riktignok strategisk ledelse i henhold til norsk modell for krisehåndtering, men det er likeledes verdifullt å kjenne til dette for å sette problemkomplekset denne oppgaven undersøker i en overordnet ramme. Bokhari (2021, s. 122) argumenterer derimot for at strategisk ledelse i Norge i sikkerhetspolitisk krise og væpnet militær konfrontasjon, vil være «(...) Forsvarsdepartementet og Utenriksdepartementet i kraft av sitt sektoransvar ha et særskilt ansvar for å ivareta forsvars-, sikkerhets- og utenrikspolitiske forhold». Det er med andre ord ulike definisjoner på nøyaktig hvilke aktører som inngår i strategisk ledelse, men disse eksemplene begrenser antallet mulige aktører betraktelig.

Som vi har utforsket i detalj i dette kapitelet, innebærer altså strategisk ledelse generelt, og i et krisehåndteringsperspektiv spesielt, langt mer enn å bare organisere effektive tiltak mot krisens konsekvenser (Boin et al., 2017, s. 1).

3 Metode

Vitenskapens rasjonale er å identifisere, utvikle og formidle pålitelig og gyldig kunnskap om virkeligheten. I følge Tjora (2012, s. 209) er målet med kvalitative forskningsmetoder å etablere en innsikt i fenomenet, slik at denne videre kan «testes ved en form for konsept- eller teoriutvikling». En strukturert, bevisst og analytisk tilnærming til forskningsprosessen er avgjørende for å oppfylle dette rasjonale (Jacobsen, 2015). I følge Johannessen et al. (2016) innebærer samfunnsvitenskapelige metoder å velge en prosess for innsamling, bearbeidelse, og analyse av informasjon fra virkeligheten. Denne prosessen gjennomføres for å etablere kunnskap og innsikt om den virkeligheten og det samfunnet vi befinner oss i. I denne

oppgaven har målet vært å undersøke "*Hvordan kan Volodymyr Zelenskyjs strategiske lederskap og kriseledelse i Ukraina-krigen vurderes ut fra teoretiske perspektiver på krisehåndtering, og hva vi kan lære av hans strategiske rolle i krisehåndtering?*". Det følgende kapittelet vil ta sikte på å gjøre rede for de metodiske valgene som er gjennomført i prosessen med å besvare denne problemstillingen og de tilhørende forskningsspørsmålene.

Det er en vanlig strukturell oppbygging for masteroppgaver av dette omfanget å ta utgangspunkt i å beskrive det overordnede forskningsdesignet for studien. I denne sammenhengen har ambisjonen som ble skissert i det innledende prosjektskissen blitt redusert som et resultat av oppgavens tidsbegrensning og tilgjengelig datamaterialet. Derfor struktureres dette kapittelet som en kronologiske beskrivelse av hva som er utført av metodiske fremgangsmåte, hvilke utfordringer disse kan føre til og hvordan disse utfordringene er forsøkt håndtert. Vurderinger knyttet til håndteringen av disse utfordringene vil presenteres fortløpende.

3.1 Case-studie

Flyvbjerg (2004) hevder at det eksisterer en rekke misforståelser knyttet til case-studie som vitenskapelig metode, og argumenterer for at case-studier er avgjørende bestanddeler for en vitenskapelig diskusjon, og fagdisiplinen den tilhører. Samfunnsvitenskapen styrkes således av at det gjennomføres case-studier for å få innsikt i sosiale og samfunnsvitenskapelige fenomener. Case-studier som metodisk fremgangsmåte er et relativt vanlig verktøy for å besvare problemstillinger i vitenskapelig kvalitativ metode. Case-studiens styrke ligger i dens egnethet til å utforske et fenomen fra flere perspektiver. Allikevel innebærer case-studien, som alle vitenskapelige metoder, noen utfordringer som forskere må være bevisst. Bevissthet rundt metodiske utfordringer er avgjørende for oppgavens resultat og troverdighet.

I denne studien har det vært hensiktsmessig å tilnærme seg problemstillingen som en case-studie. En case-studie gir muligheten til å utforske konfliktens detaljer og kompleksitet og belyse konflikthåndteringens ulike aspekter. I følge Yin (2014) kan case-studier bidra til å gjøre nettopp dette; skape et rikt datamateriale og bidra til grundige analyser av et fenomen. Case-studien som metodisk verktøy og fremgangsmåte gir muligheten til å analysere både bredde og dybde av, for eksempel, en konflikt. Man kan argumentere for at dette er vesentlige

effekter for å forstå en konflikts vesen, natur og dynamikk. I tillegg bidrar egenskapene ved case-studier til å danne en kontekstuell forståelse av Russland-Ukraina krigen. Dette innebærer politiske, kulturelle, historiske og sosiale særegenheter som har bidratt til konfliktens opphav, utvikling (Flyvbjerg, 2004) og potensielt bidra til å predikere konfliktens kulminasjonspunkt, selv om dette ligger utenfor problemstillingens ambisjon. John Gerring (2004) underbygger dette positive perspektivet på case-studie som vitenskapelig metode ved å poengtere at metoden fasiliterer for innsikt i aktørers perspektiver, motiver og således også handlinger i tilknytning til en konflikt. Dette kan videre utvikle vår evne til å belyse komplekse dynamikker, sosiale prosesser og strategisk beslutningstaking. Case-studie har for eksempel blitt benyttet av Graham T. Allison i hans studie av Cuba-krisen, publisert i 1971.

Denne oppgaven er en klassisk case-studie der vi forsøker å skape en inngående kunnskap om et fenomen, for så å se hvorvidt det er hensiktsmessig å trekke mer allmenngyldige, og ‘generaliserbare’, erfaringer til andre kontekster. Eisenhardt (1989, s. 244-249) argumenterer for at case-studier kan, dersom gjennomsyret av godt håndverk, bidra til å danne grunnlaget for teoretisk generalisering, der identifiserte slutninger i den spesifikke studien kan bidra til teoretisk utvikling og innsikt. Denne innsikten kan igjen overføres til andre lignende situasjoner. En presisering i denne sammenheng er at ‘generaliserbare’ erfaringer innebærer en vurdering av hvorvidt erfaringene gjort i denne konflikten kan sees i sammenheng med krisehåndteringsteori. I utvidet betydning innebærer dette indikasjoner på om krisehåndteringsteori også kan være egnet for å på et senere tidspunkt implementere disse lærdommene i en norsk krisehåndteringskontekst.

Det finnes som nevnt noen utfordringer ved å tilnærme seg oppgavens problemstilling gjennom en case-studie. En av disse åpenbare utfordingene er generalisørbarhet. Denne utfordringen vil adresseres senere i kapittelet. Kvaliteten og validiteten på datamaterialet som samles inn er også av betydning og må naturligvis adresseres. I tradisjonelle case-studier, dersom man ønsker en objektiv virkelighetsforståelse vil bias, heuristikker og subjektivitet være overhengende farer som må håndteres. Dette gjør man gjerne gjennom bruk av flere kilder og triangulering for å øke resultatets validitet (Askerøi, 2010, s. 21-23).

Baxter og Jack (2008, s. 552) belyser utfordringen at man som forsker i en case-studie har begrenset kontroll over de aktuelle variablene, at det er eksterne faktorer som påvirker forskningsresultatet, og således er det vanskelig å definere konkluderende årsakssammenhenger. Dette er dog noe man kan argumentere for at er en problemstilling, ikke bare for case-studier, men for kvalitativ metode i sin helhet. Det er som tidligere blyst, avgjørende å være bevisst på disse utfordringene og møte dem med metodiske og reflekerte avveininger.

En annen utfordring som har blitt identifisert gjennom arbeidet med denne studien er balansen mellom en detaljert og grundig tilnærming til datamaterialet samtidig som en ivaretar det overordnede blikket som problemstillingen krever for å bli besvart på en tilstrekkelig måte. Det er krevende å ikke dykke for dypt inn i detaljene når man analyserer datamaterialet. I ytterste konsekvensen innebærer dette at problemstillingen ikke blir besvart, men mer nærliggende er ivaretakelsen av forskerens åpenhet for nye funn og innsikter som kan dukke opp underveis.

Oppsummert er det liten tvil om at case-studier kan være en effektiv metode for å undersøke fenomener som utfolder seg i det virkelige liv. Allikevel er det, som i alle vitenskapelige metoder essensielt å være bevisst på de metodiske utfordringer som ofte gjør seg gjeldende i slike studier, spesielt vedrørende forhold som kan påvirke studiens validitet og pålitelighet. Videre i dette kapitelet vil flere av disse utfordringene beskrives, drøftes og adresseres med sikte på å opprettholde studiens åpenhet og transparens.

3.1.1 Datainnsamling

Blaikie og Priest (2019, s. 39) argumenterer for at datainnsamling, og analyse av datamaterialet, ofte er ansett for å være kjerneaktiviteten i samfunnsvitenskapen. I kombinasjon med dette kan man argumentere for at en av de største utfordringene med case-studier som metodisk fremgangsmåte er å forsikre seg om at dataene som samles inn, er representative for fenomenet som undersøkes. Case-studier, spesielt når fenomenet som undersøkes er svært snevert, kan innebære en begrenset utvalgsstørrelse, som kan føre til vanskeligheter med å generalisere eventuelle funn til større populasjoner. I dette tilfellet har datamaterialet som har blitt samlet inn vært av en betydelig størrelse, nettopp for å på en

troverdig måte, og med belegg, kunne trekke tydelige konklusjoner innenfor problemstillingens fokusområde.

Blaikie og Priest (2019, s. 39) hevder at det er avgjørende å stadfeste hvilke metoder for datainnsamling og analyse som er brukt i studien, samt argumentere for hvorfor disse har vært hensiktsmessige. I tillegg kan man argumentere for at det kan være hensiktsmessig å inkludere eventuelle svakheter ved datagrunnlaget og innsamlingsmetoden dersom disse skulle være av betydning, eller utelukkende i den hensikt å opprettholde studiens transparens. Utvalget i denne studien har fokuseret på tilgjengelige kilder som omtaler Volodymyr Zelenskyjs krisehåndtering. Tilgjengeligheten til kilder som omhandler denne tematikken er både enorm, men samtidig relativt snever. Med dette menes at tilgjengelig informasjon om konflikten er tilnærmet uendelig, men store deler av denne informasjon er enten utenfor undertegnede språklige rekkevidde, graderingsmessig utilgjengelig, eller unyansert/feilaktig på grunn av at dens rolle i den pågående informasjonskrigen som understøtter den faktiske krigføringen på bakken i Ukraina. Resultatet av disse utfordringene er at ryggraden i datamaterialet er hentet inn fra åpne kilder som presidentens egne administrasjon har publisert på sine nettsider. Dette er argumenterbart den mest troverdige kilden for denne studiens undersøkelse av Zelenskyj sin håndtering av Russlands invasjon av Ukraina.

Kildegrunnlaget og datamaterialet i denne oppgaven vil, på grunn av oppgavens distanse til casen som undersøkes i tid, i stor grad belage seg på åpne tilgjengelige kilder som nyhetsartikler, offisielle pressemeldinger, offisielle tilstelninger og offisielle opptredener. Dette er en naturlig konsekvens av at oppgave skrives om lag ett år etter tidsperioden som undersøkes. I tillegg vil studien, som diskutert i avgrensningene og de metodiske begrensningene måtte begrense seg til informasjon som er tilgjengelig på engelsk og kilder som lar seg oversette til engelsk med de unøyaktighetene dette har ført med seg. Dette er en naturlig konsekvens av forfatterens språklige rekkevidde og en konsekvens av at få analyser er produsert på grunn av den tidsmessige avstanden til casen som undersøkes. Dette er en av oppgavens åpenbare svakheter, men det er, gitt oppgavens omfang og forfatterens språkkunnskaper, ikke en utfordring det er mulig å omgå på andre måter.

Man kan argumentere for at når majoriteten av datamaterialet er hentet kun fra en side i konflikten, eller fra kun én aktør (Presidentens egne administrasjon), vil datamaterialet ikke oppnå den objektiviteten vi ønsker i en kvalitativ studie. For eksempel argumenterer Lynggaard (2012, s. 156) for at en «kombinasjon av forskjellige typer dokumenter bidra til en mer dyptgående og nyansert analyse». Dette er et godt argument som har vært en sentral problemstilling i denne studiens forskningsdesign. Allikevel har forfatteren valgt dette datautvalget. Hovedargumentet for at datamaterialet er tilstrekkelig objektivt er at vi ikke utelukkende undersøker de faktiske forholdene som har skjedd på bakken i Ukraina, men vi er interessert i hva Zelenskyj og hans administrasjon faktisk har foretatt seg av handlinger i et krisehåndteringsperspektiv. Vi er altså ikke ute etter å belyse en objektiv virkelighet, men hvordan en høyst subjektiv part i konflikten har valgt å håndtere sin strategiske rolle i den (Blaikie & Priest, 2019).

Det finnes i hovedsak tre ulike hovedkategorier hva angår kilder i samfunnsvitenskapen. Disse er primærkilder, sekundærkilder og tertiærkilder. Primærkilder er innhentet av forskeren, i umiddelbar tilknytning til hendelsen eller begivenheten den omtaler, og har gjerne begrenset tilgjengelighet for offentligheten. Sekundærkilder er innhentet av andre enn forskeren selv og behandlet og analysert, åpent tilgjengelig for alle som måtte ønske tilgang også i umiddelbar nærhet til hendelsen den omtaler. Tertiærkilder er behandlede sekundærkilder som gjøres tilgjengelig for en tredjepart, og i sin natur produsert etter at begivenheten eller situasjonen som det refereres til er avsluttet (Blaikie & Priest, 2019, s. 37; Lynggaard, 2012, s. 155). Med utgangspunkt i denne kategoriseringen er datamaterialet i denne studien kategorisert som primært sekundærkilder og noen utdypende tertiærkilder. En kan argumentere for at kildene hentet direkte fra The Office of the President of Ukraine er primærkilder, men dette går i så fall på bekostning av Lynggaard (2012, s. 155) sin beskrivelse av primærkilder som «et dokument sirkulert blant et avgrenset antall aktører på et tidspunkt i umiddelbar nærhet av den begivenhet eller situasjon som dokumentet referer til», da dette er hentet fra åpne kilder. Bakgrunnen for å velge disse kildene er hovedsakelig tuftet på tilgjengelighet og et fravær av andre studier som har forsøkt å belyse tilsvarende problematikk som denne oppgaven.

Datamaterialet som er samlet inn omhandler hele periode som er aktuell for problemstillingen, og som Lynggaard (2012, s. 153) argumenterer for vil dette kunne fasilitere for å «fokusere på en utvikling over en viss tidsperiode med henblikk på å identifisere stabilitet og forandring innenfor ett gitt undersøkelsesområde». Dette er absolutt relevant for oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål.

Det ble vurdert hvorvidt å gjennomføre intervjuer og/eller fokusgrupper ville være hensiktsmessig i denne studien. Utfordringene med dette ville vært store da studien er mest interessert i å identifisere den subjektive krisehåndteringen og strategiske ledelsen til Zelenskyj. Det optimale hadde i denne sammenheng vært å prate med noen i hans administrasjon. Dette er åpenbart en umulighet i skrivende stund. Et alternativ hadde likevel vært å intervju Norges nasjonale krisehåndteringsekspertar. Bakgrunnen for at dette ikke ble gjennomført er at deres krisehåndteringsekspertise er godt dokumentert i litteratur som er benyttet, og deres subjektive opplevelse av hva Zelenskyj og hans administrasjon er påvirket i like stor grad av nyhetsbilde som forfatteren er. Derfor ble konklusjonen at intervju og fokusgrupper ville være tidkrevende, uten å gi tilstrekkelig merverdi til studiens troværdighet og kvalitet.

3.1.2 Analyse

I følge Lynggaard (2012, s. 153) er dokumentanalyse «(...) kanskje den mest brukte metoden i samfunnsvitenskapene». Det har vært avgjørende for denne studien å identifisere mønstre, trender og budskap i datamaterialet og det er nettopp det kvalitativ dokumentanalyse dreier seg om. Bratberg (2021, s. 105-106) beskriver det på følgende måte:

«Analysearbeidet innebærer mer enn kvalifisert lesning. Kvalitativ tekstanalyse handler om hardt og nitid arbeid med de enkelte elementene av teksten. Er man opptatt av å spore tilstedeværelsen av en idé, bør den operasjonaliseres, altså gjengis i en form der den vil tre frem i det empiriske materialet».

Det dreier seg altså ikke om å utelukkende gjengi innholdet i datamaterialet, men «snarere om å fange opp og filtrere ideer fra sammenhengende tekst» (Bratberg, 2021, s. 88). Prior (2003, s. 98) argumenterer for at dokumenter som inngår i datamaterialet i en studie må analyseres

som én bestanddel av et fullstendig nettverk av tilhørende dokumenter. Dette gjøres til fordel for å analysere dokumentene som enestående enheter som eksisterer i et vakuum. Det er dette som har vært det primære perspektivet på kildene som inngår i denne studiens datamaterialet. Det er sammenhengen, mønstrene og trendene mellom budskapene i de forskjellige dokumentene som har vært av interesse.

Prior (2003, s. 98-99) argumenterer også for at innholdet i dokumentene i datamaterialet må være gjenstand for kritisk tenkning, og ikke utelukkende fremstilles som fakta. I mange sammenhenger, og i mange av dokumentene i denne studien, gir dette mening. Allikevel ligger det i denne studiens natur at vi er interessert i den bakenforliggende ideen, tanken og rasjonale for at datamaterialet er slik det er, og hvorfor det blir presentert på den måten det blir. Altså må man i denne studien betrakte dokumentene som observerbare fakta, og fokusere den kritiske tenkningen mot de bakenforliggende årsakene for hvorfor faktaene blir presentert og fokusert på den måten de blir.

Før de faktiske analysearbeidet ble startet var det nødvendig med en strukturering av datamaterialet. Datainnsamlingen har tatt sikte på å tidefeste de handlinger som har blitt gjennomført. Dette betyr en stadfesting av samtlige strategiske handlinger innenfor oppgavens tidsavgrensede omfang, for å danne et objektivt bilde av hva som faktisk har skjedd i den relevante tidsperioden. Så snart denne tidslinjen var etablert var grunnlaget lagt for å kunne analyse det faktiske innholdet i hver enkelt observasjon. Analysen har blitt gjort som en strukturert kategorisering av de strategiske handlingene som er blitt gjennomført innenfor oppgavens omfang. Hver observasjon har blitt knyttet mot den overordnede tidslinjen. Deretter har innholdet i hver enkelt observasjon blitt analysert for å hente ut og kategorisere de budskapene og observasjonene som har vært relevant for problemstillingen og forskningsspørsmålene. Denne delen av analysearbeidet dreier seg om å tolke tekstene i datamaterialet. Bratberg (2021, s. 21) beskriver det som å «avdekke mening ut fra en forståelse eller kontekst». Og for å synliggjøre denne forståelsen og konteksten som er observert under analysen kan det være «(...) hensiktsmessig å illustrere dokumentanalysens poenger med tekstsitatet» (Lynggaard, 2012, s. 169). Her vil type publikasjon være avgjørende for i hvilken grad tekstsitatet benyttes. I denne studien, som i alle andre studier, er det en ikke uendelig mengde observasjoner som kan inkluderes i empirikapitelet, og som

Lynggaard (2012, s. 169) beskriver: «Den plassen analytikeren har å boltre seg på, er selvfølgelig avgjørende for hvor mange eller få delresultater som kan tas med».

Når analysen er gjennomført må de aktuelle observasjonene prioriteres og struktureres for presentasjon i studiens endelige empirikapittel. De konklusjonene som er truffet som et resultat av analysen må sammenlignes med det teoretiske rammeverket som ligger til grunn fra et krisehåndteringsperspektiv, og det er først når denne sammenligningen og drøftingen er gjennomført at man kan konkludere med hvorvidt krisehåndteringsteori egner seg til å vurdere strategisk ledelse i en konflikt som har eskalert ut av det tradisjonelle crisespekeret.

I arbeidet med å etablere et datamaterialet og den følgende analysen er det vanlig å bli oppmerksomme på noen særegenheter med datamaterialet. Det kan dukke opp nye observasjoner underveis i analysen, og det er viktig å være åpen for å inkludere de i sin videre analyse. Akkurat dette har også skjedd i denne analysen som også kan tolkes som et uttrykk for en kvalitativt god analyse. I dette tilfelle er eksempelet det er snakk om en tilsynelatende tendens til at talene som Zelenskyj holdt til sitt eget folk ble lengre og lengre i den aktuelle tidsperioden. Derfor gikk forfatteren tilbake i analysearbeidet for å undersøke dette. Lengden på en tale kan måles i flere variabler, men på grunn av språklige barrierer, og for å unngå retorisk dramaturgi som en variabel ble det tatt et valg om å forholde seg til antall ord i den engelske versjonen publisert på presidentkontoret sine nettsider. Dermed returnerte analysen tilbake til hver enkelt kilde for å lage en oversikt over antall ord i hver av de offisielle talene hvor Zelenskyj primært taler til, og adresserer, sitt eget ukrainske folk.

Den kvalitative innholdsanalysen har til hensikt å «fange opp, klassifisere og gjengi i konsentrert form vesentlige elementer i teksten» og betegnelsen inkluderer «(...) mange ulike måter å gå frem på, og sier ikke stort om *hva* i teksten forskeren ser etter eller hvordan det skal forstås» (Bratberg, 2021, s. 80). En måte å tilnærme seg problemet på er å følge «en operasjonalisering av et på forhånd definert teoriapparat. Det vil si at operasjonaliseringen angir klart definerte variabler (...) således kan dokumentanalysen følge en mer hypotetisk-deduktiv analysemetode» (Lynggaard, 2012, s. 162-163). Denne beskrivelsen egner seg godt

for hvordan analysearbeidet har blitt gjennomført i denne studien, og betrakninger om induktiv og deduktiv metode vil komme senere i kapitelet.

Analysearbeidet i denne studien har delvis trukket inspirasjon fra idéanalysens fundament. Denne oppgaven undersøker ikke politiske beslutningsprosesser direkte, men i utvidet forstand kan man argumentere for at problemstillingen inneholder elementer av slike politiske prosesser. I følge Bratberg (2021, s. 79) er *ideer* sentralt i så måte, og de beskrives som «politikkens drivhjul, og de er derfor hva vi bør se etter for å forstå politiske aktører og for å forklare beslutningene de tar». Ideanalysens tradisjonelle metodiske verktøy som intervjuer og fokusgrupper har ikke blitt anvendt i denne studien, men ideanalysens teoretiske fundament ligger tett opp mot, og har vært en inspirerende kilde til, analysen som er gjennomført. Derfor vil dette kapitelet omhandle ideanalysen i kort.

«Det viktigste vi kan finne ut om et samfunn og politikken der er idene det bygger på. Å forstå hvordan disse ideene ble dominerende, hvilken rolle de spiller for politikken og hvorfor de blir erstattet av andre burde utgjøre hjertet av statsvitenskap og politisk sosiologi.»

(Jal Mehta i Bratberg, 2021, s.79)

Idéanalysen er opptatt av «(...) ideene aktørene bærer» og gjennom analysearbeidet «kartlegge disse slik at de kan bidra til å forklare handlingsvalg» (Bratberg, 2021, s. 82). Med andre ord kommer ideen før handlingen. I denne konteksten er det også interessant å bemerke at ideer både kan være av individuell og kollektiv karakter, og begge disse perspektivene er interessante for analysen av datamaterialet. Jal Mehta har identifisert tre hovedkategorier som underbygger poenget om individuelle og kollektive ideer, nemlig «ideer som politiske løsninger, som problemforståelser og som tidsånd» (Bratberg, 2021, s.93). Som vi skal se nærmere i teorikapittelet og senere gjennom empirien er det interessant hvordan en definert virkelighetsoppfatning, eller problemforståelse om du vil, kan få komplett eller delvis hegemoni og «kobles til konkrete løsningsforslag gjennom bestemte aktører» (Bratberg, 2021, s. 94). Dette er den inspirasjonen som analysearbeidet har hentet fra idéanalysen, og kan forhåpentligvis «(...) bidra i dialogen (...) ut fra refleksjon omkring hva slags ideer en

bestemt politisk eller sosial orden virkeligjør» (Bratberg, 2021, s. 29). Som et overordnet eksempel, for å skape ytterligere forståelse, er det verdifullt å belyse dette i en norsk kontekst. Til eksempel er (...) norske veivalg innen utenriks- og sikkerhetspolitikk ofte kretset om ideer forankret i enten nasjonal selvråderett og nøytralitet, den atlantiske sikkerhetsgarantien eller europeisk tilhørighet (Bratberg, 2021, s.99).

Videre vil dette metodekapittelet ta for seg noen allmenngyldige prinsipper for kvalitativ metode, samt forsøke å belyse hvilke valg som er tatt i denne studien for å oppfylle disse prinsippene.

3.2 Induksjon og deduksjon

Man kan argumentere for at denne oppgavens fremgangsmåte kombinerer induktiv og deduktiv metode. På den ene siden ønsker vi å undersøke hvorvidt Zelenskyjs krisehåndtering kan utforskes i rammen av krisehåndteringsteori; deduksjon. På en annen side ønsker vi også å teste krisehåndteringsteoriens egnethet til å vurdere en konflikt som strengt talt har eskalert ut av den tradisjonelle forståelse av krisespekteret; induksjon. Med andre ord indikerer oppgavens natur en deduktiv metode der observasjonene analyseres i rammen av et eksisterende teoretisk rammeverk. Samtidig vil oppgavens omfang dikteres delvis av de observasjonene som gjøres, og hvorvidt disse passer inn i det eksisterende rammeverket eller krever nye teorier. Bratberg (2021, s. 107) beskriver forskjellen på følgende måte, som kan kaste lys på hvordan denne kombinasjonen av induksjon og deduksjon er tenkt brukt i denne oppgaven:

«En deduktiv tilnærming innebærer altså å tolke tekst i lys av noe, for eksempel en ideologi eller tankestrømning som du på forhånd har definert. Hvis du går induktivt til verks, lar vi på sin side innsiktene om teksten vokse frem - vi utvikler en modell gjennom analysen av tekst».

3.3 Prinsipper for kvalitativ metode

Hittil har metodekapittelet belyst noen utfordringer og tilhørende valg for å svare på disse utfordringene. Et gjennomgående prinsipp for kvalitativ metode er refleksivitet. Tjora (2012, s. 217) argumenterer for at refleksivitet, altså refleksjoner rundt egen tolkning, rolle som

forsker og hva som påvirker forskningen, må gjennomsyre hele forskningsprosjektet. Spørsmålet som kan være verdt å stille seg er: «Hvordan formes våre tolkninger av egne kognitive, teoretiske, språklige, politiske og kulturelle muligheter og omgivelser?» og ved å svare på, være bevisst, og formulere egne refleksjoner rundt dette sørger vi for at forskningen innehar refleksivitet. Behovet for refleksivitet stammer fra en anerkjennelse av at «empiriske data i seg selv ikke være en enkel *speiling* av virkeligheten», de må tolkes av forskeren (Tjora, 2012, s. 217). Allikevel gjenstår det å svare ut noen hensyn når det gjelder normative prinsipper for kvalitativ metode. De følgende avsnittene vil ta sikte på å svare ut disse, og reflektere rundt konsekvensene som noen av valgene som er gjort kan ha for studien som helhet.

3.3.1 Generalisering

Generaliserbarhet, altså anvendbarhet i situasjoner utover den spesifikke situasjonen som studeres, er ofte et yndet mål for samfunnfsforskning (Bratberg, 2021, s. 74). I følge Tjora (2012, s. 209) har også «(...) avgrensede casestudier, som ikke eksplisitt drøfte generaliseringspotensial, (...) forskningsmessig nytte fordi andre forskere i sin lesning kan teste studiens gyldighet». En case-studies generaliserbarhet, spesielt i et samfunnsvitenskapelig perspektiv, kan være utfordrende fordi man utforske faktorer som er helt konkrete og spesifikke i den aktuelle konteksten. Case-studier utforsker ofte dybden i en case og retter fokuset på det spesifikke i situasjonen (Flyvbjerg, 2004), dette kan begrense muligheten for generalisering da disse av naturlige årsaker ikke vil være de samme i neste case. Derfor må en case-studiens generaliserbarhet sikres på andre måter. I denne studien er generaliserbarhet forsøkt oppnådd gjennom å knytte observasjoner mot allerede eksisterende krisehåndteringsteori, og på denne måten aktualisere funnene også for andre fremtidige case-studier som undersøker tilsvarende tematikk.

3.3.2 Pålitelighet

Pålitelighet er en av de fire grunnleggende egenskapene ved vitenskapelig metode, sammen med validitet, generaliserbarhet og objektivitet. Pålitelighet kan forstås som en egenskap ved forskningsarbeidet som en sammensatt kombinasjon av nøyaktighet og stabilitet i målinger eller observasjoner over tid og under forskjellige forhold, men det er også andre faktorer som kan påvirke påliteligheten.

I vitenskapelig metode er pålitelighet en avgjørende faktor for å sikre at forskningen er gyldig og kan stå seg over tid. Innenfor kvalitativ forskning har man innsett at fullstendig nøytralitet ikke kan eksistere, mye basert på den fortolkende tradisjonen som er sentral i en kvalitativ tilnærming (Tjora, 2012, s. 203). Det er derfor viktig å være bevisst på, og gjøre rede for, hvordan ens egen posisjon, herunder politisk ståsted, erfaringer og forutinntattheter, kan påvirke både resultat og prosess i forskningsarbeidet (Tjora, 2012, s. 203). For eksempel kan det å besitte gode forkunnskaper være en nødvendighet for å formulere presise og konkrete spørsmål i forskningsprosessen, men det kan også innebære at man tar med seg ubevisste forutinntattheter i forskningsarbeidet (Tjora, 2012, s. 204). For å allikevel oppnå pålitelighet i forskningsarbeidet, til tross for de diskuterte nøytralits- og objektivitetsutfordringene i kvalitativ metode, må man møte «(...) positivismens krav om nøytralitet med åpenhet (Håland, 2008, i Tjora, 2012). Som Bratberg (2021, s. 23) også skriver, er «Heuristikker (...) mentale snarveier som vi i størst mulig grad vil gjøre eksplisitt, i form av et analytisk rammeverk som ledsager tolkningsarbeidet». Derfor har det allerede i innledningen av denne studien blitt gjort rede for forfatterens bakgrunn, interesser og forkunnskaper, samt i hvilken kontekst problemstillingen har blitt etablert og hva som har vært inspirasjonskilden for studiens tematikk.

Utvalget av kilder, informanter og de rådende relasjonen mellom dem kan også være av sentral betydning for hvorvidt forskningsarbeidet oppnår tilstrekkelig pålitelighet (Tjora, 2012, s. 205). Det er derfor viktig å være åpen og transparent om hvordan utvelgelsen av informanter har funnet sted og hvilke potensielle faktorer ved kildene og informantene kan være av betydning for resultatets pålitelighet. «Kort sagt: Det blir viktig å fortelle om forhold internt i undersøkelsen for å styrke påliteligheten» (Tjora, 2012, s. 206). Oppgavens åpenhet om kildebruk følger standardiserte regler i vitenskapelig metode og henviser derfor alltid til hvor informasjonen er hentet fra, med mindre det er forfatterens egne vurderinger og sluttninger som presenteres. Alle kilder som benyttes i denne studien er å identifisere i referanselisten, og alle disse kildene er i skrivende stund åpent tilgjengelig for alle.

Oppsummert kan det konkluderes med at pålitelighet er en avgjørende faktor i samfunnsvitenskapelig metode og at det er av avgjørende betydning for forskningens

pålitelighet å være åpen og transparent om alle faktorer som kan påvirke resultatets troverdighet. I denne sammenheng vil det være nødvendig å ivareta en bevissthet på egne forutinntattheter, samt velge passende metoder og analyseverktøy som underbygger behovet for pålitelighet.

3.3.3 Gyldighet

I kvalitativ forskning er gyldighet et sentralt prinsipp som handler om å unngå fallgruver og om å sikre studiens pålitelighet. Gyldighet, eller validitet, handler om hvorvidt forskningsresultatene måler det som faktisk er hensikten med studien, og et aspekt vedrørende validitet er det Skog (2004, s. 88) omtaler som «*ekstern validitet*». Dette begrepet omhandler hvorvidt funnene fra en situasjon er generaliserbare til en annen.

Det beste virkemiddelet for å styrke studiens gyldighet et å være transparente om forskningsmetodene, praksis som er benyttet, metoder for å frembringe data og teoretiske innspill til analysen (Tjora, 2012, s. 207). En annen viktig kilde for å øke egen studies gyldighet er å forankre forskningen i andre relevante studier og sørge for at studien treffer innenfor det faglige rammeverket som er etablert i den aktuelle vitenskapelige retningen (Tjora, 2012, s. 207). Dette bidrar til å sikre at forskningen har en solid forankring til eksisterende kunnskap. Spiegelhalter (2019, s. 77-79) legger til at det er viktig for arbeidets gyldighet å systematisk unngå bias og forutinntattheter for å sikre at forskningen måler det den faktisk ønsker å måle.

Samlet sett handler gyldighet i kvalitativ forskning om å være åpne om forskningspraksis, forankre forskningen i annen relevant forskning, og sikre at målinger er pålitelige og ikke preget av systematiske skjevheter.

3.3.4 Transparens

Transparens spiller en avgjørende rolle, og er argumenterbart det aller viktigste kravet, i kvalitativ forskning (Tjora, 2012, s. 216). Kravet om gjennomsiktighet eller transparens gjelder ikke bare i kvalitativ metode, men all forskning. Rihoux og De Meur (2009, s. 42) skriver om at transparens også er avgjørende i kvalitativ-komparativ analyse; «Always be

transparent (...»). Det er flere grunner til hvorfor transparens eller gjennomsiktighet er viktig. Først og fremst er transparens essensielt virkemiddel for å sørge for påliteligheten og validiteten til forskningsresultatene. Når studien legger til rette for gjennomsiktighet i metode, datamaterialet og analyse gir dette muligheten for andre forskere å få innsyn i vurderinger som er gjort og sluttninger som er truffet. Da kan kvaliteten og gyldigheten av studien forsterkes gjennom andre forskere, deres anerkjennelse av studien og kunnskapen som er produsert.

Transparens innebærer også å være åpen om studiens retningsgivende valg og avgjørelser. Dette bygger tillit hos andre forskere spesielt og allmenheten generelt. I tillegg er transparens et helt avgjørende prinsipp for replisering og reproduksjon av forskningens resultater. Dersom forskeren tydelig dokumenterer og tilgjengeliggjør sin forskning er det anledning for at andre forskere kan gjenta analysen og finne tilsvarende resultater (Tjora, 2012, s. 216) Dette styrker kunnskapsgrunnlaget og forskningsfeltets validitet. Samlet innebærer dette at transparens er avgjørende for å sikre validitet i forskningen.

3.4 Metodiske begrensninger

Som beskrevet av Tvedt og Skjervøy (2020, s. 93) i *Verdenshistorie – Med fortiden som speil* er det «(...) selvsagt umulig å observere hva som er kaotisk, uoversiktlig virkelighet uten at den filtreres på bestemte måter. Som regel vil disse filtrene også være sterkt influert av mektige verdensbilder og selvbilder i samtiden». Denne oppgaven er selvsagt intet unntak og det vil derfor være behov for å belyse noen analytiske og metodiske begrensninger.

Siden starten av 2022 har Russlands invasjon av Ukraina preget det europeiske, nordiske og norske nyhetsbildet. Konflikten har sikkerhetspolitiske implikasjoner for store deler av verden, og hvilke historier som blir presentert i konvensjonelle nyhetsmedier bærer åpenbart preg av den sikkerhetspolitiske betydningen av hvordan konflikten oppfattes internt i ulike nasjoner og stater. Som en del av befolkningen er også undertegnede en del av det overordnede meningsdannelsen til våre egne politikere som håndterer denne konflikten som en krise. Med andre ord er det tilnærmet umulig å ikke la seg påvirke av de perspektiver og

virkelighetsoppfatninger man får innsikt i når man lever i et åpen og globalisert informasjonssamfunn som Norge er i dag.

Som allerede beskrevet vil denne oppgaven naturligvis ta for seg en begrenset tidsperiode. Konsekvensene av denne begrensningen er selvfølgelig oppgitt i flertall, men en av dem er at vi ikke vil være i stand til å følge effekten av Zelenskyj sin krisehåndtering utover den definerte tidsperioden. Hans fokus og innsats som strategisk ledelse i Ukraina vil ikke nødvendigvis ha umiddelbar effekt, men må anses som en langvarig kamp om å tilrive seg støtte og ressurser for å underbygge nasjonens krisehåndtering. Dette støtten kan selvfølgelig ankomme først etter at denne oppgavens tidsbegrensning er oversteget.

4 Empiri og resultater

I dette kapitelet vil resultatet fra analysen av datamaterialet presenteres. Innledningsvis starter kapittelet med generelle og overordnede observasjoner før observasjonene som relevante for forskningsspørsmålene presentere etter hvilket spørsmål observasjonen helt eller delvis svarer på. Forskningsspørsmålene som vil besvares i dette kapittelet er definert i oppgavens innledning og består av følgende:

1. Hvilke handlinger har Volodymyr Zelenskyj, i lys av det teoretiske rammeverket, foretatt seg av strategisk kriseledelse i konflikten?
2. Hvordan har Zelenskyjs situasjonsforståelse og meningsdannelse utviklet seg i løpet av konflikten?
3. Hvordan har Zelenskyjs budskap og narrativ utviklet seg, internt og eksternt?

4.1 Generelt

Datamaterialet som er gjenstand for denne analysen består av 139 separate publikasjoner fra The Office of the President of Ukraine, 3 litterære publikasjoner om Zelenskyj og konflikten i Ukraina, ulike publikasjoner som omtaler Zelenskyj og hans handlinger i perioden, samt artikler fra nasjonale og internasjonale nyhetsmedier. Alt dette er systematisert, kategorisert og analysert i den hensikt å identifisere kjernen i hva Zelenskyj har foretatt seg i de innledende uken etter Russlands invasjon av Ukraina.

I boken *Stemmen fra Ukraina* argumenteres det for at Zelenskyjs viktigste tale ble holdt om lag 40 timer etter Russlands invasjon av Ukraina. Det er talen som presidenten selv filmer med en håndholdt enhet i Bankova Street, Kyiv. I videoen er han ikledd grønne arbeidsklaer, og med sine nærmeste støttespillere proklamerer han: «"God kveld, alle sammen" (...) "Vi er her alle. Soldatene våre er her. Sivilsamfunnet er her. Vi forsvarer vår selvstendighet. Og det er slik det alltid vil være fra nå av."» (Zelinsky et al., 2023, s. 7). Denne talen skal angivelig ha blitt publisert som et svar på diverse rykter «spredd av russiske tjenestemenn - om at Zelenskyj hadde forlatt landet, og at administrasjonen hans hadde kollapset» (Zelinsky et al., 2023, s. 7). På denne måten fikk han hurtig og effektivt avkreftet sin angivelige feighet ettersom den «(...) halvminuttlange videoen viste noe annet» (Zelinsky et al., 2023, s. 7) enn hva ryktene ville ha det til. Betydningen av denne talen kun kort tid etter at invasjonen er iverksatt vil drøftes ytterligere senere i oppgaven.

Volodymyr Zelenskyj holdt sin første «Adress by the President of Ukraine» den 24.februar. Denne ble publisert 18:01 av The Office of the President of Ukraine. Siden den gang har han holdt slike taler 46 ganger.

Presidenten avslutter alle taler, uavhengig av publikum, med strofen «Слава українська» som med det latinske alfabetet lyder «Slava ukrayins'ka» som igjen oversettes til «Glory to Ukraine». Dette kan ikke anses som noe annet enn et bevisst retorisk grep. Strofen forekommer 41 ganger i datamaterialet til denne oppgaven. Betydningen av et slikt grep kan knyttes om mot deler av teorigrunnlaget beskrevet tidligere i denne studien og vi vil revisitere dette ytterligere når denne studien beveger seg mot drøftingsdelen.

4.2 Hva har vært Zelenskyj sitt budskap og narrativ?

Ved gjentatte anledninger benytter Zelenskyj sine taler for å adressere folkeopinionen i Russland, Europa, Amerika i tillegg til sin egen befolkning. Dette kan sies å være i tråd med hva Fermann (2010, s. 62) beskriver som opinionsdannelse, og i så måte, fra et krisehåndteringsperspektiv, være hensiktsmessig. Dersom en slik opinionsdannelse er vellykket og oppnår virkemiddelets hensikt kan det, basert på teoretiske forankring, være avgjørende for utfallet av konflikten. I tillegg er den kulturelle distansen mellom det Europeiske og ukrainske, og det ukrainske og russiske befolkningen relativt liten, og selv om

det på bakgrunn av datamaterialet ikke er mulig å konkludere med effekten Zelenskyjs opinionsdannelse har hatt på de respektive befolkningene, kan man med utgangspunkt i teorigrunnlaget anta at det har hatt en effekt.

I sin tale til det britiske parlamentet 8.mars bruker Zelenskyj sin taletid til å oppsummere krigens 13 dager, med søkelys på brutaliteten som hans befolkning har opplevd siden krigsutbruddet. Deretter avslutter han med å gjenta noen ord som Storbritannia har hørt tidligere:

“And if not here, where should I remind you of the words that Great Britain has already heard. And which are relevant again. We shall not give up and shall not lose! We shall go the whole way. We shall fight in the seas, we shall fight in the air, we shall defend our land, whatever the cost may be. We shall fight in the woods, in the fields, on the beaches, in the cities and villages, in the streets, we shall fight in the hills ... And I want to add: we shall fight on the spoil tips, on the banks of the Kalmius and the Dnieper! And we shall not surrender!» (Office of the President of Ukraine, 2022c).

Dette er et tydelig grep for å knytte Storbritannias egne historie og opplevelse av krig mot dagens situasjon i Ukraina. Hvorvidt denne talen er effektiv i sitt mål er vanskelig å avgjøre, men det er et tydelig forsøk fra Zelenskyj på å aktualisere situasjonen hans befolkning står i overfor det britiske publikum.

I sin tale til den amerikanske kongressen ser vi at han har samme tilnærming:

“Americans! In your great history you have pages that will allow you to understand Ukrainians. Understand us now. When it is needed most. Remember Pearl Harbor. Terrible morning of December 7, 1941. When your sky was black from the planes attacking you. Just remember that. Remember September 11th. A terrible day in 2001, when evil tried to turn your cities into a battlefield. When innocent people were attacked. Attacked from the air. In a way no one expected. (...) Our state experiences this every day! Every night! For three weeks now! Different Ukrainian cities... (...) Russia has turned the Ukrainian sky into a source of death.” (Office of the President of Ukraine, 2022a).

Her kan vi lese hvordan Zelenskyj forsøker å sette sitt publikum i stand til å forstå hans posisjon. Han presenterer en virkelighet som publikum kan relatere seg til og som er svært krevende å bagatellisere da publikums identitet er sterkt knyttet opp mot eksemplene han benytter.

Et nytt eksempel vi skal se på for å synliggjøre dette poenget er Zelenskyj sin tale til det kanadiske parlamentet, der han også benytter seg av same tilnærming for å aktualisere situasjonen han befinner seg i, slik at publikum kan forstå og sympatisere med hans posisjon:

“The famous CN Tower in Toronto... How many Russian missiles will be enough to destroy it? Believe me, I do not wish this to all of you... But we predict every day how many more missiles can hit our TV towers. And they hit them. Our Freedom Square in Kharkiv and your Churchill Square in Edmonton. Imagine Russian missiles hitting its heart. Our Babyn Yar is the burial place of the Holocaust victims... The Russians did not stop before bombing even this land. And what about the National Holocaust Monument in Ottawa? Will it withstand the impact of three or five missiles?” (Office of the President of Ukraine, 2022h)

Man kan argumentere for at Canada ikke har de samme historiske eksemplene å vise til som Storbritannia og USA, men vi ser allikevel Zelenskyj sitt forsøk på å aktualisere situasjonen Ukraina befinner seg i for det kanadiske publikum, gjennom billedlige eksempler av hvilken situasjon han befinner seg i.

I en tale til Polen velger Zelenskyj ikke et historisk eksempel for å aktualisere konflikten for polakkene, men på samme måte som med det kanadiske parlamentet lykkes han å gjøre konflikten relevant for Sejm, det polske underhuset. Zelenskyj bruker nemlig ordene til den sittende polske presidenten i 2008 fra en tale som ble holdt i Tbilisi. Da skal Lech Kaczyński ha sagt at «We know very well: today - Georgia, tomorrow - Ukraine, the day after tomorrow - the Baltic countries and then, perhaps, the time will come for my country – Poland» (Office of the President of Ukraine, 2022i). Deretter konstaterer han at denne forferdelige morgendagen kom til Ukraina 24. februar, akkurat som president Kaczyński uttalte. På denne

måten har han aktualisert konflikten også for polakkene, og påvirket deres narrativ til å forstå situasjonens alvor.

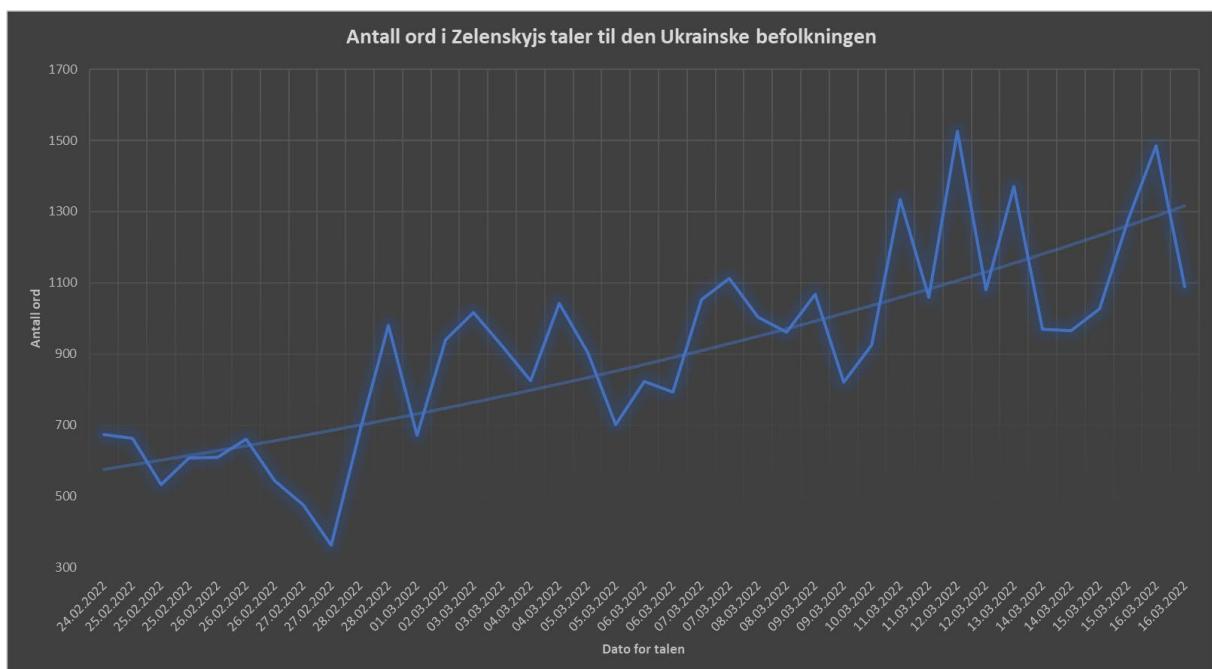
I boken Stemmen fra Ukraina omtales også dette som et poeng i Zelenskyj sin kommunikasjon med omverdenen. Her beskrives det at Zelenskyj ikke kun henvendte seg til politikere, men at «Han appellerte til folket som hadde valgt dem» (Zelinsky et al., 2023, s. 14).

Gjennom analysen av datamaterialet ble det identifisert noen trender og mønstre hva angår innholdet i Zelenskyj sine taler i perioden. Dette er kategorisert innhold som i en eller annen form er gjentagende gjennom den aktuelle tidsperioden. Dette gjentagende innholdet er kategorisert og oppsummert til å være følgende: 1. Russland sin rolle som aggressor i konflikten. 2. Russland sine brudd på Krigens folkerett, målrettede angrep på sivile og infrastruktur med særlig beskyttelse under internasjonal lov. 3. Samtaler som er gjennomført med statsledere i Europa og den vestlige verden, og deres støtte og den hjelpen som blir gitt til Ukraina. 4. De Ukrainske styrkene militære suksess. 5. Hele Ukrainas befolkning sin avgjørende rolle og at alle er nødvendige i innsatsen. 6. Ukrainske myndigheter og dere egnethet til å gjenbygge landet etter konflikten er over. 7. Den ukrainske befolkningens motstandsvilje. 8. Kritikk av NATO på grunn av deres manglende handlekraft og vilje til å støtte Ukraina. Hvis vi oppsummerer dette innholdet, og ytterligere kategoriserer det med mer generelle termer kan vi sitte igjen med en hypotetisk, gjennomsnittlig og generisk tale gjennomført av Zelenskyj i perioden. Denne vil i grovt inneholde følgende punkter:

1. Berømmelse av Ukrainas innsats og samhold.
2. Fordømmelse av russiske handlinger og urettmessige aggresjon.
3. Berømmelse av og/eller frustrasjon vedrørende vennskapsland og NATO sitt bidrag i Ukrainas kamp.
4. Avslutning med anerkjennelse for hederlig innsats og offervilje, samt Ukrainas utsikter for fremtiden.

4.3 Har Zelenskyjs kommunikasjon endret seg gjennom perioden? I så fall, hvordan?

Det er et interessant faktum at de daglige talene til den Ukrainske befolkningen som Zelenskyj regelmessig har gjennomført gjennom perioden har hatt en lineær økning i antall ord. Talen publisert 12.mars består av 1526 ord, mens talen publisert 28. februar består av 679 ord. Talen til det ukrainske folk som ble publisert 14.mars bestod av totalt 971 ord. Samtlige av Zelenskyj sine taler til befolkningen er synliggjort i denne grafen.

Tabell 1: Denne grafen viser en oversikt over antall ord i talene som Zelenskyj har holdt, primært rettet mot Ukrainas befolkning.

Mot slutten av februar 2022, kan vi av datamaterialet se en tydelig endring i hvilket publikum Zelenskyj taler til. Hyppigheten av henvendelser til det europeiske publikum øker. Det er først i mars at The Office of the President of Ukraine publiserer en pressemelding som omhandler et intervju med utenlandske medier. I dette tilfellet var det første intervjuet med CNN og Reuters. Etter det innledende møte med CNN og Reuters har hyppigheten av fokus mot vestlige medier økt.

Språket Zelenskyj benytter i sine taler er også gjenstand for utvikling. Innledningsvis benytter Zelenskyj relativt diplomatiske og formelle deskripsjoner om sine russiske motparte, men etter hvert utvikler denne seg til å bli mer i den ekstreme enden av ordboken. Innledningsvis

benytter han ord som «Dear citizens of the Russian Federation» og «Russia's attack» (Office of the President of Ukraine, 2022d), men senere benyttes ord som «Monsters» (Office of the President of Ukraine, 2022j), «The invaders», og «Deliberately tortured» (Office of the President of Ukraine, 2022g). Dette er en utvikling som man uten vanskeligheter kan argumentere for at er forståelig, men det kan også kaste noe lys på hvordan Zelenskyjs sitt følelsesmessige engasjement og kontroll utvikles gjennom perioden.

Vi har allerede slått fast at Zelenskyj sine taler til den ukrainske befolkningen har utviklet seg gjennom perioden til å bli lenger og lenger. Han dedikerer mer plass til å forme narrativet om hva motstanderen gjør mot slutten av perioden enn i starten. Innledningsvis henvender Zelenskyj seg i stor grad til russiske myndigheter og anmoder om en fredelig løsning. Mot slutten av perioden omhandler tematikken i større og større grad beskrivelser av de handlingene som motstanderen foretar seg på en måte som påvirker og formen virkelighetsoppfatningen til presidentens publikum. Denne virkelighetsoppfatningen, eller narrativet, er synkronisert med det resterende budskapet, ikke nødvendigvis i den samme talen, men i et overordnet perspektiv. Et god eksempel på dette er hvordan har formulert seg i talen til den ukrainske befolkningen fredag 11. mars:

«I know that many people have started to feel tired. I understand. Impatience. I understand. Emotions play a bad game with people. This is life. When we mobilize, when we see our victories and the loss of the enemy on the battlefield, we expect the struggle to end sooner. We expect the invaders to fall faster. But... This is life, this is war. This is a struggle. Time is still needed. Patience is still needed. Our wisdom, energy. The ability to do our job to the maximum so that we can win together. It is impossible to say how many more days we must liberate our Ukrainian land. But it is possible to say - we will do it! Because we strived for that. Because we have already reached a strategic turning point. We are already moving towards our goal, towards our victory. This is a patriotic war.» (Office of the President of Ukraine, 2022n).

Her dedikerer Zelenskyj, relativt til tidligere taler, mye tid på å forme publikums oppfattelse av hva som skjer og forventingene til hva som skal skje fremover.

I Hobson og Bjurström (2022, s. 30) sin analyse av skildringer av Putin og Zelenskyj under Russlands invasjon av Ukraina pekes det på at ytre faktorer, hendelser relatert til krigføringen i Ukraina, førte til endringer i budskapet som presenteres. Disse endringene innebærer blant annet hvilket publikum talen er tiltenkt og hva slags argumenter som nyttes. Det skal dog bemerkes at noen av talene som er analysert ble holdt utenfor denne studiens tidsbegrensning, men allikevel nærmest nok til at det vurdert som relevant for oppgavens besvarelse av problemstillingen

4.4 Hvor har Zelenskyj fysisk oppholdt seg i perioden?

Zelenskyj har primært gjennomført sine offisielle taler til befolkningen fra sitt offisielle kontor i Kyiv. Dette er i hvert fall tilsynelatende et faktum. Med dette menes at det offisielle uttrykket kan være et resultat av flere ting. Jeg vil omtale 2 mulige tilfeller i det følgende: 1. Han har faktisk gjennomført disse talene i de bygningene som uttrykkes gjennom videoene, eller 2. han ønsker å skape et inntrykk av at offisielle ukrainske fasiliteter er upåvirket av Russlands krigføring, og at de (Russland) ikke er i stand til å påvirke effektiviteten av den øverste ukrainske statsledelsen. Datamaterialet som er samlet inn i denne oppgaven har en svakhet hva angår å objektivt og kritisk plassere Zelenskyjs faktiske posisjoner gjennom perioden. Disse posisjonene er vanskelige å få bekreftet, og må anses å være utenfor denne oppgavens ressurser og sikkerhetsklarering. Poenget er uansett hva Zelenskyj forsøker å kommunisere til sin befolkning; han er i Kyiv, og har ingen planer om å evakuere.

Volodymyr Zelenskyj uttaler også at han ikke ønsker at alle hans posisjoner skal offentliggjøres. Den 14. mars uttaler han at “I also visited checkpoints today. I didn't want it to be very public. Just to support our guys. To talk. Courageous men, cheerful guys. Who defend Kyiv and know that WE will win.” (Office of the President of Ukraine, 2022o).

Det som er identifisert, og som man kan si med sikkerhet, er at han gjennom hele perioden har skapt et inntrykk av at han er plassert i Bankova Street. Bankova Street er gaten i Kyiv hvor presidentpalasset er lokalisert (Derix et al., 2022, s. 116). Allerede mot slutten av dagen for den russiske invasjonen adresserer han det han omtaler som falske rykter om at han har forlatt Kyiv og Ukraina: «(...) I allegedly left Kyiv. I stay in the capital, I stay with my people. (...) And I will stay in the capital. My family is also in Ukraine. My children are also in Ukraine.

My family is not traitors» (Office of the President of Ukraine, 2022e). Han presiserer videre i sin tale 7. mars, noe som også underbygges av videoen som legges ut på åpne kilder, at han befinner seg i Bankova Street, og har til hensikt å bli værende her. Presidentkontoret transkriberer talen hvor Zelenskjyj sier at «Now I will say one thing: I stay here. I stay in Kyiv. On Bankova Street. I'm not hiding. And I'm not afraid of anyone» (Office of the President of Ukraine, 2022f). Det er også flere andre taler, pressemeldinger og nyhetssaker i datamaterialet som underbygger at presidenten befinner seg i Kyiv og har til hensikt å bli værende der. Dette underbygges også av sitatet som Zelenskjyj skal ha sagt i en samtale med den amerikanske presidenten Joe Biden da han fikk spørsmål om han ønsket amerikansk støtte for å evakuere seg og sin familie med luftmobilitet kun få timer etter den russiske invasjonen; «Jeg trenger ammunisjon, ikke haik» (Zelinsky et al., 2023, s. 8).

11.mars publiseres en video hvor Zelenskjyj adresserer sin befolkning som også fraviker fra normalbildet (Office of the President of Ukraine, 2022n). Denne gangen filmes talen fra utsiden av presidentpalasset i Bankova Street, som også må tolkes som et bevisst grep fra presidentens side for å forsikre befolkningen om hvor han befinner seg.

Ett unntak fra denne observasjonen er fra 13.mars. da Zelenskjyj besøker et tilsynelatende provisoriske militære sanitetsfasiliteter for å møte syke og sårede ukrainske soldater (Office of the President of Ukraine, 2022m). Det har ikke vært mulig innenfor denne oppgavens ressurser å identifisere hvor nøyaktig denne posisjonen var, men det er uansett et interessant unntak fra den regelmessige opptreden til Zelenskjyj fra Bankova Street, Kyiv.

4.5 Hva har vært prioritert fokus for Zelenskjyj i hans kommunikasjon?

Ifølge boken *Stemmen fra Ukraina* har Zelenskjyj utøvd et desentralisert lederskap etter utbruddet av krigen (Zelinsky et al., 2023). Dette i motsetning til før krigen hvor han ble fryktet å utvise tilbøyelighet til autokratiske trekk med forfølgelse av sine politiske motstandere (Derix et al., 2022, s. 112). Etter utbruddet av krigen derimot hevdes det, i *Stemmen fra Ukraina*, at Zelenskjyj har vært spesielt fokusert på å la landets ekspertise håndtere konflikten med faglig tyngde, mens han selv har vært fokusert på å rekvirere ammunisjon, våpen og internasjonal støtte til Ukrainas sak:

«Det var tydelig at han ikke hadde kommandoen over en hær - det var det generalene som hadde, han var klok nok til å overlate det til dem. Heller ikke detaljstyrte han ordførere og lokalsamfunn - de var nærmere der det skjedde og hadde bedre forutsetninger for å organisere ting. Alle i Ukraina gjorde det de var best til, og Zelenskyj var intet unntak: Han kommuniserte med ukrainere og drev lobbyvirksomhet overfor utlandet med sikte på flere våpenleveranser. Dette var en nasjon av frivillige, og Zelenskyj var den sjefsfrivillige»

(Zelinsky et al., 2023, s. 14).

Zelenskyjs fokus på den humanitære situasjonen har tilsynelatende økt gjennom tidsperioden. Dette kan selvfølgelig argumenteres for at er en åpenbar og naturlig følge av at den humanitære situasjonen forverres etter hvert som en åpen militær konflikt vedvarer, men det kan også være et resultat av et økt fokus på ett av de gjennomgående budskapene han har hatt i sine taler; nemlig at Russland er aggressor, Ukraina ønsker fred og sikkerhet for sitt folk, og et fokus på den humanitære situasjonen underbygger dette narrativet på en bedre måte enn å snakke om andre krigsforbrytelser eller hendelser som skjer underveis i konflikten. Den 2. mars er dagen emnet ‘humanitære korridorer’ først fremgår av datamaterialet. De ble emnet diskutert i en konferanse med lokale myndigheter (Office of the President of Ukraine, 2022l).

Det fremstår av datamaterialet at Zelenskyj er ærlig og sannferdig med sin befolkning om tilstanden i Ukraina, og utviklingen av konflikten. Med dette menes at han også utviser det som tilsynelatende kan oppfattes som et tegn på svakhet i sine taler. Ta for eksempel denne uttalelsen fra 12. mars: “I have to say this with pain - Mariupol remains blocked by the enemy. Russian troops did not let our aid into the city (...) Tomorrow we'll try again” (Office of the President of Ukraine, 2022k). Dette er en uttalelse som man kan argumentere for at utstråler en svakhet, ‘vi har mislyktes’. Det er viktig å huske på at mengden informasjon som kan inkluderes i en slik tale er nesten ubegrenset. Det er med andre ord ikke mangel på informasjon å inkludere og legge vekt på i disse talene, allikevel velger han å fremheve informasjon som kan oppfattes som svakhet. Dette utstråler sannferdighet og ærlighet. Ved å ikke kun presentere suksesshistorier og seire oppnår han en troverdighet som det er vanskelig å skape på en annen måte. Dette forsterker budskapene når han benytter talene sine til å

snakke om ukrainsk fremgang på slagfeltet som, det er rimelig å anta, skaper en betryggende effekt i den ukrainske befolkningen. I tillegg gir det europeere et inntrykk av at det nyter å støtte Ukraina i konflikten, at støtten ikke er forgjeves, og hvis man opprettholder trykket er det mulig å skape en endelig seier.

4.6 Hva har vært Zelenskyj sitt visuelle uttrykk i perioden?

Det visuelle uttrykket til Zelenskyj gjennom perioden er interessant å undersøke nærmere.

Den 22. og 23. februar 2022 har han gjennom sin rolle som landets president båret dress med slips på offisielle oppgaver, som for eksempel statsbesøk. Som kjent startet Russlands

Figur 1: Et gjentakende visuelt uttrykk av Volodymyr Zelenskyj gjennom oppgavens tidsavgrensede periode.

invasjon 24. februar om lag klokken 0400. Denne dagen har Zelenskyj også på seg dress, men denne gangen uten slips. Akkurat dette kan tenkes å være en tilfeldighet, men klokken 18:00 på invasjonsdagen ser vi Zelenskyj har endret sitt visuelle uttrykk (Office of the President of Ukraine, 2022b). I presidentens første tale, av sitt slag, ser vi han gjennomføre en videostrømmet pressekonferanse iført en grønn t-skjorte. Han er også ubarbert. Dette skal være et gjentakende visuelt uttrykk gjennom hele perioden, og varianter av dette uformelle ‘arbeidsantrekket’ vedvarer ut perioden studien fokuserer på.

Talen Zelenskyj holder til sitt folk kvelden 7.mars har et markant annet visuelt uttrykk enn de foregående talene til sin befolkning. Akkurat denne talen starter med at Zelenskyj filmer ut av et vindu med en mobiltelefon. Deretter beveger han seg innendørs i regjeringsbygningen og setter seg ved sitt offisielle kontorpult som president i Ukraina. Et profesjonelt kamera overtar sendingen sømløst for å underbygge at han faktisk befinner seg i Kyiv. Han er kledd, som i de fleste andre settinger i en mørk grønn t-skjorte under en mørk grønn fleece-jakke. Han er ubarbert og starter sin tale. Denne talen kommer som et resultat på rykter om at president har flyktet Kyiv.

Besøket til de militære sanitetsfasilitetene er også et tydelig visuelt budskap til Zelenskyjs publikum. Her utviser han gjennom handling den solidariteten han adresserer gjennom sine taler. Dette er selvfølgelig ikke en tilfeldighet, og presidenten og hans støttespillere forsøker åpenbart å underbygge den historien som de har etablert i invasjonens tidlige uker, nemlig en

Figur 2: Zelenskyjs besøk til militære sanitetsfasiliteter inneholder et tydelig visuelt uttrykk.

president som står sammen med befolkningen, og sammen med soldatene i denne konflikten. Som det beskrives i boken *Stemmen fra Ukraina* utviser dette en diametral motsetning til Putin sitt visuelle uttrykk; «Der Putin var en villendene diktator som talte sine undersåtter innenfra Kremls høye murer, sto Zelenskyj sammen med sitt folk» (Zelinsky et al., 2023, s. 9). Også måten Zelenskyj uttaler seg på kan tolkes i denne retningen; «Han snakket ikke som

en øverstkommandererende, men som en vanlig mann som var blitt kastet ut i ekstraordinære omstendigheter» (Zelinsky et al., 2023, s. 13).

Hobson og Bjurström (2022, s. 29) sin analyse peker på at Zelenskyjs taler, med ustrakt bruk av emosjonell forankring og rasjonelle argumenter for Ukrainas kamp, er positive for oppslutningen rundt Ukrainas situasjon. De fremhever også i sin analyse at Zelenskyjs bruk av hverdaglige arbeidsklær har gjort at han oppfattes som enklere å relatere seg til, som igjen fører til en forsterket følelse av samhold internt i Ukraina.

Ifølge Douglas og Melander (2022, s. 28) er Zelenskyjs betydning som den strategiske ledelsen i konflikten på ingen måte et nytt fenomen i internasjonal krise og krig. Det som derimot er spesielt i denne konflikten er Zelenskyjs uvanlige visuelle uttrykk. Hans arbeidsklær, og opptrer i ukonvensjonelle omstendigheter har gjort at han tilsynelatende har tatt steget ned fra den formelle rollen som statens øverste leder og inn i rollen som en ordinær soldat, og på denne måten visuelt representer folket. Han fremgår konsekvent i denne rollen uavhengig av hvorvidt omstendighetene er formelle eller uformelle. På denne måten klarer han å sette seg selv, og sin rolle som en leder i ‘den frie og demokratiske verden’, i sterkt kontrast med Putins status som ‘kjemtrong’. Dette er spesielt gjeldende fra et vestlig publikums perspektiv. I følge Douglas og Melander (2022, s. 29) har det visuelle uttrykket til Zelenskyj, gjennom ukonvensjonelle antrekk og situasjoner, vært en avgjørende faktor i å bygge hans karakter, uttrykk og renommé blant det internasjonale publikum.

5 Drøfting

I denne drøftingen vil vi ytterligere belyse det empiriske resultatet fra analysen og forsøke å drøfte disse funnene med utgangspunkt i rammeverket som presenteres i krisehåndteringsteorien. Kapittelet er strukturert etter de aktuelle fasene i krisehåndtering som teorien vektlegger, og som er presentert som underkapitler i denne oppgavens teorikapittel, nemlig; situasjonsforståelse, beslutningstaking, meningsdannelse, krisekommunikasjon og læring. På denne måten er oppgaven tiltenkt å svare på den overordnede problemstillingen: «*Hvordan kan Volodymyr Zelenskyjs strategiske lederskap og kriseledelse i Ukraina-krigen vurderes ut fra teoretiske perspektiver på krisehåndtering, og hva vi kan lære av hans strategiske rolle i krisehåndtering?* I tillegg vil denne drøftingen ta sikte på å svare på et av

forskingsspørsmålene som det ikke har vært anledning til å belyse i empirikapitelet, nemlig:
I hvilken grad er kriseteoretiske perspektiver hensiktsmessig for å analysere krigssituasjoner?

Som beskrevet i metodekapittelet bærer oppgaven preg av både en induktiv og deduktiv tilnærming for å svare på problemstillingen, og som Bratberg (2021, s. 108) skriver vil kvalitativ metode ofte bære «(...) preg av en slik vekselvirkning mellom modell og empiri». Dette er et sentralt utgangspunkt for denne drøftingsdelen hvor det vil være deduktive og induktive vurderinger og sluttninger fra empirien som drøftes mot teorien, og vice versa.

5.1 Situasjonsforståelse

Å vurdere hvorvidt Zelenskyj sin situasjonsforståelse har vært hensiktsmessig, korrekt og gjenstand for kontinuerlig utbedring er kanskje det vanskeligste denne oppgaven kan ta sikte på å finne ut av. Avgrensningene og de metodiske begrensningene beskriver bakgrunnen for dette i detalj. Så en direkte vurdering av situasjonsforståelsen vil ikke oppgaven kunne svare på, men det skal allikevel være mulig å drøfte noen betraktninger rundt Zelenskyjs situasjonsforståelse.

Situasjonsforståelse handler som kjent om å etablere en forståelse for krisens vesen og natur, og til tross for utfordringene skissert tidligere i studien peker datamaterialet på noen forhold som kan gi oss indikasjoner på Zelenskyjs situasjonsforståelse, og på denne måten drøfte hvorvidt den har vært hensiktsmessig.

Det skal understres at Russlands invasjon var ettertrykkelig varslet av de store vestlige etterretningsorganisasjoner i flere uker før den ble iverksatt. Det synes relativt åpenbart at Zelenskyj og Ukraina har brukt denne varslingsperioden godt og planlagt hvordan deres håndtering utad skal være. Her menes spesielt to forhold: (1) Zelenskyjs visuelle uttrykk ble etablert allerede mot slutten av første dag av invasjonen, og har ikke endret seg betraktig gjennom hele tidsperioden, og (2) den daglige informasjonsrytmen ble etablert fra invasjonens første dag med to daglige taler til Ukrainas befolkning, og annet publikum i henholdsvis Europa og Russland.

Det som tilsynelatende ikke var planlagt fra Zelenskyj sin side var hans rolle i konflikten. Det tok flere dager før hans fokus ble tydelig rettet mot vestlige statsledere og vestlige medier. CNN og Reuters var de første internasjonale mediene som fikk eksklusiv tilgang på presidenten, og dette skjedde først i begynnelsen av mars, og Zelenskyjs første publiserte tale direkte rettet mot vestlige ledere skjedde 28. februar. Første tale direkte rettet mot verdens sivile borgere ble publisert 27. februar. Dette fremstår kanskje ikke som spesielt sent, men det er verdt å minnes de sterke advarslene som vestlige etterretningsorganisasjoner kom med, og det faktum at konflikten startet lenge før den konvensjonelle invasjonen.

Som datamaterialet viser har budskapene endret seg gjennom perioden, og dette kan vitne om at situasjonsforståelsen også har blitt kontinuerlig tilpasset. Dette gjøres gjennom å observere, vurdere og analysere informasjon og på denne måten identifisere essensielle og kritiske forhold ved krisens natur. Dette er, som vi har utforsket i detalj i teorikapittelet, nødvendige forutsetninger og inngangsverdier for å være i stand til å formulere et hensiktsmessig budskap, og at Zelenskyj sitt budskap har hatt en utvikling gjennom perioden gir sterke nok indikasjoner til å konkludere med at situasjonsforståelse har vært på den strategiske ledelsen i Ukraina sin agenda.

Det er dog verdt å poengtere at datamaterialet peker på et konsekvent budskap i dagene før invasjonen som usannsynliggjør en fullskala invasjon, i så måte kan man si at dette indikerer at situasjonsforståelsen i denne perioden var mangelfull. På en annen side kan dette være en del av meningsdannelsesstrategien som er brukt for å beholde ro og orden i befolkningen. I så måte har situasjonsforståelsen vært god og meningsdannelsen effektiv.

5.2 Beslutningstaking

Det er hensiktsmessig å starte drøftingen om beslutningstaking med følgende beskrivende sitat:

«Det var tydelig at han ikke hadde kommandoen over en hær - det var det generalene som hadde, han var klok nok til å overlate det til dem. Heller ikke detaljstyrte han ordførere og lokalsamfunn - de var nærmere der det skjedde og hadde bedre

forutsetninger for å organisere ting. Alle i Ukraina gjorde det de var best til, og Zelenskyj var intet unntak: Han kommuniserte med ukrainere og drev lobbyvirksomhet overfor utlandet med sikte på flere våpenleveranser. Dette var en nasjon av frivillige, og Zelenskyj var den sjefsfrivillige»

(Zelinsky et al., 2023, s. 14).

Som teorien fremhever kan en slik desentralisert tilnærming til strategisk ledelse skape presedens for beskyldninger om strategisk unnvikelse. Det synes allikevel ikke til å være tilfelle at slike beskyldninger har fått få fotfeste, mye på grunn av Zelenskyjs tydelige, og personlige, fotavtrykk i denne konflikten. Zelenskyj har ikke ved en eneste anledning i datamaterialet lagt ansvaret for Ukrainas sporadiske motgang på noen andre enn seg selv. Det eneste ansvaret som han har plassert utenfor Bankova Street, Kyiv, er ansvaret for konflikten i sin helhet. Dette ansvaret er tydelig plassert i Moskva. Denne plasseringen av ansvar er i tråd med Kjølberg (2013, s. 35) sin beskrivelse av opinionsdannelse som et viktig mål for krisehåndteringen: «(...) ansvaret for den oppståtte situasjonen legges på den annen part». Dette er et av de viktigste budskapene som krisehåndteringsteori presenterer innenfor meningsdannelse.

Men en fullstendig desentralisert tilnærming er allikevel ikke løsningen på alle problemer, og beskyldninger om strategisk unnvikelse kan fort bli en hemsko for den strategiske ledelsen. Alexander L. George, en amerikansk statsviter, hevder at politikernes lederskap kan ikke sies å være fullbyrdet gjennom kun å formulere politiske intensjoner og ressursallokering (Heier, 2013, s. 226-227). Det er også en nødvendighet å ha kontroll over operasjonelle kostander og risiko, og kontinuerlig vurdere hvorvidt disse er akseptable. Heier (2013, s. 226-227) understreker at dette er vurderinger som må gjøres parallelt med de militære sjefenes vurderinger slik at politikerne kan bryte inn om generalene «(...) anbefaler handlemåter som fører til en eskalering av krisen». Som Heier (2013, s. 227) også poengterer vil «Klare politiske styringssignaler og synlig tilstedeværelse nedover i de militære rekkene gir også de militære selv mulighet til å korrigere egen rolleforståelse i krig». Med andre ord må man kunne konkludere med at det finnes en balansegang, en gyllen middelvei, som strategiske ledere må manøvrere på, og så ivaretar egenskapene til et desentralisert lederskap, samtidig

som man ivaretar en sentralisert kontroll av risiko, ressurser og effekter i utvidet betydning. Det kan konkluderes med, gitt Ukrainas fremgang i konflikten, at Zelenskyj har lykkes med denne balansegangen.

Hva gjelder metodens egnethet for å vurdere beslutningstakingen kan man konkludere med at den ikke har vært optimal for å identifisere, kategorisere og strukturere de faktiske beslutningene som Zelenskyj har foretatt seg. Dette er det flere grunner til, og disse er presentert i oppgavens avgrensinger og metodiske begrensninger. Allikevel viser datamaterialet at Zelenskyj utøver en form for desentralisert ledelse hvor han fokuserer sin innsats på å innhente ressurser og støtte fra andre land, mens avgjørelser om innenriks og militære forhold er delegert til eksperter i hans administrasjon og andre nøkkelstillinger. De beslutningene som datamaterialet viser at Zelenskyj har fattet er erklæring av nasjonal militær unntakstilstand, tildeling av hedersanerkjennelser, utskifting av nøkkelpersonell og brudd i diplomatiske forbindelser med Russland. For øvrig presiseres det at Zelenskyj har et lederansvar ovenfor Verkhovna Rada og at deres effektivitet er, og har vært, av betydning.

5.3 Meningsdannelse

Det er som tidligere diskutert avgjørende for strategisk ledelse å «(...) engasjere seg i den offentlige meningsdannelsesprosessen, for å opprettholde sin tillit, legitimitet og kredibilitet. Dette er noe beslutningstakere trenger for å opprettholde sin beslutnings- og gjennomføringsevne» (Muggebye, 2022, s. 2). Det er liten tvil for de som setter seg inn i konflikten og denne studiens datamaterialet at meningsdannelse, i kombinasjon med krisekommunikasjon, er den tydeligste og mest avgjørende rollen Zelenskyj har hatt i denne konflikten. Kontinuerlig gjennom den aktuelle tidsperioden har taler til publikum over store deler av verden blitt strømmet og publisert, med daglige oppdateringer av situasjonen på bakken i Ukraina, den militære situasjonen, og de påfølgende konsekvensene. Zelenskyjs tydelige budskap om Russland som aggressor, Ukrainas tilknytning til Europa, aktualisering av den ukrainske situasjonen for store vestlige nasjoner og deres ledere har alle åpenbare tilknytninger til menings- og opinionsdannelse. Det er åpenbart at Zelenskyj har tatt aktiv del i kampen om narrativet i denne konflikten, og har gjort det til sin mest sentrale og avgjørende

oppgave å vinne frem med det narrativ og perspektiv som sørger for å underbygge og støtte den militære kampen på bakken og den humanitære situasjonen i Ukraina.

Hvorvidt denne meningsdannelsen har vært effektiv kan ikke denne oppgavens metode konkludere med innenfor de kravene som stilles til vitenskapelighet. Derfor vil heller ikke denne oppgaven trekke slike konklusjoner, men heller presentere en betraktning som kan være et utgangspunkt for videre studier av denne tematikken. En slik betraktning fra et europeisk perspektiv er at Zelenskyj sitt personlige fotavtrykk på konflikten har økt det europeiske, og vestlige, fokus på konflikten, og har rettet oppmerksomhet mot situasjonen i Ukraina. Vestlige ledere var svært tilbakeholdne med å gi Ukraina lovnader om militær støtte i den innledende perioden av krigen, men utover i konflikten har denne trenden snudd, og det er i skrivende stund aktuelt å donere både stridsvogner, luftvern og kampfly for å støtte den ukrainske motstanden. Det er som sagt ikke mulig med nødvendig vitenskapelig nøyaktighet å konkludere med at dette er et resultat av Zelenskyjs menings- og opinionsdannelse, men er kun ment som en betraktning i så måte.

Zelenskyj sine gjentagende budskap synes også å være i tråd med krisehåndteringsteori og viktigheten av å balansere ulike hensyn i innenriks – og utenriksdomenet, samtidig som man ivaretar tredjepart-interesser og sikrer støtte fra allierte og vennskapsnasjoner. Som en relativt svakere part enn Russland er det ifølge krisehåndteringsteori avgjørende i en konflikt å sikre seg støtte fra andre, mektigere stater. I så måte kan man si at Zelenskyj har lykkes i å inkludere alle disse hensyn i sin meningsdannelse, og opprettholde balansert navigering innenfor '*nested games*' (Kjølberg, 2013, s. 29-30).

Det som dog karakteriserer Zelenskyjs meningsdannelse som ikke er i tråd med krisehåndteringsteori er hvorvidt budskapet til Zelenskyj har gitt Russland anledning til å unngå å tape ansikt. Dette har i den aktuelle tidsperioden vært lite fokus fra Zelenskyj på å finne løsninger som legger til rette for dette. Det kan tenkes at fraværet av å gi Russland denne anledningen kan forlenge konflikten ytterligere. Det kan være at dette også har vært et bevisst trekk fra Zelenskyj sin side, fordi gjennom å ikke gi Russland denne anledningen har han også fått mulighet til å benytte andre budskap som potensielt forsterker samholdet internt

i Ukraina. Dette kan formodentlig være en identifisert og prioritert ‘*trade-off*’, eller avveining, fra Ukrainas side.

Det andre forholdet som Kjølberg (2013, s. 35) presenterer menes også å være ivaretatt gjennom Zelenskyjs krisehåndtering, nemlig at «(...) konflikten settes inn i en politisk eller juridisk sammenheng som gjør at ens eget standpunkt fremstår som å være i samsvar med internasjonale normer og regler».

5.4 Krisekommunikasjon

Store deler av datamaterialet består av Zelenskyjs verbale kommunikasjon. Andre statlige ikke-verbale virkemidler, som er omtalt i teorikapittelet, er som varslet i oppgavens avgrensninger ikke innenfor oppgavens resurser, tidsmessige rammer eller aksess. Zelenskyjs visuelle uttrykk og ikke-verbale kommunikasjon har derimot vært gjenstand for analyse.

Det første budet i krisekommunikasjon er som kjent gjennom teorigrunnlaget informasjonsflyt og opplysning av befolkningen i den hensikt å fasilitere for en rasjonell og behersket folkelig respons på krisen. Zelenskyj har gjennom hele tidsperioden inkludert statusoppdatering av stridens gang og utvikling. Hans umiddelbare respons på rykter om hans evakuering var en mobilstrømmet video hvor han forsikrer sin befolkning om at han og alle hans støttespillere fortsatt var, og kommer til å være lokalisert i Kyiv. Disse to forholdene må sies å være gode eksempler på hvordan Zelenskyjs krisekommunikasjon har vært i tråd med krisehåndteringsteori.

Som presentert i teoridelen har Bøe-Hansen (2013, s. 207-208) definert fem prinsipper for krisekommunikasjon. Zelenskyj har vært den primære kommunikasjonsenheten ut av Ukraina. Internt i Ukraina har det naturligvis vært flere kommunikasjonsenheter, noe som også forsterkes gjennom en desentralisert tilnærming til strategisk kriseledelse. Informasjon må distribueres så tidlig som mulig, men datamaterialet i denne studien gir ikke grunnlag for å konkludere hvor hurtig distribusjon av informasjon har blitt gjort etter at hendelser inntreffer. Allikevel konkluderes det med at forutsetningene for hurtig distribusjon ligger tilstrekkelig til rette med de regelmessig daglige talene som Zelenskyj har hatt gjennom

perioden. Empiridelen i denne oppgaven, med sine begrensninger, belyser at Zelenskyj også oppfylle prinsippet om sannferdighet i sin krisekommunikasjon. Hvorvidt Zelenskyj deler mer informasjon enn nødvendig eller ikke er vanskelig å vurdere uten omfattende sammenligning med annen krisehåndtering fra andre tilsvarende case-studier, og vi konkluderer derfor ikke innenfor dette prinsippet. Når det gjelder jevn informasjonsflyt må dette sies å være et prinsipp for krisekommunikasjon som er oppfylt i Zelenskyj strategiske ledelse av konflikten. Utstrakt bruk av sosiale medier og hyppige publikasjoner på presidentadminstrasjonens nettsider har bidratt til regelmessig og jevn distribusjon av informasjon gjennom den aktuelle tidsperioden.

Signalering til andre parter i konflikten gjennom bruk av ikke-verbale virkemidler har ikke blitt fanget opp gjennom studiens datamaterialet. Det som derimot kommer frem er en tydelig kommunisert vilje og evne til å benytte alle tilgjengelig virkemidler for å vinne frem i det militære, økonomiske og diplomatiske domenet. Dette er som vi har sett også en nødvendighet utover fysisk plassering av militære styrker og trusler om å benytte ikke-verbale virkemidler fra den strategiske ledelsens disponibele verktøykassen.

Teorigrunnlaget omtaler regikontroll av medienes narrativ, og opprettholdelse av denne gjennom hurtig og tilstrekkelig deling av informasjon, samt menings- og opinionsdannelse. Hvorvidt Zelenskyj har lyktes i denne kontrollen internt i Ukraina utfordrer forfatterens språklige rekkevidde i en slik grad at dette spørsmålet ikke kan besvares med troverdighet i denne studien. Det som derimot er tydelig er at Zelenskyj har lyktes i å etablere regikontroll og sitt narrativ i internasjonale vestlige medier, som nærmest utelukkende fremmer Ukrainas sak i sin dekning av konflikten. Dette faktum var tilfellet fra invasjonens første dag. Det skal dog sies at dette narrativet, og interessene som ligger til grunn for det, kan sies å være sammenfallende med andre vestlige interesser, og således er ikke konkurransesituasjonen like tilspisset som den er i, for eksempel, Russland. Når det er sagt har det vist seg gjennom den aktuelle tidsperioden og utover i konflikten at viktigheten av etableringen av et narrativ som underbygger Ukrainas sak ikke kan vektlegges i stor grad.

Videre kan man legge til at Zelenskyjs medgang og motgang i kampen om narrativet i verdens forskjellige publikumskategorier kan forklares med det Fermann (2010, s. 64)

beskriver som politisk, sosial og kulturell avstand til publikum. Det blir vanskeligere å vinne frem med sitt narrativ når distansen er stor.

5.5 Læring

Læring er gjerne noe som finner sted etter at en krise er avsluttet, og som inngår i forberedelsene for å unngå eller håndtere neste krise bedre. Allikevel er læring noe som kan finne sted kontinuerlig gjennom prosesser og fortløpende implementeres i krisehåndtering.

Utfordringene med å vurdere den strategiske ledelsens erfaringslæring i Ukraina konflikten er at slike erfaringer gjerne ikke publiseres før etter at en krise er avsluttet. I tillegg er de erfaringene som gjøres hver dag av den strategiske ledelsen i Ukraina også meget sannsynlig gjenstand for hemmelighold ettersom erkjennelsen av egne svakheter og/eller forbedringspotensialet i aller høyeste grad kan inngå og utnyttes i den pågående informasjonskrigen til understøttelse for de politiske og militære stridighetene i Ukraina.

Disse begrensningene lagt til grunn er det lite i datamaterialet som tyder på utstrakt bruk av erfaringslæring underveis i denne konflikten. Det kan naturligvis tenkes at budskapene som vi har identifisert har hatt en utvikling, har hatt denne fordi man har erfart underveis at budskapene må justeres. Det er dog viktig å erkjenne at disse betraktingene i beste fall er å karakterisere som spekulasjoner og oppnår ikke tilstrekkelig grad av vitenskapelig nøyaktighet for å kunne være til støtte for en konklusjon i så måte.

5.6 Generelle funn

En tidligere ambisjon, som senere ble forkastet grunnet oppgavens tidsbegrensning, var en analyse av effektene av Zelenskyjs krisehåndtering. Det er ikke forfatterens intensjon å øke oppgavens ambisjon igjen, men det er allikevel interessant å besøke Olga Onuch (2022) sin artikkel *Why Ukrainians Are Rallying Around Democracy*, som omhandler den Ukrainske befolkningens tilbøyelighet til demokratiske verdier. Den Ukrainske befolkningen har siden 2019 økt sin tillit til demokratiske verdier. Målinger i mai 2022 viser at 76% er enige i påstanden om at ‘demokrati er foretrukket styresett’. I april 2019 var tilsvarende målinger på 41%. I månedene før krigen viste målinger at 57% var enige i at demokrati er foretrukket

styresett. Onuch (2022, s. 38) presiserer at økningen i oppslutning rundt demokratiske verdier ikke er et resultat av den Russiske invasjonen og Zelenskyjs håndtering av denne, men av en gradvis økende tendens som startet før 24.02.2022.

Allikevel erkjenner Onuch at kriser kan skape dynamikker som endrer overordnede tendenser og påvirker oppslutningen rundt demokratiet. I tillegg belyses det faktum at kriser kan øke oppslutning rundt sentralisering av makt og autoritær krisehåndtering på bekostning av demokratiske verdier. Men fremfor at dette har vært tilfelle i Ukraina kan vi se i denne studiens datamateriale at Zelenskyj og hans administrasjon har gjort det motsatte, nemlig holdt på de demokratiske verdiene de har gått til valg på (Onuch, 2022, s. 37-38). Toje (2014, s. 292) skriver om politikere og strategiske ledere og hevder at «Vi vet alle hva som må gjøres, vi vet bare ikke hvordan vi skal bli gjenvalgt ett vi har gjort det», som innebærer en anerkjennelse av at det kan være krevende å gjøre rett i internasjonal politikk. Allikevel har Zelenskyj valgt, gjennom sine handlinger, budskap og væremåte, å forene befolkningen og forsterke den demokratiske utviklingen i landet, fremfor å bruke krise og konflikt som bakteppe for politiske reformer som innskrenker befolkningens muligheter og rettigheter utover det åpenbart nødvendige.

På en annen side hevder (Colton, 2022) at erklæringen av unntakstilstand har legitimert forsterket grensekontroll, tilfeldige dokumentasjonskontroller, forbud mot samlinger og autorisert lokalt portforbud. Dette har skjedd parallelt med tvunget helsesjekk av vernepliktige menn og et forbud mot å forlate landet, samtidig som Zelenskyj og hans administrasjon har målrettet arbeidet for å begrense politiske aktører definert som Russlandsvennlige (Colton, 2022, s. 24). Videre argumenteres det for at nasjonalisme og samholdsverdier i møte med russisk aggressjon blir brukt for å implementere sensur og innskrenking av rettigheter (Colton, 2022, s. 25). Det skal også presiseres at alle disse tiltakene som Colton presenterer som innskrenking av menneskerettigheter er i tråd med det som er nødvendig for å sikre en kvantitativ og kvalitativ god respons på den krisen som Ukraina er dømt til å håndtere i løpet av tiden som kommer.

Avslutningsvis kan det være passende med et sitat fra denne oppgavens hovedperson, nemlig Volodymyr Zelenskyj i en tale til sin egen befolkning hvor han sier: «War is never isolated. It always beats both the victim and the aggressor. The aggressor just realizes it later» (Office of the President of Ukraine, 2022j).

5.7 I hvilken grad er kriseteoretiske perspektiver hensiktsmessig for å analysere krigssituasjoner?

Den generelle betraktingen rundt hvorvidt det er hensiktsmessig å benytte krisehåndteringsteori for å vurdere den strategiske ledelsen i krigssituasjoner er positiv. Det synes å være tydeliggjort gjennom teorigrunnlaget og datamaterialet at disse er kompatible og utfyllende. De utfordringene som studien har møtt omhandler ikke at det har vært uhensiktsmessig å benytte krisehåndteringsteori for vurdering av strategisk ledelse i krigssituasjoner, men heller at den tidsmessige avstanden til caset som studeres er så kort at mye relevant informasjon ikke er gjort åpent tilgjengelig for forskning.

6 Konklusjon

Denne studien har hatt til hensikt å besvare problemstillingen: *Hvordan kan Volodymyr Zelenskyjs strategiske lederskap og kriseledelse i Ukraina-krigen vurderes ut fra teoretiske perspektiver på krisehåndtering, og hva vi kan lære av hans strategiske rolle i krisehåndtering?*

Denne problemstillingen skulle besvares ved å undersøke fire forskningsspørsmål: (1) Hvilke handlinger har Volodymyr Zelenskyj, i lys av det teoretiske rammeverket, foretatt seg av strategisk kriseledelse i konflikten? (2) Hvordan har Zelenskyjs situasjonsforståelse og meningsdannelse utviklet seg i løpet av konflikten? (3) Hvordan har Zelenskyjs budskap og narrativ utviklet seg, internt og eksternt? Og (4) I hvilken grad er kriseteoretiske perspektiver hensiktsmessig for å analysere krigssituasjoner?

Fra et overordnet perspektiv har studien lykkes i å belyse, og undersøke, Zelenskyjs strategiske lederskap i Russland-Ukraina konflikten, og denne har blitt satt i sammenheng med krisehåndteringsteori. Konklusjonen vektlegger at krisehåndteringsteori er godt egnet til å vurdere strategisk ledelse i en eskalert krise- og krigssituasjon. Det strategiske lederskapet

utført av Zelenskyj i den aktuelle tidsperioden er i meget stor grad i tråd med det krisehåndteringsteori fremhever av sentrale elementer, med noen få unntak. Disse unntakene er drøftet i studien og konkludert med å være av mindre betydning, noen som underbygger den overordnede konklusjonen presentert her. Det er spesielt verdifullt å ta lærdom av Zelenskyjs synlighet, visuelle profil, rolle og fokus. Betydningen av dette er underbygget av teori, har vist god effekt og burde søkes implementert i en norsk modell for strategisk ledelse i krisehåndtering. Også Zelenskyjs budskap om hans fysiske plassering i konflikten er relevante erfaringer å ha med i en slik modell.

De utfordringene som studien har identifisert har i stort blitt håndtert og adressert underveis, men det er én utfordring som er av avgjørende betydning, nemlig den tidsmessig distanse til casen som undersøkes. I denne studien har denne distansen vært ekstremt kort, noe som har presentert noen utfordringer. Dette gjelder spesielt tilgang på relevant informasjon. Tilgangen til informasjon blir bedre og bedre etter hvert som distansen til casen blir større. Gradert informasjon vil på et tidspunkt bli nedgradert som gir ny innsikt i konflikten, og språklige barrierer forsvinner etter hvert som informasjon blir oversatt og publisert på engelsk.

Det er allikevel av betydning å gjennomføre case-studier med relativt kort tidsmessig distanse til casen for å kunne høste erfaringer og mulig implementere endringer i egen krisehåndtering så hurtig som mulig, med de begrensningene som hører med. Disse begrensningene er i detalj beskrevet gjennom denne studien.

7 Implikasjoner og videre forskning

Det er primært to hovedretninger for videre forskning innenfor denne studiens tematikk. Disse burde foretas på et senere tidspunkt og kan videreutvikle det arbeidet som er gjennomført i denne studien. De to hovedretningene er innenfor følgende beskrivelser:

1. Denne studien burde gjentas med større tidsmessig distanse til de innledende ukene av Russlands invasjon av Ukraina. En slik studie burde startes når informasjonen om denne perioden ikke lenger er relevant for den videre utviklingen av konflikten og/eller så snart konflikten er avsluttet og utredninger og faktiske hendelsesforløp blir publisert som muliggjør en ytterligere analyse av problemstillingen.

2. Erfaringsmessige implikasjoner for norsk modell for krisehåndtering. Norsk modell for krisehåndtering fokuserer utelukkende på rolle, ansvar og myndighet internt i beredskapssystemet. Dette er ikke et unyttig fokus å ha, men dette altoppslukende fokuset fjernet fokuset fra hvilken rolle den strategiske ledelsen skal ha i håndtering av en sikkerhetspolitisk krise, og hvordan denne arbeidsoppgavens kan løses på best mulig måte. En norsk doktrine for krisehåndtering på nasjonalt strategisk nivå vil ikke «(...) gjøre oss forutsigbare og mentalt trege (...) Doktriner gjør oss fleksible og handlekraftige, også i kriser (Høibæk, 2013, s. 224).

Referanseliste

- Aradua, C. & Munster, R. v. (2017). Poststructuralist Approaches to Security. I M. D. Cavelty & T. Balzacq (Red.), *Routledge Handbook of Security Studies* (s. 75-84). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315753393-9>
- Askerøi, E. (2010). Vitenskapelig tenkemåte. I (s. 8-18). Høgskolen i Akershus.
- Baxter, P. & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: study design and implementation for novice researchers. *Qualitative report*, 13(4), 544-559.
- Blaikie, N. & Priest, J. (2019). *Designing Social Research: The Logic of Anticipation*. Newark: Polity Press.
- Boin, A., Ekengren, M. & Rhinard, M. (2020). Hiding in Plain Sight: Conceptualizing the Creeping Crisis. *Risk, hazards & crisis in public policy*, 11(2), 116-138. <https://doi.org/10.1002/rhc3.12193>
- Boin, A., Hart, P. t., Stern, E. & Sundelius, B. (2017). *The politics of crisis management : public leadership under pressure* (2nd. utg.). Cambridge University Press.
- Boin, A., McConnell, A. & 't Hart, P. (2021). The Year of the Unthinkable. I *Governing the Pandemic: The Politics of Navigating a Mega-Crisis* (s. 1-17). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-72680-5_1
- Boin, A., McConnell, A. & t Hart, P. (2021). *Governing the Pandemic : The Politics of Navigating a Mega-Crisis*. Springer International Publishing AG.
- Bokhari, L. (2021). Veien mot et nasjonalt sikkerhetsråd for krisehåndtering. I A. K. Larssen (Red.), *Beredskap og krisehåndtering: utfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå* (s. 111-131). Cappelen Damm akademisk.
- Bratberg, Ø. (2021). *Tekstanalyse for samfunnsvitere* (3. utgave. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Buzan, B. (1991). New Patterns of Global Security in the Twenty-First Century. *International affairs (London)*, 67(3), 431-451. <https://doi.org/10.2307/2621945>
- Bøe-Hansen, O. (2013). Prinsipper for krisekommunikasjon. I A. Kjølberg & T. Heier (Red.), *Mellom fred og krig : norsk militær krisehåndtering*. Universitetsforl.
- Colton, T. J. (2022). Ukraine and Russia: War and Political Regimes. *Journal of democracy*, 33(4), 20-36. <https://doi.org/10.1353/jod.2022.0044>

- Derix, S., Shelkunova, M. & Dimmen, G. (2022). *Zelenskyj : presidenten og hans land.* Spartacus Forlag AS.
- Deverell, E. (2009). Crises as Learning Triggers: Exploring a Conceptual Framework of Crisis-Induced Learning. *Journal of contingencies and crisis management*, 17(3), 179-188. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5973.2009.00578.x>
- Direktiver for befal mv. ved angrep på Norge. (1949). *Direktiver for militære befalingsmenn og militære sjefer ved vepnet angrep på Norge*. (FOR-1949-06-10-1). LOVDATA. https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/1949-06-10-1#KAPITTEL_4
- Douglas, L. & Melander, S. (2022). Zelenskyj—Defending the Democratic Spirit.
- Eisenhardt, K. M. (1989). Building Theories from Case Study Research. *The Academy of Management review*, 14(4), 532-550. <https://doi.org/10.2307/258557>
- Engen, O. A. H., Kruke, B. I., Lindøe, P., Olsen, K. H., Olsen, O. E. & Gould, K. A. P. (2021). *Perspektiver på samfunnssikkerhet* (2. utgave. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Essex, E. Z. (2022). *Indicators and Warnings of Russian Military Offensives* [ProQuest Dissertations Publishing].
- Fermann, G. (2010). Strategisk ledelse i utenrikspolitisk perspektiv. I G. L. Dyndal (Red.), *Strategisk ledelse i krise og krig*. Fagbokforl.
- Flyvbjerg, B. (2004). Five misunderstandings about case-study research. *Sosiologisk tidsskrift*, 12(2), 117-142. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2928-2004-02-02>
- FN-Sambandet. (2023, 27.03.2023). *Ukraina*. FN-Sambandet. <https://www.fn.no/konflikter/ukraina>
- Gerring, J. (2004). What Is a Case Study and What Is It Good for? *Am Polit Sci Rev*, 98(2), 341-354. <https://doi.org/10.1017/S0003055404001182>
- Heier, T. (2013). Norsk krisehåndtering - et spørsmål om sivil kontroll? I A. Kjølberg & T. Heier (Red.), *Mellan fred og krig : norsk militær krisehåndtering*. Universitetsforl.
- Hobson, J. A. & Bjurström, E. (2022). Porträttningen av Putin och Zelenskyj under Rysslands invasion av Ukraina: En analys av identitetsskapande ur ett förändringsperspektiv. I. Institutionen för humaniora utbildnings- och samhällsvetenskap.

- Høiback, H. (2013). En doktrine for norsk krisehåndtering? I A. Kjølberg & T. Heier (Red.), *Mellom fred og krig : norsk militær krisehåndtering*. Universitetsforl.
- Høiback, H. (2021). Politiske beslutninger i kriser. I A. K. Larssen (Red.), *Beredskap og krisehåndtering: utfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå* (s. 132-151). Cappelen Damm akademisk.
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg. utg.). Abstrakt.
- Kjølberg, A. (2013). Hva er krisehåndtering? I A. Kjølberg & T. Heier (Red.), *Mellom fred og krig : norsk militær krisehåndtering*. Universitetsforl.
- Kjølberg, A. & Heier, T. (2013). *Mellom fred og krig : norsk militær krisehåndtering*. Universitetsforl.
- Kruke, B. I. (2015). Planning for crisis response: The case of the population contribution. *Safety and reliability of complex engineered systems: ESREL*.
- Kuzio, T. (2022, 01.11.2022). *Putin's failing Ukraine invasion proves Russia is no superpower*. Atlantic Council.
<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/putins-failing-ukraine-invasion-proves-russia-is-no-superpower/>
- Lindell, M. K. (2013). Disaster studies. *Current sociology*, 61(5-6), 797-825.
<https://doi.org/10.1177/0011392113484456>
- Lynggaard, K. (2012). Dokumentanalyse. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (Red.), *Kvalitative metoder : Empiri og teoriutvikling* (s. 153-170). Gyldendal akademisk.
- Muggebye, M. (2022). *Eksamensbesvarelse i Krisehåndtering, kandidatnummer 4*. [UiT].
- Murray, P. & Chapman, R. (2003). From continuous improvement to organisational learning: developmental theory. *The learning organization*, 10(5), 272-282.
<https://doi.org/10.1108/09696470310486629>
- O'Keefe, P., Westgate, K. & Wisner, B. (1976). Taking the naturalness out of natural disasters. *Nature (London)*, 260(5552), 566-567. <https://doi.org/10.1038/260566a0>
- Office of the President of Ukraine. (2022a, 16.03.2022). *Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy to the US Congress*. President of Ukraine Official Website.

<https://www.president.gov.ua/en/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-pered-kong-73609>

Office of the President of Ukraine. (2022b, 24.02.2022). *Address by the President of Ukraine.* President of Ukraine Official Website.

<https://www.president.gov.ua/en/news/zvernenna-prezidenta-ukrayini-73137>

Office of the President of Ukraine. (2022c, 08.03.2022). *Address by the President of Ukraine to the Parliament of the United Kingdom.* President of Ukraine Official Website.

<https://www.president.gov.ua/en/news/zvernenna-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-do-parl-73441>

Office of the President of Ukraine. (2022d, 25.02.2022). *Address by the President on the second morning of the large-scale war.* President of Ukraine Official Website.

<https://www.president.gov.ua/en/news/zvernenna-prezidenta-na-drugij-ranok-masshtabnoyi-vijni-73153>

Office of the President of Ukraine. (2022e, 25.02.2022). *Address by the President to Ukrainians at the end of the first day of Russia's attacks.* President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/zvernenna-prezidenta-do-ukrayinciv-naprikinci-pershogo-dnya-73149>

Office of the President of Ukraine. (2022f, 07.03.2022). *Every day of resistance creates better conditions for Ukraine in the negotiations to guarantee our future in peace - address by President Volodymyr Zelenskyy.* President of Ukraine Official Website.

<https://www.president.gov.ua/en/news/kozen-den-sprotivu-stvoryuye-dlya-ukrayini-krashi-umovi-na-73417>

Office of the President of Ukraine. (2022g, 08.03.2022). *In the leading capitals, humanity must overcome fear and benefits, and then the Ukrainian sky will be safe, and the cities will be unblocked - address by President Volodymyr Zelenskyy.* President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/u-providnih-stolicyah-lyudyanist-povinna-peremogti-strah-ta-73429>

Office of the President of Ukraine. (2022h, 15.03.2022). *Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy in the Parliament of Canada.* President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-u-parlamen-73581>

Office of the President of Ukraine. (2022i, 11.03.2022). *Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy in the Sejm of the Republic of Poland*. President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-v-sejmi-res-73497>

Office of the President of Ukraine. (2022j, 10.03.2022). *Thanks to our defenders, Ukrainians have not become slaves and will never become - address by President Volodymyr Zelenskyy*. President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/zavdyaki-nashim-zahisnikam-ukrayinci-ne-stali-rabami-j-nikol-73477>

Office of the President of Ukraine. (2022k, 12.03.2022). *Today, everyone is gaining glory for Ukraine in his or her place - address by President Volodymyr Zelenskyy*. President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/sogodni-kozhen-zdobuvaye-ukrayini-slavy-na-svoymu-misci-zve-73501>

Office of the President of Ukraine. (2022l, 02.03.2022). *Volodymyr Zelenskyy held a conference call with local authorities on the current security situation in the country*. President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-proviv-selektornu-naradu-z-kerivnikami-m-73285>

Office of the President of Ukraine. (2022m, 13.03.2022). *Volodymyr Zelenskyy paid a visit to the wounded defenders of Ukraine*. President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-vidvidav-poranenih-zahisnikiv-ukrayini-73537>

Office of the President of Ukraine. (2022n, 11.03.2022). *We have already reached a strategic turning point and are moving towards our goal, our victory - President*. President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/mi-vzhe-dosyagli-strategichnogo-perelomu-i-jdemo-do-nashoyi-73493>

Office of the President of Ukraine. (2022o, 14.03.2022). *We will win thanks to our ability to unite and always care for our people - address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy*. President of Ukraine Official Website. <https://www.president.gov.ua/en/news/peremozhemmo-zavdyaki-nashomu-vminnyu-gurtuvatisya-ta-zavzhdi-73541>

- Onuch, O. (2022). Why Ukrainians Are Rallying Around Democracy. *Journal of democracy*, 33(4), 37-46. <https://doi.org/10.1353/jod.2022.0045>
- Prior, L. (2003). *Using Documents in Social Research*. London: SAGE Publications.
- Pursiainen, C. (2018). *The crisis management cycle*. Routledge.
- Rihoux, B. & De Meur, G. (2009). Crisp-set qualitative comparative analysis (csQCA). *Configurational comparative methods: Qualitative comparative analysis (QCA) and related techniques*, 51, 33-68.
- Roux-Dufort, C. (2007). Is Crisis Management (Only) a Management of Exceptions? *Journal of contingencies and crisis management*, 15(2), 105-114.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-5973.2007.00507.x>
- Segal, E. (2022, 5.03.2022). *Zelensky's Most Effective Crisis Communication Strategies, Tactics And Techniques*. Forbes.
<https://www.forbes.com/sites/edwardsegal/2022/03/05/zelenskys-most-effective-crisis-communication-strategies-tactics-and-techniques/>
- Shyrokykh, K. (2018). The Evolution of the Foreign Policy of Ukraine: External Actors and Domestic Factors. *Europe-Asia studies*, 70(5), 832-850.
<https://doi.org/10.1080/09668136.2018.1479734>
- Skog, O.-J. (2004). *Å forklare sosiale fenomener : en regresjonsbasert tilnærming* (2. [rev. og utvidet] utg. utg.). Gyldendal akademisk.
- Spiegelhalter, D. J. (2019). *The art of statistics : learning from data*. Pelican.
- Staupe-Delgado, R. & Kruke, B. (2017). Developing a typology of crisis preparedness.
- Tjora, A. H. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2. utg. utg.). Gyldendal akademisk.
- Toje, A. (2014). *Jernburet : liberalismens krise*. Dreyers forl.
- Tvedt, T. & Skjervøy, A. (2020). *Verdenshistorie : med fortiden som speil*. J.M. Stenersens forlag.
- Vuori, J. A. (2017). Constructivism and Securitization Studies. I M. D. Cavalty & T. Balzacq (Red.), *Routledge Handbook of Security Studies* (s. 64-74). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315753393-9>
- Weick, K. E. & Sutcliffe, K. M. (2015). *Managing the Unexpected: Sustained Performance in a Complex World*. Hoboken: Wiley.

- Winge, A. S. (2021). Felles situasjonsforståelse IA. K. Larssen (Red.), *Beredskap og krisehåndtering: utfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå* (s. 64-85). Cappelen Damm akademisk.
- Wohlforth, W. C. (2017). Realism and Security Studies. I M. D. Cavalty & T. Balzacq (Red.), *Routledge Handbook of Security Studies* (s. 11-21). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315753393-9>
- Yin, R. K. (2014). *Case study research : design and methods* (5th. utg.). SAGE.
- Zelinsky, V. O., Nyquist, G. & Zelinsky, V. O. (2023). *Stemmen fra Ukraina : taler 2019-2022* (1. utgave. utg.). Cappelen Damm.
- Åland, K. (2013). Norsk krisehåndtering og forholdet til Russland. I A. Kjølberg & T. Heier (Red.), *Mellom fred og krig : norsk militær krisehåndtering*. Universitetsforl.

Vedlegg A: Tidslinjal

The office of the president of Ukraine https://www.president.gov.ua/en/news/all/556.html?date=2022-03-17&page=14									
Data	Publisert:	Aktivitet:	Budskap:	Verbal kommunikasjon	Visuell uttrykk for handlingen	Lokasjon	Kilde:		
02:48		Videotele	<p>1. Russland er aggressor i konflikten, og det er Russk politis ledelse som står ansvarlig for konsekvensene for uavhengighetsstyrkingen av Luhansk og Donetsk.</p> <p>2. Ukraina har henvendt seg til den internasjonale samfunn for stat til middelbare konsulanser i den henvis til unngå videre provosjonering og videre estabilisering, og Ukraina er dekkert til å få ene diplomatiske løsninger på situasjonen.</p> <p>3. Ukraina ønsker på sin side et og fullstendig på samme tider. Så snart er endringen i situasjonen klar, vil det ikke risiko til bokføringa få vte dette. Det er for øyeblikket ingen grunn til desparte og særlig hardanger. Ukraina er en smart og viktig nasjonal partner. Ukraina er også med måte og forsiktig med fremtiden i tankene. Det er ingen grunn for å ikke sove godt om natten.</p>	<p>1. By its decisions to recognize the "independence" of the occupied districts of the Donetsk and Luhansk regions, Russia is violating the sovereignty and territorial integrity of Ukraine and legalizing its troops in Donbas, which have been there since 2014.</p> <p>2. All responsibility for the consequences of these decisions rests with Russia's political leadership," the President stressed.</p> <p>3. He noted that today the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine had sent a request to the member states of the UN Security Council on the basis of the Budapest Memorandum with a request to hold immediate consultations. A meeting of the UN Security Council and a special meeting of the OSCE were also initiated. "We insist on the full work of the OSCE SMM to prevent provocations and further escalation," the President said.</p> <p>4. The President assured that Ukraine is committed to a political-diplomatic settlement and does not give in to provocations.</p> <p>"We can clearly distinguish between the provocations and the offensive of the aggressor's troops. The truth is on our side. And we will never hide the truth from you. As soon as we see a change in the situation, as soon as we see an increase in risks – you will know all this. There is currently no reason for chaotic action. We will do everything to keep it that way," Volodymyr Zelensky said.</p> <p>The Head of State thanked all the citizens of Ukraine, who once again prove that Ukrainians are a smart and wise nation that keep a cool head, reacts calmly and prudently despite everything. "For a long time, we have been ready for everything. But there is no reason for your sleepless night," the President said.</p>	<p>*Organization for Security and Co-operation in Europe</p>	<p>1. Kled i dress, med slips. 2. Offisiell samlek i statlige lokaler. 3. Ukrainsk flagg og kart i bakgrunnen. 4. Tegnespråkstolk til høyre</p>	<p>Nil</p>	<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/ukrayina-kontakty-ostanci-doi-niki-vsi-pozhezhing-uuv-73007</p>	
11:20		Nyhetsssk	<p>1. Møte mellom Ukrainas president, Volodymyr Zelensky og Estlands president Alar Karis i Kyiv.</p> <p>2. Møte med internasjonal presse vil følgelig finne sted.</p>	<p>The meeting of President of Ukraine Volodymyr Zelensky with President of the Republic of Estonia Alar Karis, who arrived in our country on a working visit, began in Kyiv.</p> <p>After the talks, the Heads of State will meet with representatives of Ukrainian and foreign media.</p>			<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-estlands-president-zelensky-kontakt-nyh-73011</p>		
12:49		Pressemelding	<p>1. Russland er aggressor i konflikten, og har vært det over tid. Russiske handlinger er i strid med internasjonal lov, og representerer aktive steg fra diplomatiske løsninger.</p> <p>2. Estland uttrykker sin støtte til Ukraina.</p> <p>3. Ukraina og Estland fastholder sitt ønske om å finne diplomatisk og konstruktivt tilnærming til konflikten. Detta i samråd med og samlet Europa.</p>	<p>The President of Ukraine and the President of the Republic of Estonia having met today in Kyiv stated the following.</p> <p>1. The parties strongly condemn the ongoing armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, launched in 2014, as well as the aggressive rhetoric, ultimatums and threats of force by the Russian Federation. The parties firmly reject the provocations and attempts of the Russian Federation to aggravate the already tense security situation.</p> <p>2. The parties call on the Russian Federation to choose the path of diplomacy, to take urgent steps to de-escalate and stop the destabilization of the security situation in and around Ukraine, in particular to withdraw its armed forces from the temporarily occupied territories of Ukraine and from the immediate vicinity of the Ukrainian border.</p> <p>3. The parties state that Russia's recognition of the so-called "Donetsk and Luhansk People's Republics" affirms a conscious unilateral withdrawal from the Minsk agreements and is a clear violation of international law, the territorial integrity of Ukraine and the most serious blow to the political-diplomatic settlement, which Ukraine and its partners are actively working to promote.</p> <p>4. The Republic of Estonia reaffirms its unwavering support for Ukraine's sovereignty and territorial integrity within its internationally recognized borders.</p> <p>5. The parties reiterate their commitment to a peaceful and diplomatic solution to the current crisis. They will continue to work towards a Europe united at peace, of which Ukraine is an intrinsic part. They affirm the fundamental right of every nation to freely choose its security arrangements and reject any attempts to create dividing lines in Europe.</p>		<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-estlands-president-zelensky-kontakt-nyh-73012</p>			
torsdag 22. februar 2022		13:30	<p>Møte med pressen</p>	<p>1. Russland bruker uavhengighetskranglingen av Luhansk og Donetsk som juridisk grunnlag for videre offensiv handlinger i Ukraina.</p> <p>2. Situasjonen i Ukraina er brudd på internasjonal lov, og dette er en utfordring som også gjelder Europa og verdens demokratier. Europa overvurderer ikke denne truet, men må ikke ikke overvurde titk til å sette i fare Ukraina.</p> <p>3. Takknemlighet for Estland støtte til Ukraina, både diplomatiskt og militært.</p>	<p>1. The decision of the Russian Federation to recognize the so-called "sovereign entities" in the temporarily occupied territories of the Donetsk and Luhansk regions is another manifestation of aggression against Ukraine and requires an immediate response from our partners, including the imposition of tough sanctions. This is a new act of aggression against Ukraine, which requires an immediate and decisive response from international partners and the international community. We believe that this decision of the Russian Federation creates a legal basis for further armed aggression against the state of Ukraine," Volodymyr Zelensky stressed.</p> <p>2. The President noted that with such a decision, Russia violates all possible bilateral and multilateral international obligations, the UN Security Council resolution on Ukraine of February 17, 2015. "We share the common view that Russia's escalation around Ukraine is an unprecedented challenge for Europe and the world at large. It is in Ukraine today that the future of European security is being decided, whether Ukraine is a part," the Ukrainian President said. He called on Europe and the world not to repeat the tragic mistakes made in Georgia in 2008. "We agree on the need to immediately impose sanctions for another act of aggression against Ukraine. These sanctions should include a complete ban to Nord Stream 2. In addition, today Ukraine needs more than ever support from partners in terms of defense capability and economic support, energy stability," said Volodymyr Zelensky.</p> <p>3. He thanked Alar Karis, who is visiting Ukraine for the first time as President of Estonia, which is especially important "in the context of a critical escalation of the security situation around Ukraine." "This is a very important signal for us, for Ukraine, for our country, great support. I am very grateful to you," the President said. "We consider your visit as a moment of solidarity on the part of Estonia, a reliable friend and partner of Ukraine within the EU and NATO. This is another important confirmation of Estonia's firm and unwavering support for Ukraine's sovereignty and territorial integrity," the President added. He also thanked Estonia for its decision to transfer certain weapons, including Javelin missiles and a modern military field hospital, which is an important contribution to enhancing Ukraine's defense capabilities.</p>	<p>1. Dress med slips 2. Høydelige statlige lokaler, redapper, landenes flagg i bakgrunnen.</p>	<p>Kyiv</p>	<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-estlands-president-zelensky-kontakt-nyh-73048</p>	
14:07		Møte med pressen	<p>1. Zelensky vurderer, etter anbefaling fra utenriksdepartementet, å avslutte diplomatisk relasjon med Russland.</p> <p>2. Ukraina har gitt flere ganger sett på deskalere situasjonen gjennom diplomatiske relasjoner.</p> <p>3. Ukraina må, selv om det antes sees usannsynlig at det vil nedvikt, være forberedt på å handle egen konvensjonell og forsvarssin sin stat ved en Russisk offensiv.</p>	<p>1. President Volodymyr Zelensky announced that he had received a request from the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine regarding the severance of diplomatic relations between Ukraine and the Russian Federation. "Immediately after our press conference, I will work on this issue. And not only this issue, but also our effective steps as regards escalation on the part of the Russian Federation," he said.</p> <p>2. Volodymyr Zelensky stressed that it was not the first time that Ukraine called on Russia to resolve the issue of de-escalation through dialogue at the negotiating table. "We are ready to do it on any platform, and Russia knows it. And not only Russia. In recent months, we have consulted with almost all the leaders of the EU, the United States and the United Kingdom, and proposed various forms of dialogue in which the Russian Federation would be present," the President reminded.</p> <p>3. The President stated that on February 21, by recognizing illegal formations in the occupied territories of the Donetsk and Luhansk regions, the Russian Federation gave the answer that everyone saw. "Ukraine must respond to this by defending its sovereignty and state," Volodymyr Zelensky said. At the same time, according to the President, the Ukrainian side believes that a broad escalation on the part of Russia will not happen. "But if it happens, (large-scale offensive - ed.) martial law will be imposed," added Volodymyr Zelensky.</p>		<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-estlands-president-zelensky-kontakt-nyh-73052</p>			
21:48		Møte med parlament (Verkhovna Rada)	<p>1. Behov for å hurtig eksplosjoner til sikkerhet og forsvarse.</p> <p>2. Behov for å inkludere Ukrainas siksøkere for understøttelse av Ukrainas forsvar.</p>	<p>1. President of Ukraine Volodymyr Zelensky met with representatives of parliamentary factions and groups of the Verkhovna Rada. The participants discussed the development of the situation on the state borders of Ukraine, as well as ways to respond to the risks that have arisen due to Russia's recognition of terrorist formations in the temporarily occupied territories of the Donetsk and Luhansk regions.</p> <p>2. Volodymyr Zelensky called on the representatives of the parliamentary factions to ensure the prompt adoption of the Verkhovna Rada's decision related to strengthening the defense capabilities of our state. In particular, this applies to amendments to the state budget to increase expenditure on financing the national security and defense sector. "We must be aware that such decisions require an immediate response from the Parliament. Therefore, I ask the leaders of the factions to ensure that the Verkhovna Rada makes decisions that will strengthen our defense sector as fast as possible. And this is exactly what can be resolved within the Defense Coalition, when everyone will work as quickly and harmoniously as possible," the President said.</p> <p>3. The Head of State also initiated meetings with representatives of Ukrainian business, at which they intend to consider the creation of an investment fund to help the Ukrainian army. "It will be very good if Ukrainian business is actively involved in helping our army, our defenders, and Ukraine's defense sector," Volodymyr Zelensky said.</p>	<p>NIL</p>	<p>Kyiv</p>	<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-zelensky-verkhovna-rada-deputatih-frakcij-73053</p>		
23:57		Videotele	<p>1. Oppfordrer til økonomisk patriotisme.</p> <p>2. Oppfordrer til samhold mellom politiske blokkene.</p> <p>3. Oppfordrer til å holde Ukraine forstørrelse for industriell gående.</p> <p>4. Utvikl. et kategorisk og samlet respons på situasjonen gjennom delvis mobilisering.</p>	<p>1. President of Ukraine Volodymyr Zelensky is initiating a program of economic patriotism. According to the President, while the Ukrainian servicemen are defending the country, other citizens must work and invest in the state's economy, including funding for the army. "I'm afraid it's the one who fights with the enemy for his land. And the one who invests money in it and creates jobs on it. That is why we are launching a program of economic patriotism. These are additional incentives to local production. Targeted programs to support certain industries," said Volodymyr Zelensky.</p> <p>2. The President called on Ukrainian politicians to be statesmen at this time and to abandon their ambitions for the sake of Ukraine. "I met with all leaders of parliamentary factions and groups. Everyone understands that today we need a Defense Coalition in the Parliament. Urgent, quick and important decisions for the economic stability and defense capabilities of our state. Today, all politicians, all parties are of the same color - blue and yellow," Volodymyr Zelensky stressed.</p> <p>3. He said that tomorrow he would hold a meeting with representatives of 50 largest Ukrainian companies in the field of big business. "They all must stay in Ukraine. Their enterprises are located on Ukrainian land, which is protected by our military. Consequently, businesses must protect our economy, finance, and create jobs. Raise and strengthen Ukraine. Together, everyone on their own front," the Head of State is convinced.</p> <p>4. At the same time, the President noted that now there is no need to announce a general mobilization, instead there will be a call-up of citizens who are enlisted in the operational reserve of the Armed Forces. Assignment of territorial defense reserves will also be held. Volodymyr Zelensky stressed that Ukrainians are a peaceful nation that wants silence. "But we remain silent today, we will disappear tomorrow. Daily hard work is ahead of us all. And we are ready for it. Personal confidence. Confidence in the country. Confidence about our victory. Don't weep, gain!" the Head of State emphasized.</p>	<p>1. Kled i dress, med slips. 2. Offisiell uttrykk i statlige lokaler. 3. Ukrainsk flagg og kart i bakgrunnen. 4. Tegnespråkstolk til høyre</p>	<p>Kyiv</p>	<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-politika-ekonomicheskogo-patriotsma-73055</p>		
13:08		Nyhetsssk	<p>1. Erklarer unntakstilstand.</p>	<p>1. President of Ukraine Volodymyr Zelensky held a meeting of the National Security and Defense Council of Ukraine, during which a decision was made to impose a state of emergency on the entire territory of Ukraine, except the Donetsk and Luhansk regions, where Joint Forces Operation is underway. According to Secretary of the National Security and Defense Council Oleksiy Danilov, the Verkhovna Rada must approve the relevant presidential decree on the state of emergency after the President signs it.</p>	<p>Nil</p>	<p>Kyiv</p>	<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-erklarer-unntakstilstand-73056</p>		
13:28		Nyhetsssk	<p>NIL</p>	<p>President of Ukraine Volodymyr Zelensky began a meeting with President of the Republic of Lithuania Gitanas Nausėda and President of the Republic of Poland Andrzej Duda, who arrived in Ukraine on a working visit.</p>	<p>1. Dress med slips 2. Høydelige statlige lokaler, redapper, landenes flagg i bakgrunnen.</p>	<p>Mariinsky Palace, Kyiv</p>	<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-zelensky-gitanas-nauseida-andrzej-duda-73057</p>		
14:20		Pressemelding	<p>1. Fordemmede av Russlands aggresjon, og støfesting av Russlands ansvar som aggressor.</p> <p>2. Russisk avvik fra internasjonal lov, og egen forpliktelse til dette.</p> <p>3. Oppfordre det internasjonale samfunnet til sterke sanksjoner</p> <p>4. Støfestig Ukrainas støttepunkt som en "vestlig" nasjon, klynter Ukraina ytterligere mot EU og en pan-europeisk</p>	<p>1. The Presidents of Ukraine, the Republic of Lithuania and the Republic of Poland – the Lublin Triangle, gathered in Kyiv on 23 February 2022, express our strongest condemnation of the decision by the Russian Federation to recognise the quasi-entities in the temporarily occupied territories of Ukraine – the so-called "Luhansk People's Republic" and "Donetsk People's Republic". This unprovoked aggressive step by Russia constitutes yet another blatant violation of international law and principles of the international law, including the UN Charter, as well as security assurances given to Ukraine in the framework of the 1994 Budapest Memorandum. The Russian Federation's violation of the principles of non-aggression and self-defense, as well as responsibility for the destruction of the civilian population in the occupied territories of Ukraine, remains a clear violation of the principles of international law and principles of the international law, including the UN Charter, as well as responsibility for the destruction of the civilian population in the occupied territories of Ukraine.</p> <p>2. We reaffirm our strong commitment to the sovereignty, independence, and territorial integrity of Ukraine within its internationally recognized borders, extending to its territorial waters. The Russian Federation's decision to recognise the so-called "DPR" and "LPR" will have no legal implications. We call upon the international community to take resolute and far-reaching steps in response to this yet another act of aggression committed by Russia against the sovereignty and territorial integrity of Ukraine. This response should include swift introduction of robust package of sanctions against the Russian Federation, including the measures targeting the Nord Stream 2. We urge Russia to de-escalate and to withdraw its armed forces deployed around Ukraine's borders and in temporarily occupied territories of Ukraine, and to refrain from taking any further military actions.</p> <p>3. The Presidents of Lithuania and Poland stand by Ukraine and fully and common support its efforts to solve Russian-Ukrainian conflict by diplomatic and peaceful means. Ukraine deserves our strongest support of its European and Euro-Atlantic aspirations, which goes in line with the free will and choice of the Ukrainian nation. Lithuania and Poland reaffirm their support for Ukraine's European perspective, in line with respective joint Declarations signed on 18 March and 3 May 2021. We emphasize that, given the significant progress in the implementation of the Association Agreement and internal reforms, as well as the current security challenges, Ukraine deserves EU candidate status and the Republic of Lithuania and the Republic of Poland will support Ukraine in achieving this goal.</p> <p>4. Volodymyr Zelensky thanked the Presidents of Lithuania and Poland for being among the first to recognize Ukraine's European perspective and sign the relevant bilateral declarations.</p> <p>5. "I am convinced that we should not stop there. Concrete steps by EU that would demonstrate full membership could significantly support Ukraine in the current difficult situation. We talked about it a lot. We believe that today this is a very important signal for Ukrainian society, for the unification of our state," said the President of Ukraine during a conversation with the media following talks with the leaders of the Lublin Triangle in Kyiv. "Our meeting today confirmed that Lithuania and Poland stand with Ukraine. We appreciate it, friends," Volodymyr Zelensky summed up.</p>	<p>NIL</p>	<p>Mariinsky Palace, Kyiv</p>	<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-zelensky-gitanas-nauseida-andrzej-duda-73057</p>		
16:29		Møte med presen	<p>1. Krypte Ukraina nærmere EU</p>	<p>1. In a joint statement signed as a result of today's talks, the leaders of Ukraine, Poland and Lithuania emphasized that "given the significant progress in the implementation of the Association Agreement and internal reforms, as well as the current security challenges, Ukraine deserves EU candidate status and the Republic of Lithuania and the Republic of Poland will support Ukraine in achieving this goal."</p> <p>2. Volodymyr Zelensky thanked the Presidents of Lithuania and Poland for being among the first to recognize Ukraine's European perspective and sign the relevant bilateral declarations.</p> <p>3. "I am convinced that we should not stop there. Concrete steps by EU that would demonstrate full membership could significantly support Ukraine in the current difficult situation. We talked about it a lot. We believe that today this is a very important signal for Ukrainian society, for the unification of our state," said the President of Ukraine during a conversation with the media following talks with the leaders of the Lublin Triangle in Kyiv. "Our meeting today confirmed that Lithuania and Poland stand with Ukraine. We appreciate it, friends," Volodymyr Zelensky summed up.</p>			<p>https://www.president.gov.ua/en/no/nyh/president-ukraina-zelensky-gitanas-nauseida-andrzej-duda-73057</p>		

onsdag 23. februar 2022			
16:57	Møte med pressen	<p>1. Tydeliggjøre sikkerhetsrisikoen kan utgjøre for resten av Europa. Støtten til Europa involverer også viktigheten til konflikten.</p> <p>2. Økt militært kapasitet gjennom tette europeiske bånd.</p> <p>3. Enighet og tydelighet i forståelsen av Russiske handlinger.</p> <p>4. Tydeliggjøre sankjonenes rolle i konflikten.</p>	<p>1. During a meeting with President of the Republic of Poland Andrzej Duda and President of the Republic of Lithuania Gitanas Nausėda, President of Ukraine Volodymyr Zelensky discussed the consequences of the Russian Federation's actions for European and regional security and coordinated efforts to counter Russian aggression. "We have discussed the consequences of Russia's actions for European and regional security. We share the view that the future of European security is now being decided at home, in Ukraine. We've coordinated our efforts to counter Russian aggression and de-escalate the conflict," Volodymyr Zelensky said.</p> <p>2. He noted that Poland and Lithuania support Ukraine not only in words, but also in deeds, and make an important contribution to increasing the defense capabilities of our country. "The protective helmets, ammunition and Singer-man portable anti-aircraft missile systems handed over to our security and defense forces are the help that the Ukrainian military needs right now," the President said.</p> <p>3. In addition, the President of Ukraine expressed gratitude for the fact that Lithuanian and Polish diplomats keep working in Ukraine, and this is an important signal. "We also appreciate the importance and clarity of their position. They are the ones who are doing what they can do. We are grateful for the fact that the Lithuanian and Polish embassies remain in Ukraine. This is a clear sign of the will of the Polish and Lithuanian governments to support Ukraine. We are united in our assessments of these crimes, these decisions of the Russian Federation. We are united in our territorial integrity. This is the legitimization of the military presence of the Russian Federation in the temporarily occupied Donbas, which had been concealed behind separate chapters for eight years. This is a unilateral withdrawal of the Russian Federation from the Minsk agreements and an undermining of many years of international efforts to peacefully resolve the situation in the Ukrainian Donbas," Volodymyr Zelensky stressed.</p> <p>4. The President is convinced that the response of the international community to this another one crime of Russia must be decisive, tough and urgent. Volodymyr Zelensky noted that Ukraine welcomes the decisions to impose new sanctions against Russia, which were adopted by the European Union, the United States, Canada and the United Kingdom. "We look forward to further steps of increasing sanctions pressure against Russia," he added. Germany's decision to stop the certification of Nord Stream 2 is also important. "It must become irreversible and completely stop this project, which is a weapon that is already being used against Ukraine and against Europe," the President stressed.</p>
17:17	Møte med pressen	<p>1. Ukrainsk forsvarslag og evne er sterkt.</p> <p>2. Russiske beroligingsstøtter er uforutsetbare.</p> <p>3. Annoder det internasjonale samfunnet om sikkerhetsgarantier og støtte.</p>	<p>1. President of Ukraine Volodymyr Zelensky emphasizes that the Ukrainian army is ready for any scenario, but the details will not be disclosed. The President made this statement to the media following a meeting with the Presidents of Poland and Lithuania in Kyiv. "Only I and my army will know the clear steps regarding the defense of our state. And believe me, we are ready for anything," Volodymyr Zelensky stressed.</p> <p>2. The Head of State noted that he could not predict the personal decisions of the President of Russia or the actions of Russian-controlled formations in the occupied territories of Donbas.</p> <p>3. According to him, since the Budapest Memorandum is no longer working, Ukraine needs new security guarantees. "It is no secret that Budapest is not working. We clearly understand that currently Ukraine is not in any of the security alliances. We protect Ukraine ourselves with the support of our partners. But it is Ukrainians who are doing. That is why Ukraine needs security guarantees, clear, concrete, right now," the President said.</p> <p>"It is very important to have the support of other partners. And given that we now have 150,000 Russian troops on the border, temporarily occupied territories, I believe that Russia should be among those countries that provide clear security guarantees. It is no secret, I have repeatedly invited the President of Russia to sit down at the negotiating table and speak. Because this is a matter of dialogue, not a matter of conditions," Volodymyr Zelensky added.</p>
22:09	Møte med industrien	<p>1. Hele Ukraina må jobbe sammen i perioden som kommer, oppfordrer til patriotisme og felleskap foran individuelt behov og ønsker.</p> <p>2. Staten skal legge de beste forholdene til rette for at Ukrainske markeder skal kunne fortsette.</p>	<p>1. President of Ukraine Volodymyr Zelensky met with representatives of big business operating in our country. The event was attended by owners and top managers of the largest 1 Ukrainian companies and business groups. The Head of State thanked the businesses for hearing the signal from the authorities at a difficult time for Ukraine, and together with other high-ranking officials informed them about the current situation. "It is important to note that you are in Ukraine, I am not interested in your country or misspending billions of dollars in any issues. We must all go through this difficult period together, as private individuals. The President of Ukraine has invited all the business leaders present at the meeting. "We protect our state, our citizens, as well as our companies. Therefore, you will have to protect them together with us - both companies and the people who work for them," he said. The Head of State urged the businesses to be in Ukraine these days, next to their teams. According to Volodymyr Zelensky, the state is working to ensure that the situation in the economy is stable, and that the national currency is stable. Business representatives stressed their readiness to cooperate with the authorities to resolve all the issues that arise today.</p>
06:59	Nyhetssak	<p>1. Ren informativ og nøyaktig budskap om hva som skjer.</p>	<p>This morning Russia launched a new military operation against our state. This is an unjustified defensive and cynical invasion. There are strikes on military and other important defense facilities, border units are under attack, the situation in the Donbas has degraded. The Armed Forces of Ukraine, all special and law enforcement agencies of the state are on alert. The National Security and Defense Council is working in an emergency mode. Our diplomats are informing the world about what is happening. Ukrainians will never give up freedom and independence to anyone. Only we, all citizens of Ukraine, have been determining our future since 1991. But now the fate of not only our state is being decided, but also what life in Europe will be like. Whether at least something of the force of international law remains will depend on the world's fair and just response to this aggression. Civilians of Ukraine should stay at home. Warn your loved ones about what is happening. Take care of those who need help. All thoughts and prayers are with our soldiers. Glory to Ukraine!</p>
08:57	Nyhetssak	<p>1. President Zelensky har ivaretatt militær unntakstilstand i 30 dager, godkjent i Verkhovna Rada</p> <p>2. Dette setter den ukrainske grunnloven til side og frihet og rettsligheit til ukrainske borgere er sikret.</p>	<p>1. President Volodymyr Zelensky signed Decree No 64/2022 "On the imposition of martial law in Ukraine". People's deputies approved the document by 300 votes. According to the decree, martial law is imposed from 9:00 am February 24, 2022 for a period of 30 days. This decision was made due to the military aggression of the Russian Federation against Ukraine, on the basis of the proposal of the National Security and Defense Council and in accordance with Ukrainian law.</p> <p>2. Due to the imposition of martial law in Ukraine, the constitutional rights and freedoms of man and citizen provided for in Articles 30-34, 38, 39, 41-43, 53 of the Constitution of Ukraine may be temporarily restricted; temporary restrictions on the rights and legitimate interests of legal entities will also be imposed.</p>
09:10	Internett møte	<p>1. Informasjon om presidents händelser.</p>	<p>Due to the launch of a military operation against Ukraine by Russia, President Volodymyr Zelensky held an urgent meeting with the leadership of the government, representatives of the defense sector and the economic block. Up-to-date information was heard on the current security situation in Ukraine and in its borders, as well as on the measures taken by the security and defense forces to repel the Russian armed forces. The President also spoke about negotiations with world leaders to form an international coalition to end Russian aggression. In addition, measures to ensure the livelihood of the country were discussed.</p>
10:50	Pressekonferanse	<p>1. Zelensky jobber aktivt med situasjonen, og har gjort alle nødvendige grep for at nasjonen skal fungere effektivt.</p>	<p>1. President of Ukraine Volodymyr Zelensky has approved all necessary decisions to defend the country. The Armed Forces are actively resisting the troops of the Russian Federation, which carried out a treacherous attack on our state. "At 5 am, Mr. Putin actually declared war against Ukraine. He did it for no reason. There was no reason to declare war against Ukraine unilaterally. Only fake reasons used by Russian propaganda."</p> <p>2. "President Volodymyr Zelensky immediately convened the Military Cabinet, the National Security and Defense Council. All the necessary decisions were made in terms of the logistics of the counter-operation against the armed forces of the Russian Federation, and martial law was imposed in Ukraine. These are concrete actions to protect our territorial integrity," said the Adviser to the</p>
12:28	Pressekonferanse	<p>1. Befolkningsmål støttes tjenestemenn.</p> <p>2. Befolkningsmål mottar også spesialstøtte, enten som soldater, døvere blv. osv.</p> <p>3. Ukrainske media må informere befolkningen og rapportere på Ukrainsk suksess og russiske nederlag.</p>	<p>1. The Armed Forces of Ukraine are fighting hard battles repelling attacks by the Russian army throughout our country. The Ukrainian servicemen need the support of citizens. This was stated by President Volodymyr Zelensky during a briefing at the Office of the Head of State. "Our servicemen need this support. The main thing is that they need the support of our population. We have an army of powerful men. Our population is also a powerful army. So support our military," Volodymyr Zelensky said.</p> <p>2. The President called on the Ukrainian media to more actively inform the public about the success of the Armed Forces and the losses of the enemy. "The enemy has suffered heavy losses. The losses of the enemy will be even greater. They came to our land. Ukraine is under attack from the north, east and south. Attacked from the air. Protection forces. Today, the army and national solidarity are the mainstay of Ukrainian statehood," the President said.</p> <p>3. Volodymyr Zelensky stressed that the provision of weapons to all citizens who want to defend Ukraine's sovereignty has already begun. "The future of our Ukrainian people depends on every citizen. Everyone who has combat experience and can join the defense of Ukraine must come to the appropriate center. The Ministry of Internal Affairs will involve veterans in the defense of the state," he said. The President also called on citizens to join the donation of blood for wounded defenders.</p>
13:10	Pressekonferanse	<p>1. Vi mobiliserer alle som er ville til å sløss for Ukraina.</p> <p>2. Hver eneste ukraiener er avgjørende for landets suksess i konflikten.</p> <p>3. Industri- og verksomhetsgruppernes oppdragethetsforhold til å holde landet i gang, og underbygge krigsrådet.</p> <p>4. Nasjonale banker er klargjort og iføgt for å fungere under denne konflikten.</p>	<p>1. All sanctions will be lifted on Ukrainian citizens who are currently subject to restrictive measures and who are ready to defend the sovereignty and territorial integrity of the state and defend the country in the ranks of the Territorial Defense Forces. This was announced by President Volodymyr Zelensky during a briefing at the Office of the Head of State. "We will lift sanctions by the decision of the National Security and Defense Council on all citizens of Ukraine who are ready to defend our state with weapons in their hands as part of territorial defense," he said.</p> <p>2. The President emphasized that the future of the Ukrainian people now depends on every citizen of Ukraine. "Everyone who has combat experience and can join the defense of Ukraine must immediately come to the relevant staffing centers of the Ministry of Internal Affairs," said the President.</p> <p>3. Volodymyr Zelensky called the country's economy and the continuation of enterprises' operations another frontline. "Working now is also a serious plus, as well as defense in these difficult conditions. Therefore, our future depends on each company, each entrepreneur. Take care of your employees, for the good of society, for the good of each of us. People should have all the necessary goods; all the necessary services," he said.</p> <p>4. The President also assured that the National Bank and the banking system have all the necessary resources to meet the financial needs of the state, its defense, to protect the interests of citizens.</p>
14:13	Pressekonferanse	<p>1. Ukraina har brudddiplomatiske bånd med Russland.</p> <p>2. Appell til det russiske folk om å sveile seg og demonstrere mot egne myngsigheter.</p>	<p>1. The state of Ukraine severed diplomatic relations with the Russian Federation, which treacherously attacked it at 5 am on February 24. This was stated by President of Ukraine Volodymyr Zelensky at a briefing at the Office of the Head of State. "This morning has gone down in history, but this story is completely different for our country and for Russia. We have severed diplomatic relations with Russia. Ukraine is defending itself and will not give up its freedom, no matter what Moscow thinks. For Ukrainians, independence and the right to live in their land according to their will is the highest value. Russia treacherously and self-destructively attacked our state in the morning. Just like Nazi Germany did during the Second World War," Volodymyr Zelensky stressed.</p> <p>2. According to him, from today Ukraine and Russia are on different sides of world history, because the Russian Federation is on the path of evil. At the same time, according to the President, much depends on the Russian people now. "Today, the citizens of Russia will choose which way of them personally is on," he said. Volodymyr Zelensky called on all Russian citizens who have not yet "lost their conscience" to come out and protest against this war with Ukraine. He also asked Ukrainians who have relatives, friends, acquaintances, journalists, bloggers in Russia to address them with appropriate appeals and information so that the Russian Federation knows that.</p>
18:01	Address by the President of Ukraine	<p>1. Til ukrainsk befolkning: Situationsoppdatering og informasjon om krigens utvikling.</p> <p>2. Til russisk befolkning: Snakk myngsigheter deres i mot, og ta avstand fra deres handlinger.</p> <p>3. Denne angrepsskriftet kostar Rusland mer enn de har rådt.</p> <p>4. Ukrainske stål må sammen, både i kampen, støtte skytene og annen innstans.</p> <p>5. Europiske ledere må telle høring i dag, hvis ikke krigen hos dere i morgen.</p>	<p>1. Citizens of Ukraine. What do we hear today? It's not just rocket explosions, battles, the roar of aircraft. It is the sound of a new Iron Curtain lowering and closing Russia away from the civilized world. This is not a war in our capital, but the war of Russia's Iron curtain, the Ukrainian army, our border guards, police and defense services stopped the iron curtain. In this language of course, this is called an operation against us. The Armed Forces are doing great things in the north, the south, the west, the north for the defense of the city we are working in. This is our cause, this is our mission. The Armed Forces are doing great things in the north, the south, the west, the north for the defense of the city we are working in. Our troops are fighting battles in the direction of the Donbas. The Russian army is pushing things out of the occupied Crimea, trying to advance towards Melitopol. In the north of the country, the enemy is slowly advancing in the Chernihiv region, but there are forces to hold. Reliable defense is built in the Zhytomyr region. Enemy paratroopers in Hostomel are blocked, troops are ordered to destroy them. Yes, we, unfortunately, have losses, losses of heroes. Yes, we have captured Russian soldiers. Our doctors are helping some of those who have surrendered. Many Russian aircraft and many armored vehicles were destroyed.</p> <p>2. Some Russians are already calling on social media that they are against the war. We see it. But the leadership of the Russian Federation is unlikely to see it. So please, if you hear us, if you understand us, if you understand that we are attacking an independent country, please go to your embassy and tell the President of your country. We are Ukrainians. We are on our land. You are Russians. Now your military has started a war. The war is in our land. We want every nation to open Red Square or somewhere else on the streets of your capital. In Moscow, in Petersburg and other cities in Russia. Not only in Instagram. It is very important. When the world community, Russia is becoming an analogue of the so-called DPR. This is completed isolation.</p> <p>3. I am in constant contact with the leaders of partner countries and international organizations. Russia has already begun receiving the first sanctions from a large package of sanctions, the most powerful in world history. No one will be able to convince or force us, Ukrainians, to give up our freedom, our independence, our sovereignty. But it seems that the Russian leadership is trying to do this by destroying the potential of their country. Everything that Russia has done since 2020 can now be buried live in front of the world. We emphasize that Ukraine did not choose the path of war. But Ukraine prefers to return to peace.</p>
01:10	Address by the President to Ukrainians after the first day of Russia's attacks	<p>1. Situationsoppdatering om krigens utvikling.</p> <p>2. Zelensky skal ikke laukeres, han blir i Kyiv, til tross for truslene mot ham.</p> <p>3. Europiske ledere støtter oss, men er ikke til å bli allierte.</p> <p>4. Ukraina er ikke redd, selv om vi er alene, og det er ukrainske sikkerhetskytter som holder Ukraina levende.</p>	<p>1. Men og kvinner, vores defensører! You are brilliantly defending the country from one of the most powerful countries in the world. Today Russia attacked the entire territory of our state. And today our defenders have done a lot. They defended almost the entire territory of Ukraine, which suffered direct blows. They regain the one that the enemy managed to occupy. For example, Hostomel near Kyiv. This gives more confidence to the capital. According to preliminary data, unfortunately, we have lost 137 of our heroes today - our citizens. 316 of them are officers. 316 were wounded. On our Zmiinyi Island, defending it to the last, all the border guards died heroically. But did not give up, all the border guards died heroically. They are the citizens of Ukraine. But I have no right to say where they are now. According to our information, they are now in the Zaporizhzhia region. My family is the number two target. They are why Ukraine can politically by destroying the Head of State. We also have information that enemy sabotage groups have entered Kyiv. That's why I am asking Kyivites very much, be careful, follow the rules of curfew. Remain in the government quarter together with all those who are necessary for the work of the central government.</p> <p>2. I know that a lot of fakes are being produced. In particular, that I already left Kyiv. I stay in the capital, I stay with my family. Every day, the head of international relations, directly managing our foreign policy. And I will stay in the capital. The reason is that the Head of State is the symbol of the state. He is the symbol of Ukraine. But I have no right to say where they are now. According to our information, they are now in the Zaporizhzhia region. My family is the number two target. They are why Ukraine can politically by destroying the Head of State. We also have information that enemy sabotage groups have entered Kyiv. That's why I am asking Kyivites very much, be careful, follow the rules of curfew. Remain in the government quarter together with all those who are necessary for the work of the central government.</p> <p>3. Not matter how many conversations I had with the leaders of different countries today, I heard a few things. The first is that we are supported. And I granted to each state that helps Ukraine concretely, not just in words. But there is another - we are left alone in defense of our state. Who is ready to fight with us? Honestly - I do not see who. Who is ready to guarantee Ukraine's access to NATO? Honestly, everyone is afraid. Today we heard from Moscow that they still want to talk. They want to talk about Ukraine's neutral status. Well, the truth is, what security guarantees will we have? And what specific countries will give them? We need to talk about the end of this invasion. We need to talk about a ceasefire. But now the fate of the country depends entirely on our army, on our heroes, our security forces, all our defenders. And on our people, your wisdom and the great support of all friends of our country. Glory to Ukraine!</p> <p>4. And we are not afraid of anything. We are not afraid to defend our state. We are not afraid of Russia. We are not afraid to say everything about security guarantees for our state. We are not afraid to talk about neutral status. We are not in NATO now. But the truth is, what security guarantees will we have? And what specific countries will give them? We need to talk about the end of this invasion. We need to talk about a ceasefire. But now the fate of the country depends entirely on our army, on our heroes, our security forces, all our defenders. And on our people, your wisdom and the great support of all friends of our country. Glory to Ukraine!</p>

07:27	Address by the President on the second morning of the large-scale war	<p>1. Situasjonsoppdatering med formning av ukrainernes narrativ.</p> <p>2. Ukrainske styrker er sterke, og står i mot russisk aggresjon.</p> <p>3. Trekker paralleller til WWII.</p> <p>4. Ukraina står alleine, og derfor må vi stå sammen. Ta vært av hverandre, samarbeide. Helt staten jobber sammen.</p> <p>5. Til russiske borgere: Vi ser at dere hater oss, fortsett kampen.</p> <p>6. Dear citizens of the Russian Federation. As I said, tonight they started bombing residential areas of the hero city of Kyiv. It all reminds me of 1941. To all the citizens of the Russian Federation who come out to protest, I want to say - we see you. This means that you heard us. This means that you trust us. Fight for us. Fight against the war.</p>	<p>1. The second morning of a large-scale war. At 4 am, Russian forces continued to launch missile strikes on the territory of Ukraine. They say that civilian objects are not a target for them. This is a lie. In fact, they do not distinguish in which areas to operate. And as yesterday, the military and civilians are equally under Russian attack. The purpose of this attack is to put pressure on you, the citizens of Ukraine, to put pressure on our entire society. I emphasize: not just on the government; it's all Ukrainians. And today - even more than yesterday. Our men and women - all defenders of Ukraine - did not allow the enemy to realize the operational plan of invasion on the first day. Ukrainians demonstrate real heroism. The enemy was stopped in most directions. There are fights.</p> <p>2. Therefore, Russia's attack continues with the expectation that our forces will be tired. But no one is tired. Ukraine's air defense forces are protecting our sky. As much as possible. Enemy aircraft operate treacherously over residential areas, including the capital. Terrible explosions in the morning sky over Kyiv, bombing, hitting a house, fire - all this reminds of the first such attack on our capital, which took place in 1941.</p> <p>3. This morning we are defending our state alone, as we did yesterday. The world's most powerful forces are watching from afar. Did yesterday's sanctions convince Russia? We hear in our sky and see on our earth that this is not enough. Foreign troops are still trying to become more active in our territory. Only the solidarity and determination of Ukrainians can preserve our freedom and protect the state. Our brothers, the guard, National Guard, the police, intelligence, the Territorial Defense Forces - everyone performs their tasks to the maximum. It is very important that today our citizens also demonstrate maximum endurance and mutual support. Take care of your family and loved ones, but do not forget about the people around you. Those who are single, those who are alone, help them with food. Help find shelter where there is an alarm. Help with access to verified information. Stop the enemy wherever he is. The fate of Ukraine depends only on Ukrainians. No one but ourselves will control our fate. We are on the land, the road and in our city. It will not be possible to destroy our character. Kar is needed as helpers against our freedom. Russia will still have to talk to us sooner or later. Talk about how to end the fighting and stop this invasion. The sooner the conversation begins, the smaller Russia's losses will be.</p> <p>4. Dear citizens of the Russian Federation. As I said, tonight they started bombing residential areas of the hero city of Kyiv. It all reminds me of 1941. To all the citizens of the Russian Federation who come out to protest, I want to say - we see you. This means that you heard us. This means that you trust us. Fight for us. Fight against the war.</p>	<p align="center">Dear citizens of Ukraine. We are defending ourselves! We do not stop!</p> <p align="center">Glory to you! Glory to our army! Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Grøn t-skjorte, med grønn fluegakke 3. Ubårbart</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-prezidenta-ukrainy-zavchayu-vipiti-73133
fredag 25. februar 2022							
11:44	Pressekonferanse	<p>1. Zelensky skal ikke forlate landet, til tross for trusler.</p>	<p>"Today, the baseline scenario of the special operation of the Russian Federation is clear. The only goal is to enter Kyiv and liquidate the leadership of Ukraine, personally Volodymyr Zelensky. This is the purpose of the special operation. Therefore, there is such a crazy pressure on Kyiv. President Volodymyr Zelensky remains in Kyiv, because he must show the endurance of the Ukrainian people," said Mykhailo Podolak.</p>	<p>NL</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-scenarij-rosijskogo-napadennija-na-ukrajinu-zabivat-kyiv-73132	
13:07	Address by the President of Ukraine	<p>1. Russland er ikke bare en trussel mot Ukraina, men er trussel mot hele Europa.</p> <p>2. Nå viser Europa både med et stoppe Russlands afdøde! Task for Russlands fortsett sin krig, så hva neste steg?</p> <p>3. Appell til ukrainere: Gi ut i gaten og krev mer av dem myndigheter. Har du sidsedserfing og du velkommen til å bilda. Avslutt Russlands ydmylelse av Europaene.</p> <p>5. Til russiske myndigheter: la os forhandle.</p> <p>6. Ukrainas militære styrker: Dere er avgjørende!</p>	<p>1. Chancellor of Germany Olaf Scholz yesterday said Russia's invasion of Ukraine is something Europe has not seen for 75 years. And it's true. But this is not the whole truth. This is not just Russia's invasion in Ukraine, this is the beginning of the war against Europe. Against the unity of Europe. Against elementary human rights in Europe. Against all coexistence rules on the continent. Against the right that European states refuse to divide, yes, to divide the borders by force.</p> <p>2. The cities of Ukraine undergo rocket bombing for the second day already. Tank columns and air strikes are similar to something Europe has already seen a long time ago - during the Second World War and talked "never again" about. But it is this again. Now, in 2022, 75 years after the Second World War completion. I'm confident you see it - all of you, entire Europe. But we do not see in full what you are going to do. How are we going to prevent yourself when you help us to slowly in Ukraine?</p> <p>3. I'd like to point out what has already happened. And for this we are grateful. Sectoral sanctions. The United States, Canada, United Kingdom, the European Union, Australia and New Zealand introduced precisely sectoral sanctions against Russia. In particular, against all the largest banks. Against the largest Russian enterprises. Against Russia's access to Western technologies. But Russian tanks are still shooting at residential buildings in our cities. Armed vehicles are still attacking, including civilians. Ordinary citizens of Ukraine. Ukraine has sufficient force to stop this aggression. What to expect from European states further? Cancellation of visas for Russians? Cutting off SWIFT? Full isolation of Russia? Recall ambassador? Oil embargo? Closure of the sky? Today, all this should be seen in the table, because it is a threat to us, all of us, of Europe. You can still stop aggression. We must act without delay.</p> <p>4. Ordinary people can also do their part of the job, I'm sure, in every country of the world. Go out on the square of your city and demand peace for Europe, peace for Ukraine. If you are in a position to do so, then go out and demand that your government does not stop the war. This is right. When we fall in Kyiv, this is wrong, because Ukraine is not a threat to anyone. We are not threatening anyone. We are not threatening anyone. We are in no hurry to reach strong decisions, every European in the capital can already see our embassy and our assistance. Demand from your governments more financial, more military assistance to Ukraine. For this help is a help to you. Help yourself. If you have a combat experience in Europe and do not want to look at the indecision of politicians, you can arrive in our state and protect Europe with us where it is now urgently required. You have already been blackmailed with gas. Already humiliated. They already want to split and divide you the same way as they are trying to divide Ukraine today. Protect yourself. Just as we protect ourselves.</p> <p>5. I want to address Russian Federation President once again. Battles take place all over the territory of Ukraine. Let's sit at the negotiating table. To stop the death of people.</p> <p>6. And now I want to address the Armed Forces of Ukraine. Stand firmly. You are all we have. You are everything that protects our state. Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Grøn t-skjorte, med grønn fluegakke 3. Ubårbart</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-pryazhene-ukrainy-73165	
21:13	Pressekonferanse	<p>1. Zelensky er effektiv som landets leder og befinner seg fortsatt sentralt i Kyiv.</p>	<p>The Adviser to the Head of the President's Office reiterated that the enemy will not be able to implement its plans to eliminate the leadership of the Ukrainian state and create chaos in the country. He confirmed that President Volodymyr Zelensky is in Kyiv and is effectively managing the country and defense.</p> <p>"Yesterday, the day before yesterday, today he works around the clock. He has regular meetings with other leaders of the country - the Cabinet of Ministers, deputies, as well as regular consultations with world leaders. The President is aware of everything that is happening in the country and makes operational decisions on governing the country," Mykhailo Podolak stressed.</p> <p>"Today (President of Ukraine - ed.) is negotiating with world leaders in order to form the maximum fund of support for our Armed Forces by our partners," Mykhailo Podolak stressed.</p>	<p>NL</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-rosijskij-velik-napadennja-berzhechi-metodij-koli-73185	
00:38	Address by the President of Ukraine	<p>1. Ukraina gjer sitt ytterste, og idet i et diplomatiske spor, for å bedre situasjonen.</p> <p>2. Russland ser lever for lenger for kompense for manglene fremgangs, men disse er ikke trøt i perioden som kommer.</p> <p>3. Alle må gjøre sitt ytterste for å stanse den russiske aggresjonen. Hvert individ på bider, og holde ut, i perioden som kommer.</p>	<p>1. Today was a hard yet courageous day. We are fighting for our state absolutely on all frontlines: South, East, North, in many cities of our beautiful country, fighting around the clock on the diplomatic frontline as well - it's easier to say with whom I did not speak to among world leaders today. We continue this, I have been constantly working and spoke with President Macron, Scholz, Rutte, Mrs. von Leyen, President of the United States Biden. I outlined what Ukrainians still expect from the West to this aggression and agreed on new assistance, new support, significant assistance for our state. I thank all the leaders and I am separately grateful to President Biden. I was really glad to see the news from friendly Georgia. I want to thank the good, beautiful Georgian people who went out on the streets of their country and supported Ukraine. You are true friends! Thanks.</p> <p>2. Our main goal is to end this slaughter. The enemy suffers very serious losses. These are hundreds, thousands of killed soldiers who crossed our border, who came to our land. We suffer losses as well, unfortunately. Ukrainians resist the aggression heroically. It is impossible to justify. Therefore, the invaders have come up with more and more absurd accusations to try at least something. I am convinced that the main reason for the lack of recognition of the international community won't believe in our victory. That's why we must continue to fight. It's simply not correct that could easily bring peace and housing infrastructure are built from missile artillery. In Voron, Kyiv region, the first "grad" - at an orphanage Olyntya, Suny region, was shelled by "Grad"s. Housing quarters, shelter, kindergartens were under the shelling. What is this against Ukrainian children in a kindergarten? Who are they? Why are they here? They are neo-Nazis from kindergarten! Killed and injured children are the sentence to this invasion.</p> <p>3. Everyone, I emphasize, everyone must do everything they can to stop this war. Every day of aggression destroys normal life not only in Ukraine, but also in Russia, and in Europe, in the world. Europeans do not imagine yet what it is like to live when there is such a confrontation next to you. I have to say absolutely frankly, this night will be a day. Many cities of our state are under attack. Chernihiv, Sumy, Kharkiv, our boys in Donbas, cities of the south of Ukraine. Kyiv requires special attention. We cannot lose the capital. I appeal to our defenders on all fronts. This night we must use all available resources, including our reserves, to defend Kyiv. This night they will make assault attacks, they will defend Kyiv. We must defend Kyiv and what we are going to face. This night we have to withstand. The fate of Ukraine is not in our hands. Each soldier should be as careful as possible, please, each other, especially elderly people, lonely, those for whom it is very difficult now. In case of danger go to the shelter. Everyone who has already joined the country's defense or help defend, stop the enemy everywhere you can. Remove special signs that soldiers leave in the roads and buildings. Burn the enemy's equipment with anything you can. If even kindergartens are a permissible target for invaders, you must not leave them any chance.</p> <p>All thoughts, all prayers of Ukrainians are with our military. We believe in them, take care of them. Defend our state. The night will be tough, very tough. But the morning will come.</p> <p>Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Grøn t-skjorte, med grønn fluegakke 3. Ubårbart</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-pryazhene-ukrainy-73186	
09:30	Pressekonferanse	<p>1. Zelensky er effektiv som landets leder.</p>	<p>President of Ukraine Volodymyr Zelensky is working on a regular basis. Today, as in the last two days, he will hold a series of important talks with representatives of our Western partners in order to form the most effective coalition against the Russian Federation," he said.</p>	<p>NL</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-pryazhene-ukrainy-73188	
12:14	Address by the President of Ukraine	<p>1. Ukrainske lykkes i litt forsvar av staten, og neder Russland å utføre sine planer.</p> <p>2. Ukrainske har gjort seg fortjent til EU-medlemskap.</p> <p>3. Få Russland ut av SWIFT-samarbeidet.</p> <p>4. Ukrainske styrker lykkes og vinner isolert. Alle har et individuelt ansvar for å bilda et krigsrådsskap.</p> <p>5. Til russiske befolkning: Soldatene derselv vil ikke være her, så hjelp meg med å slappe. Til tidenes, som flere allerede har gjort, takk for det.</p>	<p>1. I can tell this address with good news. We withdrew and successfully repelled enemy attacks. The fighting continues in many cities and districts of our state. But we know what we are defending. The country, the land, the future of children. Kyiv and two cities around the capital are controlled by our army. The invaders wanted to block the road and part their people here as in Donetsk. We broke their plan. They did not gain any advantage over us. On our streets, in the skies of Kyiv, in Voron, in Kyiv region, even in the surrounding fields, a real battle for Kyiv took place. The enemy used everything against us: missiles, fighter aircraft, drones, artillery, armored vehicles, saboteurs, paratroopers. The invaders are shelling residential neighborhoods, including the use of missile artillery, trying to destroy energy facilities. They have very treacherous tactics. Dwellings destroyed by missiles and artillery are the ultimate argument for the world to stop the occupation invasion together with us.</p> <p>2. I say this as frankly as possible now: the people of Ukraine have already earned and have the right to become a member of the European Union. This will be the key evidence of our country's support. It is a crucial moment to close the long-standing strategic discussion once and for all and to decide on Ukraine's membership in the European Union. I discussed this today with Charles Michel, Ursula von der Leyen, Emmanuel Macron.</p> <p>3. The anti-war coalition is operating - defense weapons and equipment are heading to Ukraine. We already have almost full support from EU countries for disconnecting Russia from SWIFT, hope that Germany and Hungary will have the courage to support this decision. We have the courage to defend our homeland, to defend Europe.</p> <p>4. In each of our cities, the invaders are being severely rebuffed. Uman, Odesa, Kholos, Dubna, Kharkiv, Chernihiv, Kyiv - wherever the enemy kills our people, the Armed Forces of Ukraine are doing everything to stop and destroy the invaders. Uman, Lviv and other cities in western and central Ukraine that are under air attacks endure firmly. Well done! Every Ukrainian needs to remember one thing: if you can stop and destroy the invaders, do it all yourself, independently! All friends of Ukraine who want to join the defense - come! we will give you weapons! All the details of how to implement this will be announced in due course. We will also work with our partners to ensure that the title of Hero of Ukraine to Vitaliy Skalat is awarded to the title of Hero of Ukraine to Vitaliy Skalat.</p> <p>Vitaliy Skalat was a keeper of the 35th Separate Marine Brigade. At the cost of his own life, he blew up the bridge.</p> <p>Our military, national guards, national police, territorial defense, border guards, special services, citizens - hold on! We will defeat everyone. Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Grøn t-skjorte, med grønn fluegakke 3. Ubårbart</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-pryazhene-ukrainy-73189	
13:00	Address by the President of Ukraine	<p>1. Fortsterker og understreker Ukrainas maktordning - og øvre.</p> <p>2. Verdens ledere er med oss og støtter vår sak, og dette brører deres farer. Føks vil Russlands stenges ut fra det internasjonale økonomiske markeds glorioso innstillingen fra SWIFT.</p> <p>3. Betydningsfull av religiøse ledere og deres tilhengere.</p> <p>4. Vi har kanskje tatt forholdsregler ved verden mot oss, men vi klarer i fremtiden i et etendigheten.</p>	<p>1. Ukraine's readiness to defend its state, its solidarity with each other and courage have disrupted the scenario of occupation of our country. The world has seen - Ukrainians are strong, Ukrainians are powerful. Ukrainians are brave. So it is not surprising that such people always have friends more powerful than enemies.</p> <p>2. During the day, I spoke every hour with the leaders of states - friends of Ukraine. An extraordinary result was reached in relations with Italy. This is truly a new chapter for our states. The conversation with Prime Minister of the Italian Republic Mario Draghi went through in this place. Italy is a traditional world power. Discussed with Prime Minister Modi the course of our repulse of the aggressor. Received full support. Thanked my and our friend Erdogan for the unwavering support to our independence and territorial integrity. We agreed that today the ban on the passage of Russian warships in the Black Sea is extremely important. Now it's a reality. We have also agreed to organize talks with Russia. This can only be commended. And also the President of Switzerland, the Prime Minister of Greece, Prime Minister of the Netherlands Rooth - it seems that Ukraine has gained the sincere interest and attention of the entire normal civilized world.</p> <p>3. What is the practical result? Here it is - SWIFT. There is so much sense in this word for the Russian Federation! Disconnection from global financial civilization. Our diplomats fought around the clock and with inspiration for all European countries to agree on a sharp and fair decision to disconnect Russia from the international internet network. We also gained this victory. This is billions and billions of losses for Russia - a concrete price for this failure of our state. We always said: the truth is on our side. This means that the even greatest achievements are possible.</p> <p>4. Today I spoke with the leaders of church and religious communities of Ukraine. Metropolitan Epiphanius, Primate of the Orthodox Church of Ukraine; Metropolitan Onuphrius, Primate of the Ukrainian Orthodox Church; Sheikh Tamim, Sufi Mufti of Ukraine; Yaqub Beitch, Chief Rabbi of Kyiv and Ukraine, and His Holiness Pope Francis, Head of the Catholic Church. All leaders pray for our defenders, for the souls of our heroes who gave their lives for Ukraine, and for our unity and our victory. And this is very important.</p> <p>5. You know, today was a very good, sunny day in Kyiv. The day that the invaders tried to destroy for us, like everything else in the country. But today is also the first day of the life of a girl who was born in the Kyiv suburb this Saturday night. Now it's a widow. A weeping widow! I'm sure you see it in the news. I want to say just one more thing. We will fight as long as it takes to liberate the country. If children are born in shelters, even when the shelling continues, then the enemy has no chance in this undoubtedly People's war.</p> <p>To end my speech: Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Mørk grøn t-skjorte 3. Ubårbart</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-pryazhene-ukrainy-73190	
19:44	Address by the President of Ukraine	<p>1. Anerkjennelse av dem som ofrer alt i denne konflikten.</p>	<p>President of Ukraine Volodymyr Zelensky signed Decree № 74/2022 on awarding the title of Hero of Ukraine to sailor Vitaliy Skalat (posthumous) for outstanding personal courage and heroism shown in defending the state sovereignty and territorial integrity of Ukraine, loyalty to the military oath.</p> <p>I approved a decision to posthumously award the title of Hero of Ukraine to Vitaliy Volodymyrovych Skalat, a sapper of the 35th Separate Marine Brigade. At the cost of his own life, he blew up the bridge, the head of the State said.</p>	<p>NL</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-pryazhene-przedstavil-vitaliju-skalatu-zavchayu-vipiti-73190	
22:28	Pressemeldin 8	Anerkjennelse av dem som ofrer alt i denne konflikten.	<p>President of Ukraine Volodymyr Zelensky signed Decree № 74/2022 on awarding the title of Hero of Ukraine to sailor Vitaliy Skalat (posthumous) for outstanding personal courage and heroism shown in defending the state sovereignty and territorial integrity of Ukraine, loyalty to the military oath.</p> <p>I approved a decision to posthumously award the title of Hero of Ukraine to Vitaliy Volodymyrovych Skalat, a sapper of the 35th Separate Marine Brigade. At the cost of his own life, he blew up the bridge, the head of the State said.</p>	<p>NL</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/zaveznyi-pryazhene-przedstavil-vitaliju-skalatu-zavchayu-vipiti-73190	
14:00	Address by the President of Ukraine						
14:00	Address by the President of Ukraine						

08:18	Appeal to foreign citizens by the President of Ukraine	<p>1. Angrepet på Ukraina er et angrep på Europa. Russland driver en "injust" krig og alle Europes verdier er under angrep.</p> <p>2. Anmodning til alle verdens borgere om at slutte seg til kampane, sloss vidt ved side med Ukrainske soldater mot Russland.</p>	<p>1. Early in the morning of February 24, 2022, Russia launched a new military operation against Ukraine, an unprovoked criminal and cynical intrusion. The Russian army is using very vile tactics with all elements of war crimes under Geneva 1949 Convention, killing civilians and destroying their homes with missiles and artillery. Ukrainians have manifested the courage to defend their homeland and save Europe and its values from a Russian onslaught. This is not just Russia's invasion of Ukraine; this is the beginning of a war against Europe, against European structures, against democracy, against basic human rights, against a global order of law, rules and peaceful coexistence.</p> <p>2. The President of Ukraine Volodymyr Zelensky is addressing all citizens of the world, friends of Ukraine, peace and democracy. Anyone who wants to join the defense of Ukraine, Europe and the world can come and fight side by side with the Ukrainians against the Russian war criminals.</p> <p>3. According to Regulation on Military Service in the Armed Forces of Ukraine by citizens of their countries and stateless persons approved by Decree of the President of Ukraine # 248 of June 10, 2016, foreigners have the right to join the Armed Forces of Ukraine for military service under Contract of a voluntary basis to be provided in the Territorial Defense Forces of the Armed Forces of Ukraine. A separate subdivision is being formed of foreigners entitled the International Legion for the Territorial Defense of Ukraine. There is no greater contribution which you can make for the sake of peace. For enrollment and details please contact the Defense Attaché of the Embassy of Ukraine in your country (contact information - on the website of the Embassy).</p>	NIL	NIL	
					https://www.president.gov.ua/en/news/vozvashchenie-derzhav-yekologicheskoye	
09:54	Address to the citizens of Belarus by the President of Ukraine	<p>1. Belaruser må vite hvordan deres territorier blir brukt for å få livet i Ukrainske stile.</p> <p>2. Belarus står på fel side i krigene. Zelensky ber Belarusianerne om å velge Belarus, ikke Russland. Vi skal ikke være en del av Belarus' hævdelse av et godt folk. Hvis ikke, så også Zelensky som på hvis krig. Til slutt, advarer Belarusianerne om at hvis de vært riktig side, kan de ende opp med å miste sin frihet og trygghet.</p>	<p>These words of mine will be addressed to the citizens of Belarus.</p> <p>1. Today, all of you are called to the polls to vote in the referendum. This could look like a normal political process. But now it certainly cannot be anything normal. Now decisions are made on a completely different level.</p> <p>3. Last night in Ukraine was cruel. More shelling. More bombing of residential areas, civilian infrastructure. Today there is not a single object in the country that the invaders would not consider a valid target for themselves. They fight against themselves. They fight against everything that's alive – against kindergartens, against residential buildings and even against ambulances. They use rocket artillery, missiles against entire urban areas in which there has never been any military infrastructure. Vasylkiv, Kyiv, Chernihiv, Sumy, Kharkiv and many other cities of Ukraine are surviving in extremely difficult conditions that were last seen on our land and your land during the Second World War.</p> <p>4. Now there is a lot of news about possible negotiations between Ukraine and Russia, which can end this war and restore peace to all of us. And they often mention your capital, Minsk. As a platform for these negotiations, a place where we can meet, the city of Minsk. And now, I am here to tell you that this is not the case. This is not the place. This is not the time. This is not the moment, when we have to meet. They have their own agenda. And we are still sleeping. And we haven't gone to bed since that moment. Because we are fighting. We are fighting for our country. We are fighting for our freedom. Because we have every right to do so. If there were no aggressive actions from your territory, we could speak in Minsk. In your city. When you were neutral, we spoke in Minsk, we met there. This is right. It is truthful. It is like neighbors. Right now, you haven't made up a big choice yet. And it is about us, in your country. And it is about Belarus. That is why we are here. That is why we are here in Belarus. That is why we are here in Belarusian territory. Of course, we want peace. We want to meet, we want the end of the war! Warsaw, Bratislava, Budapest, Istanbul... Baku – we proposed to the Russian side of all this. Any other city suits us in a country whose territory missiles are not launched. Only in this way can negotiations become possible. And they can really end the war. I sincerely wish Belarus to once again become that kind, safe Belarus that everyone saw not so long ago. Make the right choice. I am sure this is the main choice of your great people.</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Mark, grønn t-skjorte 3. Ubarbert</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/vozvashchenie-derzhav-yekologicheskoye
mandag 27. februar 2022						
10:21	Address by the President of Ukraine	<p>1. Opprettholder ukrainsk narrativ om Russisk aggresjon og vilje til å bryte av et internasjonale lover og regler.</p> <p>2. Ukrainske styrker gikk i hedrlig jobb, og ingensting er viktigere enn deres innsats.</p> <p>3. Det diplomatiske arbeidet som gjennomførtes varer senere frakret, og vi står med sterkt støtte i ryggen fra våre europeiske venner.</p>	<p>1. This night was hard. What do they do? This is revenge. The people rose to defend their state, and they showed their true faces. This is terror. They are going to bomb our Ukrainian cities even more. They are going to kill our children even more insidiously. This is an evil that has come to our land and must be destroyed. They lied that they would not touch the civilian population. But since the first hours of the invasion, Russian troops have been hitting civilian infrastructure. They consciously chose tactics to destroy people and everything that makes life just normal. Power plants, hospitals, kindergartens, residential buildings – all this is under attack every day. While the invaders are doing to kharkiv, Olyksy, Kyiv, Odessa and other cities and towns deserves an international tribunal. We already record all these events. And there will be many more of these events if it hadn't been for our courageous fighters.</p> <p>2. Ukrainian forces are great. They are fighting for their freedom and their right to exist. And they would be great if they had the right conditions. They would be great if they had the right money. A strong international coalition in support of Ukraine has been formed. An anti-war coalition.</p> <p>3. Here is the latest summary from the diplomatic front. There were very substantive talks with the Prime Minister of the Netherlands, the President of Georgia, the Prime Minister of the Czech Republic and Slovakia, Prime Minister of the United Kingdom Johnson. Each conversation added specifics to the defense capabilities of our state and the strength of our military. Germany announced the supply of 1,000 anti-tank grenade launchers and 500 Stingers with additional ammunition. Belgium provides 5,000 machine guns and 5 million rounds of ammunition, and another 4,000 tons of fuel. Thanks to active diplomacy, we've convinced all European countries to disconnect Russia from SWIFT. We thank President of Poland Andrzej Duda for his personal leadership in granting Ukraine membership in the European Union. Poland's daily assistance to our country is also very much needed.</p> <p>We have to call a spade a spade. Russia's criminal actions against Ukraine shows signs of genocide. I talk about this with the UN Secretary General. Russia is on the path of evil. The world must deprive Russia of the right to vote in the UN Security Council.</p> <p>Ukrainians! We know exactly what we are defending. We will definitely win. Glory to each of our soldiers! Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Mark, grønn t-skjorte 3. Ubarbert</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/vozvashchenie-derzhav-yekologicheskoye
16:28	Telefonsamtal e	NIL	Alexander Lukashenko called President of Ukraine Volodymyr Zelensky.	NIL	NIL	https://www.president.gov.ua/en/news/photo-prezervuv-vysledil-ukrainu-bez-polyu-73729
18:10	Address by President Volodymyr Zelensky to the citizens	1. Min jobb som president	<p>1. I had a phone conversation with Alexander Lukashenko. We haven't spoken to him in years. And today I had a long substantive conversation with him. I explained to him in detail the impossibility of our clash. I do not want missiles, planes, helicopters to fly to Ukraine from Belarus. And he assured me of that. My task as President is to protect our state. And you have seen during these tough days how we are fulfilling this task. Alexander Lukashenko called on the meeting of the Ukrainian and Russian delegations on the Pripyat River. I emphasize: not with any conditions, but with full equality. They are not here to threaten us. They are not here to blackmail us. They are not here to demand that we stop what we were doing. They are not here to change.</p> <p>2. And while our guys are there, the President is here, the Head of the State is here, the Prime Minister is here, the army is here, the Commander-in-Chief is here. We will all defend our state and our borders. You and I must pragmatically achieve our goal. And our goal is our territorial integrity. You have seen our position one hundred percent. This is the unconditional protection of national statehood. As regards our motivation: It is obvious that our servicemen are fighting not for money, but for today, for tomorrow. And they provide a very tough response to what happened yesterday. But we must understand that today the most important job is to be a soldier, to defend the country. And that's why I really want the state to pay decently for this job. We will pay our armed servicemen a hundred thousand hryvnias a month. Not to hear "thank you" from them, but to let them know that the country is definitely grateful to them. And it will be so until this war is over. And the last thing. Yesterday, unfortunately, we lost our "Mitya". But the old "Mitya". And we are building a new one now.</p> <p>Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Mark, grønn t-skjorte 3. Ubarbert</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/minista-pravosudia-poluchila-zadaniye-dopolnitelnoe-izmenenie-73233
10:22	Fredssamtaler	NIL	The Ukrainian delegation arrived in the area of the Ukrainian-Belarusian border to take part in talks with representatives of the Russian Federation.	NIL	Ukrainian-Belarusian border	https://www.president.gov.ua/en/news/vykhod-ukrainy-ukraino-rosijskaya-priblizheniya-73261
11:00	Address by the President of Ukraine	<p>1. Det er ingenting galt med oss Ukrainerne, vi har vist oss verdt.</p> <p>2. Russland har vist sitt same ansikt.</p> <p>3. EU støtter Ukraine, vi har vistet inn i ryggen.</p> <p>4. Russisk befolkning har mått til å stoppe dette, gå imot sine myndigheter for å spare liv.</p> <p>5. Vi ønsker alle som kjemper vår sak velkommen.</p>	<p>Good morning. Ukrainian heroes! The fifth day of Russia's full-scale war against the people of Ukraine. We stand firm. During this time, we have experienced as much as other nations may not have in decades. We have been told for many years that our country is suffering from a long-term decline along with Belarus in this region. That is unacceptable. These invaders have to be called "thieves" for decades. Because of this, we often don't notice what we are really capable of. And how we have shown ourselves to the future. And it's inspiring. For everyone.</p> <p>In every conversation with our partners, I hear: respect. Ukrainians have shown the world who we are. And Russia has shown what it has become. Just think about it: during the Russian invasion – in just four days – sixteen Ukrainian children died as a result of the Russian shellshelling. Sixteen! 45 children were wounded.</p> <p>Every crime, every shelling that the invaders commit against us, unites us with our partners even more. Russia did not believe in such a solidary and powerful reaction. But Ukrainians have changed that story. The European Union has decided to support us. We are grateful to the European Union. President of the European Commission, about further, even stronger steps. Europeans are aware that we are fighting for our country and, consequently, for the whole of Europe. For peace for all European countries, for the lives of children, for equality, for democracy. And this gives us the full right to do the following.</p> <p>Yesterday I spoke with the Presidents of Portugal, Lithuania, President of France Emmanuel Macron and President of Poland Andrzej Duda. I am especially grateful to Andrzej Duda for his fruitful work. I spoke with the Prime Ministers of Belgium, Spain and Prime Minister of the United Kingdom Boris Johnson. Support of our anti-war coalition is unconditional and unprecedented. Europe has closed its doors to all Russian planes. Global business refuses any ties with Russian companies. We are grateful to our partners for this. We are also grateful to our European Union partners for their support. We are grateful to the European Union for its clear position. Why is this possible?</p> <p>When I ran for presidency, I said that each of us is the President. Because we are all responsible for our state. For our beautiful Ukraine. And now it turns out that each of us is a warrior. The warrior in his or her own place. And I am confident that each of us will win.</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Mark, grønn t-skjorte 3. Ubarbert</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/stoyan-ukrainy-ukraino-rosijskaya-priblizheniya-73244
12:19	Appeal to the EU	1. Anmoder EU om støtte, og takker for den hjelpen man får.	<p>Ukraine appeals to the European Union for the immediate accession to the EU under a new special procedure. This was stated by President of Ukraine Volodymyr Zelensky in his address: "Europeans are aware that our soldiers are fighting for our country and, consequently, for the whole of Europe. For peace for all European countries, for the lives of children, for equality, for democracy. And this gives us the full right to do the following. We appeal to the European Union for Ukraine's immediate accession under a new special procedure," the Head of State emphasized. The President is grateful to Ukraine's partners for standing with Ukrainians, but mentioned that Ukraine's goal is to be with all Europeans and, most importantly, to be equal.</p> <p>"I am confident that it is fair. I am confident we deserve it. I am confident that all this is possible." Volodymyr Zelensky said.</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse 2. Mark, grønn t-skjorte 3. Ubarbert</p>	Office of the president of Ukraine	https://www.president.gov.ua/en/news/vykhod-ukrainy-ukraino-rosijskaya-priblizheniya-73245
mandag 28. februar 2022						
18:45	Seknад til EU	1. Knytte Ukraine nærmere EU	<p>President Volodymyr Zelensky signed an application for Ukraine's membership in the European Union.</p> <p>Also, together with Chairman of the Verkhovna Rada Ruslan Stefanchuk and Prime Minister Denys Shmyhal, a joint Statement was signed.</p> <p>The documents stipulate that Ukraine respects the values enshrined in Article 2 of the Treaty on European Union, and is honored to apply for membership in Article 49 of this Treaty.</p> <p>"Ukraine, paying such a huge price for the European cause and stability of Europe, will be able to go through this path," the documents read.</p> <p>The success of European integration of Ukraine will be a significant contribution to the stability and safety of the European continent.</p> <p>The documents are addressed to Emmanuel Macron, President of France, Charles Michel, President of the European Council, Ursula von der Leyen, President of the European Commission, and Robert Metsola, President of the European Parliament.</p>	<p>1. Sammen med statsminister og sekretær i Verkhovna Rada, K. Klied i marke grønne klær. 3. Avsløring fremlæring.</p>	UKN	https://www.president.gov.ua/en/news/vykhod-ukrainy-ukraino-rosijskaya-priblizheniya-73246
18:49	Fredssamtaler		<p>Ukrainian and Russian delegations held the first round of negotiations in the area of the Ukraine-Belarus border in order to find common ground for the fastest ceasefire.</p> <p>The parties discussed in detail a number of key topics on which they have prospects for finding mutually acceptable decisions.</p> <p>A decision was made to immediately hold additional consultations in the capital of the state. After that, the second round of negotiations of Ukrainian and Russian parties is to take place in the</p>	NIL	Ukrainian-Belarusian border	https://www.president.gov.ua/en/news/vykhod-ukrainy-ukraino-rosijskaya-priblizheniya-73248

onsdag 2. mars 2022				
		5. Det vil fortsett værehardt, men vi vil komme serende ut av det.		
	21:37	Konferanse med lokale myndigheter i landet		
01:14	Address by the President of Ukraine	<p>1. Vår vilje lar seg ikke knekke, og vi har allerede påført vår fienden tap.</p> <p>2. Russland er brutale terrorister, men de vil ikke knekke Ukraine.</p> <p>3. Informasjon om hvilke handlinger som blir foretatt.</p> <p>4. Heder til våre soldater</p>	<p>President of Ukraine Volodymyr Zelensky held a conference call with mayor, heads of regional state administrations and heads of military administrations.</p> <p>The parties discussed the current security situation in the country, preparation of defense and the course, construction of fortifications, checkpoints, provision of equipment and weapons, personnel decisions.</p> <p>Particular attention was paid to the drafting of the "Territorial Defense Forces" and their coordination with local authorities and law enforcement agencies.</p> <p>In the context of the humanitarian situation, the heads of local authorities informed the Head of State about the number of civilian casualties, damage to infrastructure, public and private property.</p> <p>The most problematic regions were identified, the supply of medicines, food and the organization of "green corridors" where necessary were discussed.</p> <p>Following the meeting, the President gave relevant instructions.</p> <p>Volodymyr Zelensky also received information on the necessary personnel decisions.</p>	<p>NL</p> <p>UKR</p> <p>https://www.president.gov.ua/en/eu/volodimir-zelenzky-povit-za-zhurnalistamiv-konferanso-nazad-u-ketvierskam-73285</p>
11:20	Address by the President of Ukraine	<p>1. Ukraina er uovervinneleg, og Gud vil rådskje i ettertid.</p> <p>2. Ukrainsk krigsmakten fungerer utmerkt.</p> <p>3. Historiske bønner til truetat og døde store tragedier. Ukraina har overlevd dette, og de vil overleve denne kriga også.</p>	<p>1. Unbreakable people of invincible Ukraine! Exactly two years ago, the first case of COVID-19 was recorded in Ukraine. The first weeks of fighting it were extremely difficult. But we were united, and therefore strong, and we whitewashed. Exactly a week ago, Ukraine was attacked by another virus. Another disease. By those who suffer from severe annexation and occupation of foreign lands. One week ago, at 4 AM, Russia invaded our independent Ukraine! Our land. Acute fit of aggression, megalomania, delusion of perception. Heavy psychological complexes and as a result - missile systems. Russia has been attacking us for nearly two years now. We have not given up. We have not given in. We have not given up our freedom, our independence, our country, and therefore we whitewashed. And we will do so. And we will continue to do so. We stand so that no invaders force change tactics. Russia's missile attacks strike Ukrainian cities. They do not know what to do in peace. Today I had a meeting with the heads of regions and cities of Ukraine. The new head of the Odessa regional state administration is already working. Makarych. Makarych. Makarych. Professional. Our guys on the ground are working hard to organize "green corridors". To take out civilians. To bring medicine. Vinohrads, cities of the Kyiv, Sumy, Kharkiv regions, south of Ukraine. This is very difficult. Extremely difficult. We are opposed by terror. But terror loses. Thanks to our heroes.</p> <p>4. Today I signed a decree awarding the title of Hero of Ukraine to fifteen of our defenders: (...) All 40 million are like these fifteen heroes! Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Offisiell pressekonferanse</p> <p>2. Mark, grønn t-skjorte</p> <p>3. Ubartert</p> <p>Office of the president of Ukraine</p> <p>https://www.president.gov.ua/en/eu/diyas-nas-ce-vschymcha-vysiv-mozhno-chem-diskutuji-vse-72929</p>
torsdag 3. mars 2022				
13:33	Essay fra Head of the Office of the President of Ukraine Andriy Yermak for The New York Times	1. Zelensky befinner seg i en bunker i Kyiv.	<p>I am writing this appeal from a bunker in the capital, with President Volodymyr Zelensky by my side. For a week, Russian bombs have fallen overhead. Despite the constant barrage of Russian fire, we stand firm and united in our resolve to defeat the invaders. We will fight to the last breath to protect our country.</p> <p>In President Zelensky's call with President Biden on Tuesday, he again appealed for more security, military and humanitarian assistance.</p> <p>Even though Mr. Zelensky and I cannot be physically alongside every brave Ukrainian fighting for this country, our spirit is with them.</p> <p>As President Zelensky wrote on Twitter after a strike hit Ukraine's sacred memorial to Jews massacred in World War II, "what is the point of saying 'never again' for 80 years, if the world stays silent?"</p>	<p>NL</p> <p>NIL</p> <p>https://www.president.gov.ua/en/eu/zelenzky-kirja-new-york-times-voenno-politychnim-izlyucheniem-ukraina-andriy-ermak-73105</p>
22:27	Intervju med utenlandske media		<p>Ukrainians do not take anything from anyone, but protect their land and their freedom. This was stated by President of Ukraine Volodymyr Zelensky in an interview for foreign media. "We have a special state and very special people. I really wouldn't want to see their destruction. I wouldn't let all that go and just let them leave. I would not like to story about Ukraine as a legend about 300 Spartans. I want peace and I want to come to peace," he said.</p> <p>At the same time, Volodymyr Zelensky stressed: "We are on our land, ready for anything." He noted that the Russian army, which is fighting against the Ukrainian state, significantly outnumbers the Ukrainian army; the enemy does not count his people and does not take into account any losses.</p> <p>"They brought a crematorium with them. That is, they are not going to show their families, their mothers, in which their children died here, that they came here to kill us. We are defending our land. We are not afraid of anything."</p> <p>He called such behavior of the Russian aggressor an act of genocide, which despite the tragic losses of history is committed in the XXI century already.</p> <p>"If we can't stop such steps, this is the end of the world and the future of world for people," the Head of State is convinced.</p> <p>The President noted that he, like anyone, worries about the fate of the innocent ones, but shares the pain of many Ukrainians in these difficult times.</p> <p>"We are afraid for our loved ones. And we are very afraid of losing the place we live in. I am afraid that we don't have a state, and you are asked: 'Where are you from?' And you say: 'There is no such country.' I'm afraid of that. I am afraid of what will leave to our future generations," he said.</p> <p>Zelensky also said that if he had been President, he would have joined the Territorial Defense Forces to help Ukrainian defenders repel the military invasion.</p> <p>"I would provide food, show help, I would do what I was told. But if I had been an ultimatum: you must lay down your arms, go to the other side, I would not have done so. No matter what warner I am. That's the difference. Because we are here, we defend our own. We are not taking anything away," the Head of State stressed.</p>	<p>1. Sittende på et presserom, med offisielt preg.</p> <p>2. Kledd i grønne klar, ubartert</p> <p>UKN</p> <p>https://www.president.gov.ua/en/eu/volodimir-zelenzky-va-ne-hodit-na-otstavku-ukraina-2022-03-03-73116</p>
22:55	Intervju med utenlandske media	1. Denne kriga omhandler også Europa. Russland vil ikke stoppe med Ukraina, men fortsette til andre øst-europeiske land.	<p>If the world does not help Ukraine stop the Russian Federation now, the aggressor will go to other countries in Eastern Europe, the Baltic states and beyond. President of Ukraine Volodymyr Zelensky said this during a conversation with representatives of the Western media.</p> <p>"If Ukraine does not stop all this and if the whole world does not unite around the principles of democracy, then the aggressor will move to other countries. There will be Latvia, Lithuania, Estonia, Moldova, Georgia, Poland, and so they will go to the Baltic Sea," he said.</p> <p>Volodymyr Zelensky thanked those countries that support Ukraine and transfer weapons, although the delay in this issue costs "thousands of lives of Ukrainians". According to the Head of State that noted when he became President of Ukraine, he spoke from the very beginning about the need for security guarantees for our country, according to international standards. Moreover, the Head of State stressed that the world must not allow the Russian Federation to become a threat to the entire continent. This is a decisive response to both the migration crisis caused by Belarus and the construction of Nord Stream 2, which has been an energy weapon and a means of pressure from Russia from the very beginning.</p> <p>"I'm not saying we have to start a war, but the strength of an alliance is that it doesn't allow war. The world must show its strength without fighting," Volodymyr Zelensky said.</p> <p>He added that the serious sanctions that have now finally been imposed on Russia have been the right measure.</p> <p>Zelensky believes that the most important step now would be to close the sky over Ukraine, and he spoke about this with US President Joe Biden and other foreign leaders.</p> <p>"The constant bombing of non-military infrastructure kills civilians. Tonight there was a bombing of Kyiv and other cities. You saw what was happening in Kharkiv in recent days. Marupid was bombed. Moreover, the Head of State stressed that the world must not allow the Russian Federation to become a threat to the entire continent. This is a decisive response to both the migration crisis caused by Belarus and the construction of Nord Stream 2, which has been an energy weapon and a means of pressure from Russia from the very beginning.</p> <p>"We found all these planes, they have plenty. New planes. Are they very expensive, are they more expensive than human life? Well, we found planes from the Soviet era. Can we get them to repel the attack? On our land, not on the territory of Belarus, but exclusively on Ukrainian land," Volodymyr Zelensky said.</p> <p>The President stated that "the whole world was late with Ukraine".</p> <p>"And may then forgive me. Their people told them about it, not my people. You see what is happening in all squares of the world, how people come out and support. Because all these people are people," the President summed up.</p>	<p>1. Sittende på et presserom, med offisielt preg.</p> <p>2. Kledd i grønne klar, ubartert</p> <p>UKN</p> <p>https://www.president.gov.ua/en/eu/zelenzky-omhandler-ogs-ueropa-russland-vil-ikke-stoppe-med-ukraina-men-fortsette-til-andre-ost-europeiske-land-73125</p>
23:22	Intervju med utenlandske media	2. Russland er skyld i den humanitære krise, og de jobber aktivt mot å hevdede med å håndtere denne krisen.	<p>The invaders are creating a humanitarian crisis in the occupied cities of Luhansk, blocking Ukraine's "green corridors", and thus forcing people to leave the territory of Russia. This was stated by President Volodymyr Zelensky during a conversation with representatives of the Western media.</p> <p>"Humanitarian cargoes for food, drinking water, medicine, insulin, there are especially many appeals from retirees - they are constantly sent on. Entrances for our humanitarian cargoes in the occupied towns have been blocked," the Head of State said.</p> <p>According to the President, the invaders are deliberately blocking the "green corridors" so that their humanitarian goods can enter the city from the other side.</p> <p>"They say: 'Here's another green corridor.' Go to Russia. Come to Russia, we will give you food, water, no one will kill you there,'" he said.</p> <p>The President stressed that Ukraine will never ban or hinder the departure of citizens to Russia who decide to do so for rescue or other reasons. However, he stressed, Ukrainians do not want to go to Russia.</p> <p>"I can't force people to go to Russia. I can't drive them with threats of death. 'We won't go there,' Volodymyr Zelensky stated.</p> <p>The Head of State also noted that difficult living conditions are being created in the Russian-occupied settlements, which were unable to repeat the attack in conditions when the invader significantly</p> <p>"Somewhere in some towns, they cut off electricity, take food stores and then steal stolen goods in the square to the people with the words: 'There you go. We brought you the humanitarian convoy.' Cynicism," the President summed up.</p>	<p>1. Sittende på et presserom, med offisielt preg.</p> <p>2. Kledd i grønne klar, ubartert</p> <p>UKN</p> <p>https://www.president.gov.ua/en/eu/volodimir-zelenzky-v-zhurnalisticheskoy-missii-istoychivayut-sobstvennymi-sredstvami-73126</p>
11:06	Pressemeldin		<p>Ukraine requests the International Committee of the Red Cross to urgently assist in creating humanitarian corridors</p>	<p>NL</p> <p>NIL</p> <p>https://www.president.gov.ua/en/eu/volodimir-zelenzky-v-zhurnalisticheskoy-missii-istoychivayut-sobstvennymi-sredstvami-73126</p>

	<p>Mr. Speaker, Members of Congress, Ladies and Gentlemen, Americans! Friends I am proud to greet you from Ukraine, from our capital - Kyiv. From a city that is under missile and air strikes by Russian aggressors. Dear friends, I am here to tell you that we are fighting for our freedom, a freedom that we have been fighting for since the world was created. We are fighting for the world's peace. We are fighting for the world's freedom. I have the honor to greet you on behalf of the Ukrainian people, brave and freedom-loving people. For eight years they have been resisting the aggression of the Russian Federation. They sacrifice the best children, sons and daughters to stop the full-scale Russian invasion. Now the fate of our state is being decided. The fate of our people. It is being decided whether Ukrainians will be free. Whether they will preserve their democracy. Russia has attacked more than just our land and our cities. It went on a brutal offensive against our values. Basic human values. It threathens tanks and planes against our freedom. Against our right to live freely in our country, choosing our own future. Against our desire for happiness. Against our national dreams. Just like you, we are fighting for our freedom, for our independence, for our right to live in peace and safety. We are fighting for our right to live in accordance with the principles that are the foundations of America. As it is today, Democracy, independence, freedom and care for everyone. Everyone who works diligently. Who lives honestly. Who respects the law. Who in Ukraine wants the same for itself. All that is a normal part of life. Ladies and Gentlemen Americans! In your great history you have pages that will allow you to understand Ukrainians. Understand us now. When it is needed most. Remember Pearl Harbor. Terrible morning of December 7, 1941. When your sons black from planes attacking you. Just remember that. Remember September 11th. A terrible day when the United States of America was attacked. When the world was shocked. When the world was angry. When the world was united. When the world was strong. Our state experiences this every day. Every fight. For three we have now! Different Ukrainian regions - Odesa and Kherson, Chernihiv, Sumy, Vinnytsia, Mykolaiv and Dnipro. Russia has turned the Ukrainian sky into a source of death. For thousands of people. Russian troops have already fired nearly a thousand missiles at Ukrainian Countless bombs. They use drones to hit precisely. This is a terror Europe has not seen in 80 years! And we ask for a resolution. For the resolution to end this too much of a cruelty? To establish a no-fly zone over Ukraine to protect our people. Humanitarian corridor. Condemn the aggression of Russia in Ukraine. Let the world see that we are not alone. Let the world hear our voices. Let the world pay attention. You know what defense systems we need: C-300 and similar systems. You know how much depends on the battlefield on the ability of our aircraft. Powerful, strong aircraft. To protect your people. Your freedom. Your land. Aircraft that can help Ukraine. If you help Europe. And you also know that they are available. But on land. Not in the Ukrainian sky. They do not permit people. I have a dream... these words are known to each of you. Today I can say I have a new dream. The opportunity to protect our sky. The opportunity for your protection. Your help. And it will mean the protection of Ukraine. The protection of the Ukrainian people. Ladies and Gentlemen Friends! Ukraine is a great example of the power of the people. We are here to tell you all that your state and your people have already done for our freedom. For weapons and ammunition, for training and fuel, for leadership in the free world, which helps put pressure on the aggressor economically. I am grateful to President Biden for his personal involvement, for his sincere commitment to the defense of Ukraine and democracy around the world. I am grateful to you for the resolution, which recognizes all those who condemn crimes against humanity and war crimes committed by the Russian Federation. We offer the United States to impose sanctions against all the officials who lack responsibility to sever ties with their Russia. Their wealth, their business, their status. American companies must leave Russia. Their market flooded with our blood. Ladies and Gentlemen, Friends of Congress! Take the lead! If you are in agreement with the consequences of the Russian Federation's aggression, if you are in agreement with its policies, if you want to put pressure to the world to stop the Russian Federation, then it is important to be aware of a dilemma. The dilemma of Europe. The dilemma of the world. The dilemma of the world's freedom. The dilemma of goods and ships. Peace is more important than profit, and we must defend this principle throughout the world together. The world has already become part of the anti-war coalition. The great anti-war coalition, which unites many states, dozens of states. Those who reacted in a principled manner to President Putin's decision - to Russia's invasion of our state. But we have to move on. We have to create new tools. To stop quickly! And stop the war. The full-scale invasion of Ukraine. January 24. It would be fair if it ended in a day or 24 hours. So we will continue to support the anti-war coalition. And immediately. The world must have one voice. The voice of the past has given us our predecessor to do this. The voice of the present. The voice of the future. The voice of the part we're in. We see it. So, we need one voice. New initiatives. New alliances. And we offer them. We offer to create an association - U-24. United for peace. A union of responsible states that have the strength and conscience to stop conflicts. Immediately. Provide all necessary assistance in 24 hours. If necessary - weapons. If necessary - sanctions. Humanitarian support. Political support. Funding. Everything necessary to preserve peace quickly. To save lives. An association could provide assistance to those who are experiencing natural disasters, man-made disasters. Who are in need. Who are in danger. Who are in pain. How we want to do it for you is up to you. For me it would be to go to the world and say: Victory to Ukraine. To prevent new wars. The world spent months and years doing things that could have been done much faster. So that there were no human losses. Ladies and Gentlemen! American! If such an alliance, the U-24, had already been formed, I believe it would have saved thousands of lives. In our country, many other countries that need peace so crucially, that suffered inhuman destruction. I ask you to watch one video now. Video of what Russian troops did on our land. We have to stop this. We must prevent such things. Preventively destroy every aggressor who looks like us. We must be the leaders of the world. We must be the leaders of the world means to be the Leader of Peace. Peace in your country does not depend anyone only on you and your people. It depends on those next to you, on those who are strong. Strong does not mean big. Strong is brave and ready to fight for the right of its citizens and citizens of the world. For human rights, for freedom, for the right to live decently and to die when your comes, not when it is imposed someone else, by your neighbor. Today the Ukrainian people are defending not only Ukraine, we are fighting for the values of Europe and the world, sacrificing our lives in the name of the world. That is why today the American people are fighting for us. To keep peace, to keep justice, to keep justice in history. How I am 45 years old. Today my age stopped when the hearts of more than 100 children stopped beating. I see no sense in life if it cannot stop death. And this is my main mission as the Leader of my people - great Ukraine. And as the leader of my nation I am addressing President Biden. You are the Leader of the nation, of your great nation. I wish you to be the leader of the world. Being the leader of the world means to be the Leader of Peace. Thank you. Glory to Ukraine!</p>	<p>1. Hvitt kontor med ukrainsk flagg i bakgrunnen 2. Videokonferanse med amerikanske kongressen 3. Grønn t-skjorte. 3. Ubart.</p> <p>UKR</p> <p>https://www.president.gov.ua/en/eaddress-to-the-congress-of-the-potential-president-of-ukraine</p> <p>73609</p>
17-27	Tale til den amerikanske kongressen	

